

58. číslo

ISSN 1802-4327

www.milujte.se

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci

Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.
Jan 15,12

**Udělám, co mohu,
zbytek svěřím Bohu.**

z „Hesel k zapamatování“ na www.fatym.com

Obsah: padesáté osmé číslo

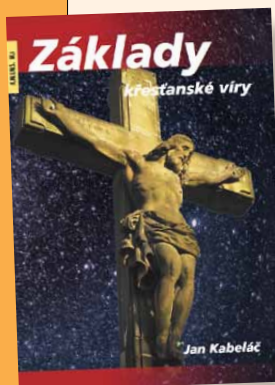

Milovaní čtenáři!

Vy, kteří časopis *Milujte se!* pravidelně odebíráte, dostáváte s tímto číslem jako dárek knižku *Základy křesťanské víry*, sepsanou dnes již zemřelým knězem brněnské diecéze P. Janem Kabeláčem. Knižka má hned dvojí použití:

1. může být pro vás zajímavou inspirací, jak mluvit o Bohu s těmi, kteří dar víry zatím ještě nedostali, ale mají zájem o duchovní hodnoty a „něco“ hledají,
2. nebo ji můžete dát někomu ve vašem okolí.

A nebo můžete začít prvním bodem a pak pokračovat tím druhým. Podrobnější návod najdete v článku na str. 62. Knihu posíláme po jednom výtisku na každou zasílací adresu, ale další si můžete v jakémkoliv množství (třeba i tisíce výtisků) doobjednat na adrese redakce časopisu *Milujte se!* nebo přímo u tiskového apoštolátu A.M.I.M.S. (www.amims.net či na webu www.fatym.com – tam je tato kniha také zdarma on-line ke stažení ve formátu PDF). Můžete také použít objednávkový kupon na str. 61–62. Doporučený příspěvek na tisk knižky s 64 stranami je jen 5 Kč! Jde nám o evangelizaci a o co největší šíření materiálů, které jí mohou nějak pomoci.

Děkuji vám všem, kteří vydávání časopisu *Milujte se!* podporujete duchovně i hmotně, a také vám, kteří ho pomáháte s velkou vynalézavostí a nasazením šířit.

Pán Bůh zaplat! Za vás za všechny a za vaše rodiny obětují každý měsíc mši svatou.

V Kristu P. Pavel Zahradníček

- 3 Oslí stín
- 4 Němá babička
- 5 Střípky moudrosti
- 6 Obrazy květin na Turínském plátně a profesor Hebrejské univerzity v Jeruzalémě
- 20 Kdo je muž v plátně?
- 22 Tajemství vzniku Turínského plátna
- 25 Politruk, topič a největší zázrak
- 26 Pokusy o napodobení Turínského plátna
- 28 Páté evangelium?
- 30 Anekdota, která mě opravdu zaujala
- 31 Co Ježíš řekl (a my to možná ještě nebereme vážně...)
- 32 Kalendář časopisu *Milujte se!* do léta Páně 2023
- 34 Dvě zahrady
- 35 Nevěra. A co dál...?
- 36 A co kmotr?
- 41 Co se nám osvědčilo
- 42 Jeníček
- 44 Čas nelze vrátit, ale...
- 46 Rada nad zlato aneb Stálý zpovědník je lepší než psycholog
- 50 Hodina pro nebožtíka
- 52 Měla jsem být třikrát mrtvá
- 54 Nebát se, nekrást a nelhat!
- 57 Kde se vyhrávají bitvy / Vrácení peněz
- 58 Duchovní boj
- 60 Jak mluvit o víře?
- 61 Objednávkový kupon tiskovin z A.M.I.M.S.
- 62 Jak používat knihy z A.M.I.M.S. nejen pro sebe, ale i pro druhé?
- 63 Nabídka publikací z řady A.M.I.M.S. M

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci
58/2021, XV. ročník, vydáno 24. srpna 2021

Vychází s církevním schválením Biskupství brněnského
č. j.: Ep/1379/08 ze dne 25. 1. 2008

Koordinátor: P.ThLic. Marek Dunda, Th.D.
Šéfredaktor: P.ThLic. Pavel Zahradníček, Th.D.
Překlady: Terezie Eisnerová OP
Jazyková a grafická úprava: Ondřej P. Vaněček

Vydavatel: Milujte se! z.s., Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se, www.milujte.se
číslo účtu pro zasílání darů: 2101330155/2010, specifický symbol: 7777

ISSN 1802-4327, MK ČR E 17470

Katolický časopis *Milujte se!* je zaměřen na osvětu a vzdělávání široké veřejnosti jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Časopis vychází pod záštitou sester Matky Terezy a je vydáván ve spolupráci s Hnutím Pro život ČR.

Objednávky: Časopis je neprodejný a distribuován zdarma. Lze jej v požadovaném počtu výtisků objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasílaným darům, neboť časopis nemá předplatné či státní a církevní dotace. Zaslání dary lze podle §15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Redakce si vyhrazuje právo zveřejnění texty krátit, případně upravovat.
Fotografie lidí umístěné u svědectví a článků jsou pouze ilustrační.
Znění licencí Creative Commons (CC) naleznete na <http://creativecommons.org/licenses>.

Foto na titulní straně: Unsplash, Jen Theodore (CC0)

Podpořte *Milujte se!* – objednejte si jej

Máme velkou radost, že se k vám dostává další číslo časopisu *Milujte se!*, který u nás začal vycházet díky iniciativě sester Matky Terezy. Vydávání dalších čísel se však neobejde bez vaší pomoci. Prosíme vás o modlitby – za nás, kteří časopis připravujeme, za všechny čtenáře a za ty, kteří časopis šíří dále k těm, kteří by se k němu jinak nedostali a nemohli si jej objednat. Jsme však raději, můžeme-li zasílat časopis čtenářům přímo domů, a nikoli jej pouze anonymně distribuovat.

Časopis posíláme všem zájemcům zdarma (je distribuován pouze v ČR). Náklady na výrobu a distribuci jednoho výtisku, které činí přibližně 20 Kč, jsou hrazeny výhradně z darů čtenářů. Dary na podporu časopisu *Milujte se!* můžete posílat na účet 2101330155/2010, specifický symbol 7777 a jako variabilní symbol použijte údaj ze složenky, která je součástí zásilky. Dary jsou potvrzovány a lze je uplatnit při snížení základu daně.

Časopis *Milujte se!* můžete objednat sobě nebo svým přátelům e-mailem na redakce@milujte.se nebo poštou na adrese redakce. Jen na vás záleží, zda časopis bude i nadále vycházet. Děkujeme za vaši podporu.

redakce

Jsme velmi šťastné, že časopis *Milujte se!* šíří pravdu a učení Církve a že prospěšnost a vzdělávací vliv je vidět ve svědectvích ze života lidí. Podporujeme a modlíme se za všechny, kteří se podílejí na vzniku tohoto časopisu.

Sestry Matky Terezy v ČR

Když známý sběratel příběhů P. Pino Pellegrino převyprávěl tuto antickou historku, dodal k ní: „Svět se dnes zaplnil ‚Athéňany‘. Novináři to dobře vědí. Proto vyplňují stránky novin a časopisů klepy a bezvýznamnými událostmi, kráčeji ve stínu Demosthenova osla.“

Když jsem nad ní uvažoval já, napadlo mě: „I stín osla nemusí být špatný, když pomůže upoutat pozornost na podstatnější věci.“ V časopise *Milujte se!* se snažíme právě o to: dát poutavou formu důležitým věcem.

My se o to snažíme, když ho připravujeme, vy můžete dát poutavou formu tomu, když ho šíříte dál. Jak? Nejlépe je časopis „dát otevřený“: sám si ho přečíst a pak uvažovat, co by mohlo zaujmout toho, komu ho dáte nebo půjčíte. A dát mu ho opravdu otevřený na tom zájímavém: „Tohle si přečti...“ – a přidat pár slov jako upoutávku. Opravdu to funguje, když dobře vybíráme – a když se za výsledek modlíme.

Na formě záleží: když časopis připravujeme, i když vy ho šíříte dál.

Němá babička

Dědeček s babičkou se pohádali. Babička byla tak nazlobená, že už s manželem nechtěla promluvit ani jediné slovo.

Nazítří dědeček na všechno zapomněl, ale babička ho pořád ignorovala a odmítala hovořit. I když dědeček udělal řadu pokusů, nepodařilo se mu přerušit její zaryté mlčení.

Nakonec se začal prohrabovat skříněmi i šuplíky. Po nějaké době už to babička nemohla vydržet a velmi podrážděně zakřičela:

„Mohla bych vědět, co to vlastně hledáš?“

Na to dědeček s lišáckým úsměvem poznamenal: „Bohu díky! Našel jsem ho!“

„Co?“

„Tvůj hlas!“

• • •

Slovo, ať už psané, nebo mluvené, je mostem, který spojuje lidi. To je také důvod, proč byly napsány tyto stránky: abychom umožnili setkání našim duším, nasýtili je a pozvedli zase o trochu výš!

P. Pino Pellegrino ■

Slovo – ať už psané, nebo mluvené – je mostem, který spojuje lidi. To je také důvod, proč byly napsány tyto stránky.

Časopis je dobré „dát otevřený“.

A závěr pro nás všechny – pro vás i pro mě: nebudme „Athéňané“, nezůstaňme jen u zajímavého, ale věnujme pozornost podstatnému.

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

Prameny:

Plútarchos (Pseudo-Plutarch). *Moralia* 848A (*Vitae decem oratorum*, kap. 8, Demosthenes)

Pellegrino, Pino. *Příběhy pro osvětlení duše*. Kostelní Vydří; Karmelitánské nakladatelství, 2002.

Střípky moudrosti

Jedna stará moudrost židovských rabínů říká: „Kdo je moudrý? Ten, kdo pozná ještě moudřejšího.“ V knížce „Mozaika duchovní moudrosti“, která vyšla již ve stotisícovém nákladu a na jejímž vydání se podílelo několik členů redakce časopisu „Milujte se!“, přináší sbírku stovek citátů z různých oblastí duchovní moudrosti.

Stále naříkáme, že máme málo času, ale žijeme tak, jako bychom ho měli nazbyt.
Seneca, římský filozof

Hloupost se dere dopředu, aby byla viděna. Moudrost zůstává vzadu, aby viděla.
citát neznámého autora

Mnozí lidé považují za pošetilé to, co je nad jejich chápání.

sv. Tomáš Akvinský

Chvála od druhých lidí mě nečinila lepším a jejich odsudky horším.

Velikost člověka se projevuje tím, jak se chová k nepatrným lidem.

Buď moudřejší než ostatní lidé, můžeš-li. Ale neříkej jim to!

F. M. Dostojevskij

Mnozí by se stali moudřími, kdyby si nebyli domýšleli, že jimi již jsou.

Seneca, římský filozof

Kdo se povyšuje, nestojí vysoko.

Moudrost: dovolit Bohu, aby nám ukázal, co je třeba dělat.

bl. Charles de Foucauld

Z knihy „Mozaika duchovní moudrosti“
(viz infoblok na této straně) ■

Knihu *Mozaika duchovní moudrosti* (autorů P. Dominika Josefa Doubravy, O.Praem., a P. Marka Dundy) jsme vydali již podruhé ve vysokém nákladu (dohromady je to již 100 000 výtisků), aby mohla sloužit duchovnímu vzdělání a především preevangelizaci. Formát A5, 96 stran, doporučený příspěvek na tisk jen 20 Kč + obyčejné poštovné České pošty. Můžete ji objednat pomocí kuponu na str. 62 nebo na www.amims.net a www.fatym.com – tam je také možné zdarma stáhnout e-knihu v PDF formátu.

Obrazy květin na

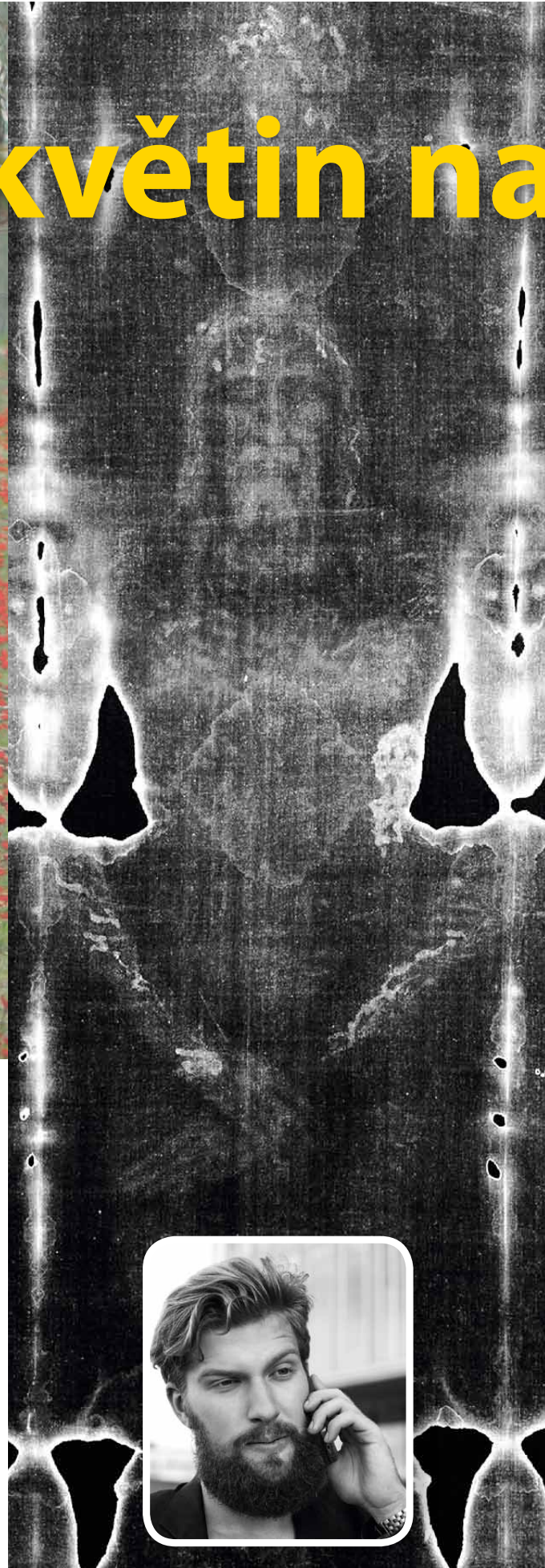
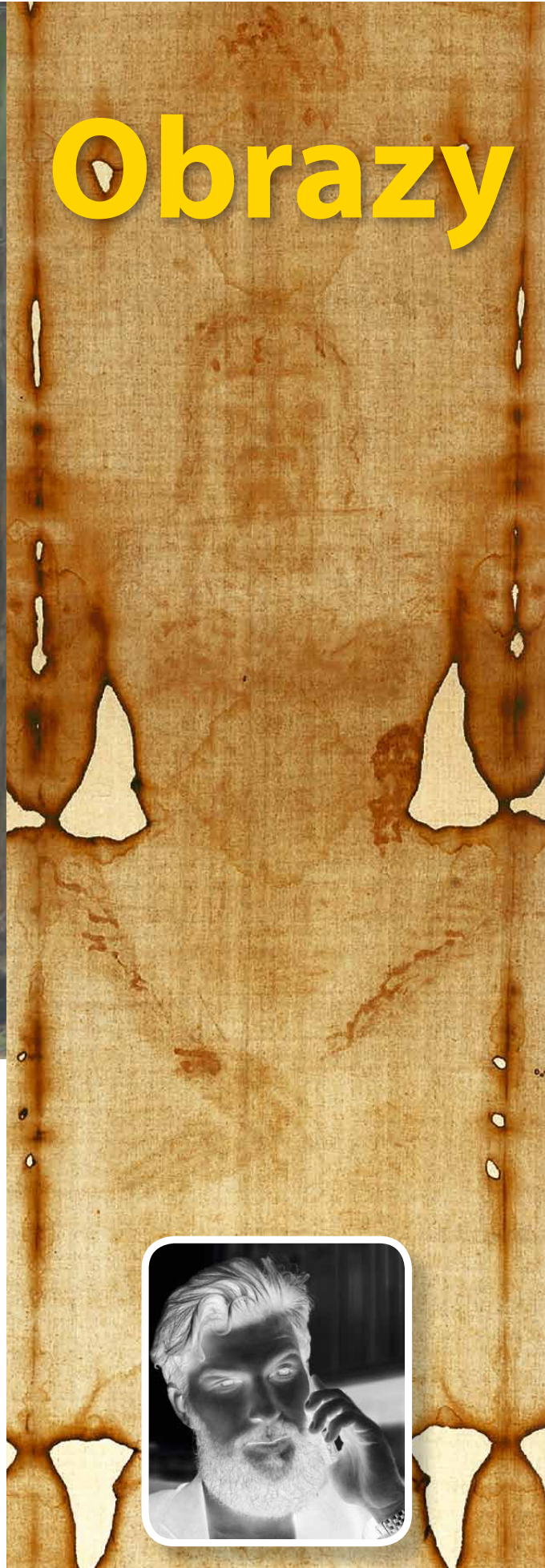

Foto: Zs.sindone.org; Zs. Fiespi, karlyukar; Wikimedia Commons, Ilan Cozica (CC BY-SA 3.0) / montáž redáctve

Barevný snímek líce Turínského plátna, jak ho dnes vidí pozorovatel, ale se silně zvýrazněným kontrastem (vlevo), černobílý negativní obraz (vpravo); porovnání ukazuje, že negativem je ve skutečnosti spíš obraz, který pozorovatel vidí na plátně (srov. ilustrační negativní foto muže: černá kůže, svítící kruhy místo stínů kolem očí...). Mimoto je obraz na plátně stranově obrácený jako v zrcadle, protože plátno leželo na těle (srov. prostorovou reprodukci těla z Turínského plátna na str. 21). Trojúhelníkové plochy jsou otvory propálené při požáru v roce 1532 – po požáru byly vyspraveny záplatami, které byly při restaurování plátna v roce 2002 odstraněny.

Turínském plátně a profesor Hebrejské univerzity v Jeruzalémě

Je to pruh starobylého plátna, dlouhý 441 cm a široký 113 centimetrů. Jeho putování je možné vystopovat už od 6. století – viz infoblok „Putování Turínského plátna dějinami“ na str. 11–12. Poslední více než čtyři staletí je toto plátno uchováváno v severoitalském Turíně. Díky tomu získalo své jméno. Kromě záplat, kterými bylo vyspraveno po požáru v roce 1532, jsou na něm pouhým okem vidět jednak krvavé stopy a jednak nepříliš zřetelná postava muže zepředu i zezadu, který leží a má na sobě nesporné známky umučení. Zda jde, nebo nejde o plátno, do kterého bylo při pohřbu zabaleno tělo Ježíše Krista, nebylo možné celá staletí nijak prokázat ani vyvrátit. Když bylo plátno ve 14. století vystavováno ve Francii, někteří biskupové se tomu snažili zabránit, protože ho považovali za podvrh. Nikdo nevěděl, a tehdy ani nemohl tušit, jaké detaily plátno skrývá – některé vědní obory, které ve 20. a 21. století přispěly k jejich odhalení, v té době ještě vůbec neexistovaly!

Z odborného hlediska totiž Turínského plátno představuje multidisciplinární problém. Je to předmět, jehož zkoumání zasahuje do působnosti mnoha vědních disciplín: od historie a dějin umění přes fyziku, biologii, botaniku, kriminologii, optiku, medicínu, dokonce numizmatiku – a samozřejmě až k teologii. Každá z těchto vědních disciplín při jeho zkoumání přináší velmi zajímavé poznatky – některé jsou zcela nové, staré jen několik let. Dohromady tak postupně skládají celkový obraz – ještě překvapivější, než jsou jednotlivé detaily.

Kromě celkového pohledu na multidisciplinární zkoumání Turínského plátna, který poskytují infobloky zařazené do této série článků, vám však chci nabídnout i historii jednoho detailního objevu. Profesor Avinoam Danin z Hebrejské univerzity v Jeruzalémě ho nazval „Příběh květinových obrazů na Turínském plátně“. Jeho výzkumy jsou o to zajímavější, že ho nikdo nemůže podezírat z nějaké předpojatosti. Je to Žid a Turínského plátno ho zaujalo pouze v souvislosti s vědním oborem, kterému se celý život věnoval.

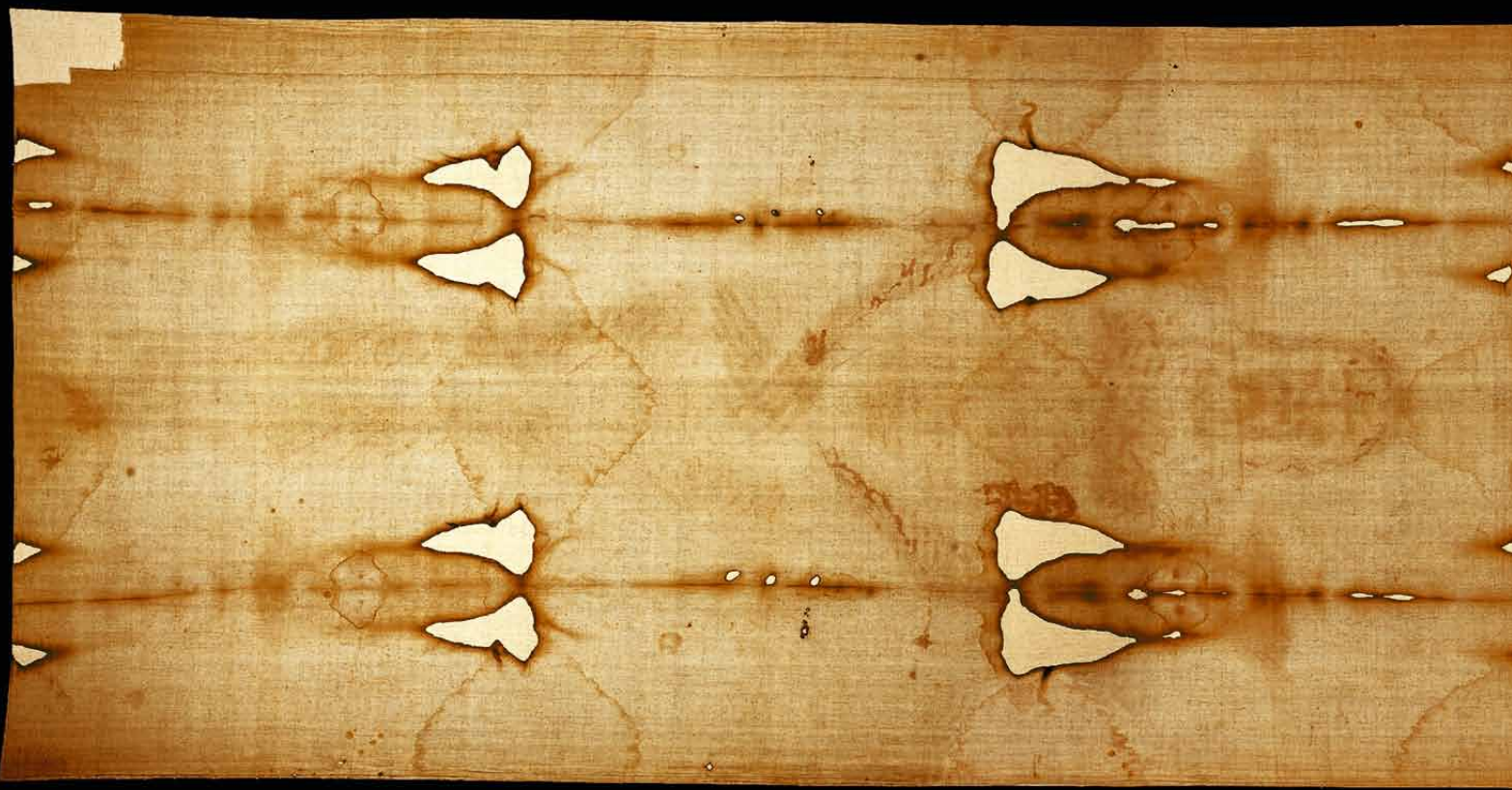

Snažil jsem se získat souhlas s použitím několika snímků...

Podílel jsem se na přípravě knihy. Její součástí byl článek Mons. Františka Radkovského *Turínského plátno jako multidisciplinární problém* (jde o knihu *Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení* – letos vychází již druhé vydání v celkovém nákladu 100 000 výtisků a kniha je dostupná i zdarma on-line na internetu – viz upoutávka na poslední straně tohoto čísla časopisu *Milujte se!*). Sháněl jsem fotografie a licence k jejich použití. Zvláště ta druhá polovina úkolu představuje vždy velmi náročný problém. Při sazbě knihy nemůžete „jen tak něco stáhnout z internetu“. Každý použitý obrázek musí mít dořešena autorská práva. Snažil jsem se získat kontakt na někoho, kdo by nám je mohl poskytnout i k několika fotografiím, které v detailu ukazují stopy květin „otřetých“ na Turínském plátně. Bylo třeba si o ně napsat do Izraele.

... a dostal jsem se ke kompletním výsledkům výzkumu

Profesora Avinoama Danina z Katedry evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě se mi již kon- ▷

Snímek celého Turínského plátna po záchranných konzervátorských zásadách v roce 2002. Je uchováváno ve speciální schráně v turínském dómu (viz obr. str. 15), která ho chrání před poškozením. Uvnitř pouzdra, které umožňuje i jeho přemístování a vystavování, je ochranná atmosféra vzácných plynů (tj. plátno se z ní ani při vystavování již nevyjímá). Plátno již v roce 1978 velmi podrobně nafotografoval Vernon Miller – snímky lze prohlížet ve vysokém rozlišení na shroudphotos.com.

taktovat nepodařilo. Zemřel 12. listopadu 2015. Ale Daninovo pracoviště mne odkázalo na jeho rodinu, která spravuje pozůstalost tohoto vědce. A od Baraka Danina jsem získal víc, než jsem čekal. Poslal mi nejen souhlas s uveřejněním fotografií, ale i elektronickou verzi kompletního shrnutí čtrnáctiletého profesorova bádání, které

v roce 2010 profesor Avinoam Danin vydal pod názvem *Botanika Plátna. Příběh květinových obrazů na Turínském plátně* (*Botany of the Shroud. The Story of Floral Images on the Shroud of Turin – viz prameny za tímto článkem*). Kromě detailů výzkumu vyobrazení částí rostlin na Turínském plátně se přede mnou

začal rozvíjet působivý příběh špičkového židovského vědce, biologa – příběh, který se díky jeho specializaci protnul s příběhem Turínského plátna. Do knihy *Dotyky nebe a země* se dostalo jen několik jím publikovaných fotografií a stručné shrnutí jeho bádání, zde vám ale nabízím i jeho příběh.

„Našel jsem květinu!“

Květiny byly vždy to hlavní, co Avinoama Danina zajímalo. Profesor vzpomíná na své dětství, jak mu rodiče vyprávěli, že když mu byly dva nebo tři roky a začal dávat dohromady první souvislé věty, jedna z úplně prvních byla: „Našel jsem květinu!“

Když měl třinácté narozeniny, s jejichž oslavou je pro Židy spojena slavnost bar micva (je to náboženský obřad, během kterého se ze židovského chlapce stává nábožensky dospělý muž, který na sebe přijímá odpovědnost za dodržování micvot – příkázání), dostal od prarodičů z matčiny strany dárek: knihu *Analytická květena Izraele*. Začal si v ní odškrtnávat rostliny, které se mu podařilo najít a identifikovat. Jako dítě našel postupně všechny rostliny, které byly v knize uvedeny. Jako dospělý pak v poušti Negev a na Sinajském poloostrově objevil a popsal řadu rostlin- ▷

Avinoam Danin (1939–2015), izraelský botanik a fytogeograf, profesor Katedry evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě. Spoluzakladatel Jeruzalémské školy metodiky mapování vegetace v poušti.

Publikoval 6 knih a 183 článků v angličtině, 5 knih a 248 článků v hebrejštině. K titulům, které mají vztah k botanickému výzkumu Turínského plátna, patří např. *Flowers of Jerusalem* (Jeruzalémské květiny), *Desert Vegetation of Israel and Sinai* (Pouštní vegetace Izraele a Sinaje); *Analytical Flora of Eretz-Israel* (Analytická flóra Země Izrael) a *Distribution Atlas*

of Plants in the Flora Palaestina Area (Distribuční atlas rostlin v oblasti Flora Palaestina). Předběžné výsledky Daninova výzkumu flóry Turínského plátna byly publikovány v knize *Flora of the Shroud of Turin* (1999, Flóra Turínského plátna). Souhrnnou publikací o výzkumu plátna je Daninova *Botany of the Shroud: The Story of Floral Images on the Shroud of Turin* (2010, Botanika Plátna: Příběh květinových obrazů na Turínském plátně), která je také osobní výpověď špičkového odborníka o jeho dlouholetém zkoumání.

Zdroj: Danin, A. *Botany of the Shroud: The Story of Floral Images on the Shroud of Turin*. Jerusalem: Danin Publishing, 2010.

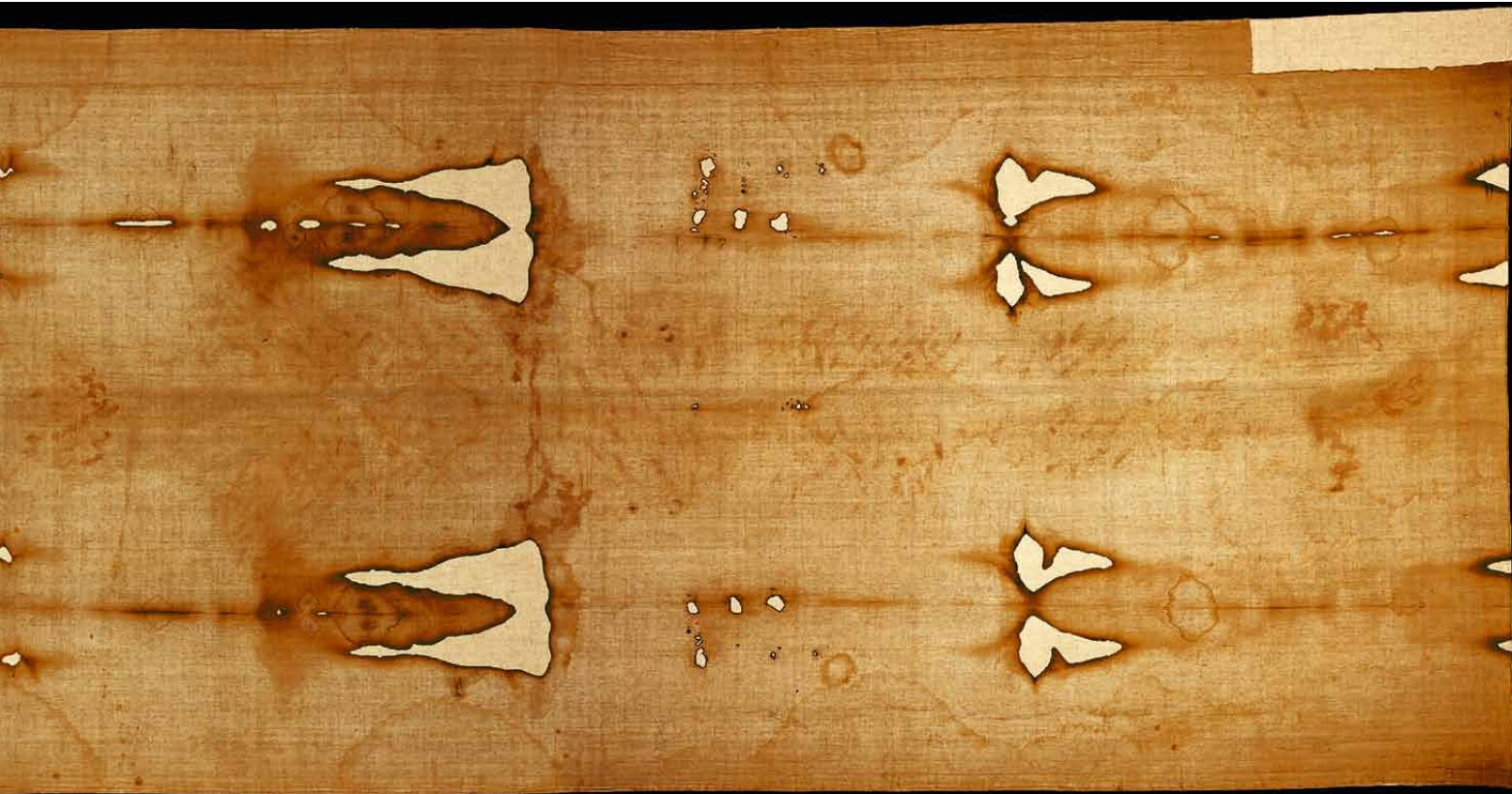

Foto: sindone.org

„Když mě Alan a Mary Whangerovi a jejich asistent Philip Dayvault navštívili v Jeruzalémě, přinesli s sebou materiál, jímž se zabývali během předchozích deseti let... Ukázali mi jednu z těchto fotografií a okamžitě jsem zahlédl obrazy květin pocházejících z Jeruzaléma.“

Prof. Avinoam Danin, Katedra evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě

Foto: Flickr, shixart1985 (CC BY 2.0)

Foto: 2x prof. Avinoam Danin

Profesorem Daninem zvýrazněné otisky květiny viditelné na UV snímku Turínského plátna pořízeném Vernonem Millerem v roce 1978; vpravo pokus o částečné aranžmá květů rmenu (*Anthemis bormuelleri*). Na snímku vlevo dole stopy trnů řešetláku kustovnicového (*Rhamnus lycioides*), vpravo pak porovnání vzhledu zlateně věncové (*Chrysanthemum coronarium*) s obrazem květiny na plátně (uprostřed snímku)

Rhamnus lycioides

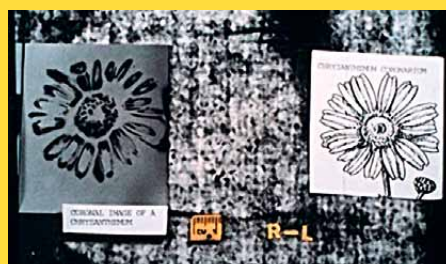

Foto: 2x Alan Whanger

Mapování distribuce rostlin v Izraeli na čtvercích 5 x 5 km umožnilo Daninovi vytvořit databázi, na které je založena nová fyto geografická mapa. Byla použita i v několika soudních vyšetřováních.

Foto: Pixabay, Anderlele (CCO)

ných druhů, které v žádné knize zatím popsány nebyly!

Žák lepší než učitel

Studoval zemědělskou školu En Kerem blízko Jeruzaléma (místo známé také jako Ain Karim má velký význam i pro křesťany: podle tradice je to „město v horách“, kde došlo k setkání Panny Marie se svatou Alžbětou a kde se narodil svatý Jan Křtítel – pozn. redakce). Jeho učitel biologie už tehdy řekl: „V kurzu jsem dal Avinoa-

movi 100 bodů, protože jsem nemohl dát žádnou jinou známku žákovi, který zná flóru naší země lépe než já sám.“

Biologii se věnoval i během své vojenské služby v izraelské armádě. Základní vojenská služba v Izraeli je pro muže tři roky a pro dívky dva roky. Danin sloužil u jednotky, které ostatní vojáci přezdívali „trávní seržanti“ (hebrejsky *samal asabim*). Kromě organizování kurzů přežití v divoké přírodě s využitím přírodních zdrojů se jeho jednotka věnovala i „biblické botanice“, tj. identifikaci rostlin, o kterých se mluví v hebrejsky psaných biblických textech a v Talmudu.

Čtverce 5 x 5 kilometrů

Po návratu z vojenské služby studoval biologii na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě, nejprestižnější a druhé nejstarší židovské vysoké škole (byla založena v roce 1918, otevřena v roce 1925 a členy univerzitní rady byly v minulosti takové osobnosti jako Albert Einstein, Sigmund Freud nebo Martin Buber).

Později se svými spolupracovníky rozčlenil celé území Izraele na čtverce

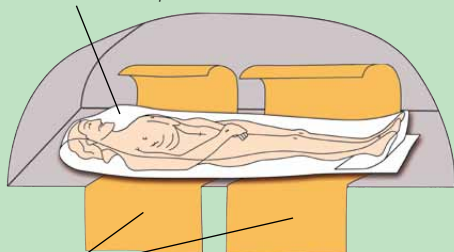
5 x 5 kilometrů a přesně tak zdokumentovali výskyt všech rostlin ve všech těchto čtvercích. Vznikla tak naprosto unikátní mapa Izraele (později zdigitalizovaná), která poskytuje přesnou odpověď na otázku, kde se která rostlina vyskytuje a kde ne.

Se jménem profesora Danina je spojeno celkem 40 nově objevených rostlinných druhů a 5 nových poddruhů. Jde o tzv. endemity, tedy druhy, které se na světě vyskytují výhradně na nějakém malém místě – v tomto případě většinou v poušti Negev na jihu Izraele nebo na Sinaji (pro srovnání: květena České republiky zahrnuje 48 endemických druhů rostlin a 26 subendemitů, které jen nepatrně překračují naše hranice – viz web Akademie věd ČR <https://ziva.avcr.cz/2012-4/rostlinny-endemismus-a-endemity-ceske-kveteny.html>).

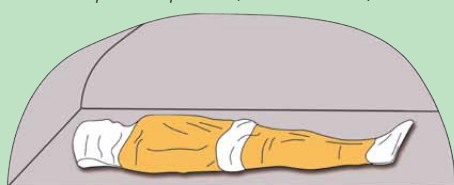
S osobou profesora Avinoama Danina je však spojeno také několik vyřešených kriminálních případů, kde jako soudní znalec dokázal na základě nálezů rostlin na místě činu a na doličných předmětech buď usvědčit zločince, nebo naopak přispět k osvobození nevinných.

Schéma ukazující způsob, jakým se zavinovalo mrtvé tělo do pláten podle zvyklostí při židovském pohřbu v Ježíšově době (1. století) – dochované Turínské plátno je na schématu bílé.

Dlouhý pruh plátna dochovaný jako tzv. Turínské plátno

Další použitá plátna (nedochovaná)

Kresba: archiv MSI

„Několik rostlin zobrazených na plátně je důležitých jako geografické a kalendářní ukazatele.“

Prof. Avinoam Danin, Katedra evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě

Zájem – a ztráta zájmu...

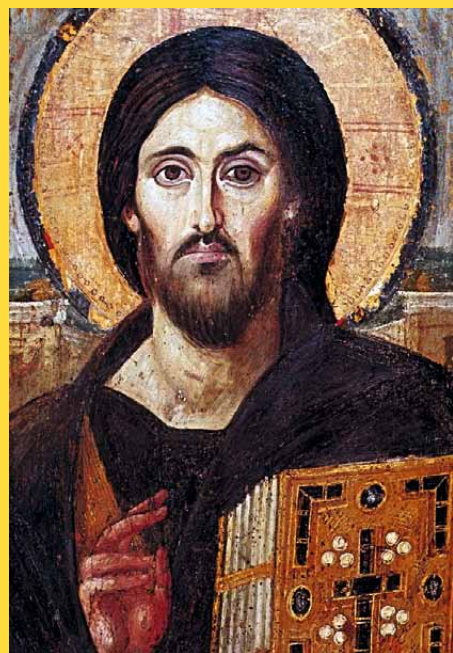
Poprvé v souvislosti s výzkumem Turínského plátna oslovil profesora Danina Američan Paul Maloney v 80. letech minulého století. Hledal specialistu

na spolehlivé potvrzení identifikace zrněk pylů z Turínského plátna a také vyobrazení rostlin, které se týmu zkoumajícímu plátno podařilo na jeho zvětšených fotografiích objevit. Danina považoval

za nejlepšího znalce flory na území Izraele. Vážený židovský profesor do té doby o Turínském plátně, jeho historii a zkoumání nikdy neslyšel. Když četl první

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a dějiny

Rekonstrukce pravděpodobné cesty, kudy se plátno během staletí pohybovalo, než bylo v roce 1578 přeneseno do Turína (nahore katedrála, ve které je dnes uchováváno)

Hrob, lněná plátna a rouška

V Janově evangeliu čteme: „Petr a ten druhý učedník vstali a šli k hrobu. Oba dva běželi, ale ten druhý učedník předběhl Petra a byl u hrobu první. Sehnul se a viděl tam ležet lněná plátna, ale dovnitř nevěšel. Po něm přišel Šimon Petr a vešel do hrobu. Uviděl tam ležet lněná plátna, ale šátek, jímž ovázali Ježíšovu hlavu, neležel mezi plátny, nýbrž byl svinut na jiném místě.“ (Jan 20,3–7 – srov. schéma, jakým způsobem byli pohřbíváni zemřelí zabalení do plátna, str. 10.) To je poslední zmínka o plátně, do kterého byl Ježíš při pohřbu zabalen, kterou nacházíme v evangeliích. Co se dělo s plátnem následujících pět století, nevíme.

Trasa putování plátna od 6. století

Historikové dnes dokáží stopovat putování Turínského plátna až od 6. století. A to, co odkryli, ukazuje zajímavé souvislosti. Když se toto plátno objevilo v 6. století v Edesse (dnešní Urfa v Turecku) a začalo se vystavovat, ovlivnilo celou ikonografii a zobrazování Krista. Do té doby byl Kristus zobrazován jako bezvousý mladý muž. To je vidět například na mozaikách v Ravenně.

Tvář, která zcela změnila způsob zobrazování Ježíše Krista

Od nálezů plátna v Edesse, tedy od 6. století, se začíná Ježíš Kristus zobrazovat s vousem, s dlouhými vlasy, s oteklou tváří a vyšpuleným spodním rtem, právě tak, jak je to na Turínském plátně! Můžeme to pozorovat na mnoha ikonách, počínaje 6. stoletím až do hlubokého středověku.

Zobrazování Ježíše Krista se během staletí měnilo. Antickým obrazům až do 4. století vévodí bezvousý Kristus, jako na mozaice v bazilice San Lorenzo Maggiore v Miláně. Avšak od 6. století – tedy od doby objevení obrazu Kristovy tváře v Edesse (!) – se začíná šířit Kristova podoba, jejíž rysy až velmi popisně v mnoha detailech (nejen vousy, ale i tvar oteklých úst, nosu...) odpovídají tomu, co pozorujeme na Turínském plátně (viz dole: nejstarší známá ikona Krista Spasitele z kláštera sv. Kateřiny na Sinaji)

dopis s žádostí o pomoc při výzkumu, musel si najít v anglicko-hebrejském slovníku slovíčko *shroud*, kterým je v angličtině plátno označováno – znamená „pohřební rubáš“. Vyměnili si několik

dopisů, ale zájem o spolupráci postupně vychladl. Rok 1988 totiž na čas přinesl velké pochybnosti o pravosti plátna. Bylo to v důsledku nesprávně provedené analýzy stáří plátna pomocí izotopu ^{14}C .

Zkoumání stáří plátna pomocí izotopu uhlíku ^{14}C v roce 1988

Když v roce 1988 vědci určili stáří plátna pomocí izotopu uhlíku ^{14}C , konstatovali, že pochází ze středověku. Jak je

Malba vytvořená někdy po roce 944: edesský král Abgar přijímá od apoštola Tadeáše obraz „nenamalovaný lidskou rukou“ – plátno bylo zřejmě ve starověku a části středověku uchováváno složené, takže byla vidět pouze část s tvář

Plátno bylo pravděpodobně složeno tak, že z něj byl vidět jen obraz tváře. Relikvie v Edesse byla tedy známa spíše jako obraz Kristovy tváře (tzv. Mandyliion z Edessy) než jako pohřební plátno. O obrazu se tvrdilo, že nebyl udělán lidskou rukou.

Z Edessy do Cařihradu

Po příchodu muslimů do Edessy se plátno dostává do nebezpečí. Bylo dopraveno do Cařihradu (dnešního Istanbulu) a slavně přivítáno. Od té doby bylo vystavováno v Cařihradu, což dosvědčují velmi často mnozí poutníci. A právě v době, kdy se objevilo v Edesse a potom v Cařihradu, se rozšířila jeho známost po celém křesťanském světě a ovlivnila ikonografické zobrazování Krista.

Souvisí s ním zřejmě i to, že pravoslavná církev používá kříž se třetím, šikmým břevnem dole. Symbolizuje podnožku (horní břevno symbolizuje tabulku s nápisem „Ježíš Nazaretský, král židovský“, který dal zhotovit Pilát – pozn. red.), jež byla dávána ukřižovaným, aby se o ni mohli vzepřít, a tím bylo jejich umírání a utrpení

ještě delší. Protože je na Turínském plátně vidět jedna noha pokrčená, vyvozovali z toho, že byla podnožka dána šikmo. Tak je to dodnes na křížích pravoslavné církve. To jsou velice zajímavé detaily.

V majetku templářů

V roce 1204, během 4. křížové výpravy, byl Cařihrad křižáky dobyt a vyloupen. Bylo odneseno mnoho cenností, mezi nimi i toto plátno. Delší dobu se o něm nevědělo. Historička Barbara Fraelová nedávno narazila na dokument, v němž mladý Francouz Arnaut Sabbatier v roce 1287 líčí templářskou iniciaci. Rytíři jej odvedli na tajné místo. „Tam mi ukázali dlouhé plátno, na němž byla otiskána postava člověka. Řekli mi, abych se plátnu poklonil a třikrát políbil nohu této postavy,“ uvádí dokument.

Právě uctívání jakési „vousaté tváře“ bylo jedním z hlavních bodů obžaloby proti templářskému řádu, který byl na počátku 14. století rozprášen. Rázie začaly v pátek 13. října 1307. Rytíři se nepostavili na odpor a bylo tak zatčeno na 5000 rytířů včetně velmistra. Procesy trvaly sedm let. Velmistr Jacques de Molay, preceptor Geoffroy de Charnay a dva

Proces s templáři (celým názvem se řád nazýval Chudí rytíři Krista a Šalomounova chrámu), knižní iluminace ze 14. století

Negativ prvního fotografického snímku muže z plátna vyvolal senzaci. Pořídil ho 22. května 1898 Secondo Pia.

další představení řádu ale v samém závěru odvolali veškerá přiznání a byli ještě týž den večer, 19. března 1314, upáleni v centru Paříže. Je velmi pravděpodobné, že členové templářského řádu neuctívali žádnou modlu, ale relikvii připomínající Kristovo utrpení – dnešní Turínské plátno.

Znovuobjevení ve Francii

Plátno se veřejně objevuje ve Francii o 40 let později v roce 1353 ve městě Lirey (diecéze Troyes). Od té doby jsou osudy plátna známy nepřetržitě až do dneška. Jeho vlastníkem byl tehdy významný generál Geoffroi de Charnay. Jak jméno napovídá, je značně pravděpodobné, že byl příbuzným upáleného Geoffroye de Charnay, preceptora templářského řádu. Nechal stavět kostel, kde bylo plátno uloženo. Umírá v bitvě a vdova se rozhodla, pravděpodobně z finančních důvodů, v roce 1357 plátno vystavit. Místní biskupové proti tomu protestovali, protože byli přesvědčeni, že plátno není pravé.

Požár v Chambéry

V roce 1453 bylo plátno přenecháno Ludvíku Savojskému, tedy savojské rodině a té patřilo až donedávna. Ti je uložili nejprve v zámecké kapli v Chambéry, kde

to možné? Princip určování stáří pomocí radiokarbonové metody spočívá v tom, že v atmosféře je vlivem kosmického záření stálý poměr mezi stabilními izotopy uhlíku ^{12}C (se šesti protony a šesti neut-

rony v jádře), resp. ^{13}C (se šesti protony a sedmi neutrony) a radioaktivním izotopem ^{14}C (se šesti protony a osmi neutrony). V živých rostlinách, které fotosyntézou přijímají všechny uhlík z atmosféry, je množství uhlíku ^{12}C , ^{13}C a radioaktivního uhlíku ^{14}C stejné jako v atmosféře. Vlivem potravinového řetězce platí totéž i o zvířatech a lidech (lidé a zvířata přijímají uhlík v potravě). Ve chvíli, kdy se strom skácí, len se vytrhne, zvíře se zabije, člověk zemře, už se nedodává další radioaktivní uhlík ^{14}C a ten, který v rostlině nebo živočichovi je, se naopak pomalu rozpadá a přeměňuje na dusík, takže celkové množství uhlíku ^{14}C se zmenšuje. Víme, že radioaktivní uhlík ^{14}C má poločas rozpadu asi 5730 let, takže po této době je ho v daném materiálu již jen polovina z původního množství (pokud ovšem nepřijímá další „čerstvý“ uhlík ze svého okolí – a zde je už první problém týkající se Turínského plátna: plátno bylo nasvěcováno celá staletí voskovými svíčkami, bylo vystaveno požáru, absorbovalo saze – pozn. red.). Díky tomu, že známe poločas rozpadu, jsme schopni odhadnout stáří organických materiálů, respektive dobu, kdy přestaly žít – tj. přijímat uhlík.

Metodologický problém při odběru vzorků z plátna

K zjišťování množství uhlíku se začala využívat spektrální analýza, která je

Foto: archiv Mons. F. Radkovského

Max Frei sbírá z Turínského plátna vzorky pylových zrn (1978) a z nich dokládal původ plátna a trasu, kudy putovalo

poměrně nenáročná na spotřebu zkoumaného materiálu, a proto bylo možné přistoupit i ke zkoumání Turínského plátna. Zkouška v roce 1988 byla bezesporu provedena odborně, problém však nastal metodologický. Chceme-li zjistit stáří materiálu, který je poměrně velký a rozměrný a prošel tak pohnutou historií, nestačí si vzít kousíček z jednoho místa, ale bylo potřeba udělat náhodný výběr z celé plochy. Tím se nemyslí stříhat díry do plátna, ale odebírat vlákna z různých míst na něm. A tato zásada byla ▷

Foto: Unsplash, DDP (CCO)

bylo v roce 1532 poškozeno požárem. Z doby po požáru pocházejí trojúhelníkové záplaty a další materiál, kterým bylo plátno vyspraveno.

Turín, který dal plátnu jméno

V roce 1578 bylo plátno přeneseno do Turína (italsky Torino), kde se uchovává dodnes a je známé jako Turínské plátno.

Plátno málem shořelo i v nedávné době při požáru v noci z 11. na 12. dubna 1997. Aby plátno zachránili, museli hasiči rozbít neprůstřednou skleněnou skříň, ve které bylo uchováváno. S nasazením vlastního života se jim ho podařilo zachránit v posledním okamžiku.

Podle: Radkovský, František: „Turínské plátno jako multidisciplinární problém“ in Marek Dunda, Pavel Zahradníček (ed.): „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení.“ 2. vyd., A.M.I.M.S.: Vranov nad Dyjí, 2021.

V dubnu 1997 Turínské plátno znovu ohrozil požár. Dole: Hasiči v posledním okamžiku rozbíjejí neprůstředné sklo a zachraňují Turínské plátno. Vpravo: Hasiči vynášejí plátno z hořící turínské katedrály

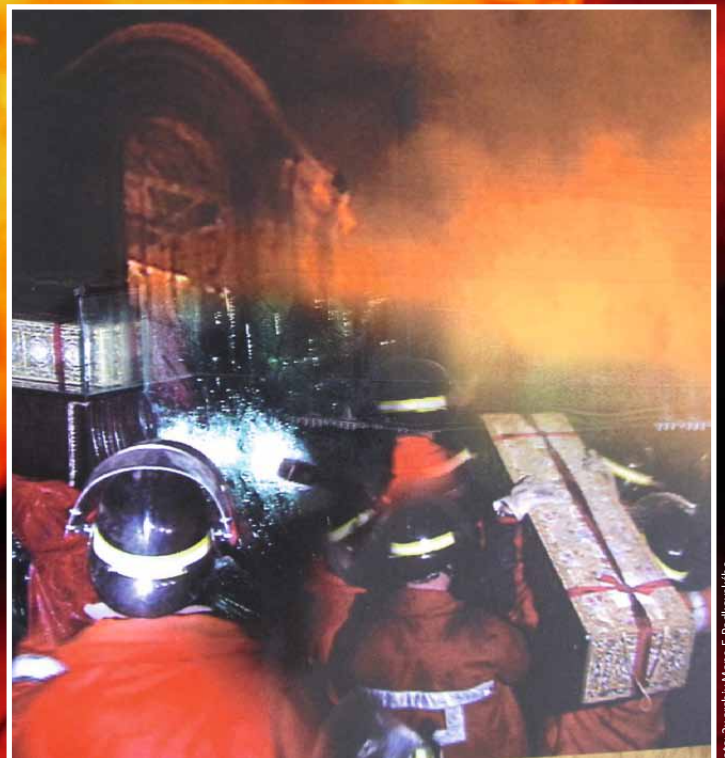

Foto: 2x archiv Mons. F. Radkovského

„Poprvé jsem se s plátnem setkal v roce 1998 během kongresu na počest 100 let jeho vědeckého výzkumu... Moje hypotéza, že na fotografii plátna mohu vidět obraz *Zygophyllum dumosum*, nyní uspokojila hlavního kritika mého výzkumu – mě samotného.“

Prof. Avinoam Danin, Katedra evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě

podceňena. Právě na tuto metodologickou chybu, která pak vedla k nesprávným závěrům v následujících letech, poukazovali další odborníci.

Vanilin jako nezávislý důkaz stáří plátna

V roce 2004 zveřejnil Raymond Rogers výsledky chemického výzkumu vzorků Turínské plátna, které byly v roce 1988 odebrány pro radiouhlíkové datování. Všechny údaje ukazují na skutečnost, že tyto vzorky byly odebrány z pozdější (tj. „mladší“) látky, kterou bylo plátno na okraji vyspraveno – byla připevněna k původnímu materiálu. V místech odběru těchto vzorků je totiž přítomen vanilin – látka vznikající rozpadem ligninu, která po čase z tkaniny mizí (zmizí

asi po 1300 letech, je to také jeden z dalších způsobů přibližného datování Turínské plátna, který není závislý na radiokarbonové metodě – pozn. red.). V samotném plátně už stopy vanilinu nalezeny nebyly, proto tedy musí být plátno s obrazem muže mnohem starší než vzorek zkoumaný radiokarbonovou metodou.

Mořená barviva, fluorescence, plošná hmotnost...

Vzorek použitý pro určení stáří v roce 1988 navíc obsahuje mořená barviva, která se používala až od 16. století (16. století je právě dobou, kdy bylo plátno po požáru Chambéry v roce 1532 vyspraveno). Rozdíl mezi plátnem a záplatou odhalil také test ultrafialové fluorescence. Vzorky mají také odlišnou, vyšší plošnou

Profesor Danin určil vyobrazení rostliny *Zygophyllum dumosum* na Turínském plátně v oblasti hrudníku Ukřižovaného

hmotnost než většina plátna. Všechny tyto poznatky jednoznačně potvrdily, že k analýze pomocí izotopu uhlíku ¹⁴C byl v roce 1988 použit vzorek obsahující ale-

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a konzervátorské technologie

Odsátí prachu a popela zpod záplat v roce 2002. Odborníci pečující o Turínské plátno byli přesvědčeni, že pokud nebude plátno zbaveno zbytků spálené látky a popela, jímž bylo kontaminováno po požáru v roce 1532, zanese časem celé plátno a jemný obraz přestane být viditelný.

V roce 2002 byl proveden zásah, který má zabránit tomu, aby se plátno úplně zničilo. Po požáru v roce 1532 nechaly totiž řeholnice při opravě na vypálených dírách prach a popel a jen je přešly záplatami a plátno vyztužily tzv. holandskou podložkou. Odborníci tvrdili, že když mezi plátnem a přišitou podložkou popel zůstane, zanese časem celé plátno a obraz, který je velmi slabý, se nenávratně ztratí. Proto byla odstraněna podložka a nahrazena novou, byly odstraněny záplaty a odsáty všechny zbytky spálené látky. Při této příležitosti byl zdokumentován i rub plátna. Nese stopy krve, ale obraz na rubu viditelný není.

Turínské plátno je dnes uchováváno v nové kapli v levé části turínské katedrály. Je rozvinuté a uloženo v atmosféře argonu (inertní plyn, zabraňující oxidaci plátna, která způsobuje jeho postupné žloutnutí

„Plátno pochází z oblasti mezi Jeruzalémem a Hebronem; pouze v této lokalitě mohli lidé přinést čerstvé rostliny těchto druhů z pole a dát je na tělo mrtvého muže. Tyto rostliny ukazují na období roku březzen až duben.“

Prof. Avinoam Danin

Distribuční mapa tří geografických indikátorů z Daninovy databáze: ● Gundelia tournefortii, ○ Zyghophyllum dumosum, ○ Cistus creticus

Foto: prof. Avinoam Danin

Foto: Flickr, Zachi Evenor (CC BY 2.0)

spoň zčásti materiál, kterým bylo plátno později vyspravováno. Časopis *National Geographic* napsal: „Více důkazů odporuje uhlíkovému datování...“ Zdroj: *National Geographic* 2004 (zdroj: news.nationalgeographic.com/news/2004/04/0409_040409_TVJe-susshroud_2.html).

Po tom, co bylo několika na sobě nezávislými způsoby přesvědčivě doloženo, že analýza provedená v roce 1988 pomocí

izotopu uhlíku ¹⁴C a datující plátno do let 1260 až 1390, je z důvodu metodologicky nesprávného výběru vzorků chybná, začal být o výzkumy Turínského plátna opět velký zájem. ▷

Podle: Radkovský, František: „Turínské plátno jako multidisciplinární problém“ in Marek Dunda, Pavel Zahradníček (ed.): „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení.“ 2. vyd., A.M.I.M.S.: Vranov nad Dyjí, 2021.

a snižuje viditelnost obrazu těla). Ze stejného důvodu je plátno chráněno před světlem a uchováváno v konstantních klimatických podmínkách. Teplotu, vlhkost a tlak monitoruje počítač. Pouzdro s plátnem je chráněno pancéřovým obalem.

Pouzdro s Turínským plátnem v pancéřovém obalu naplněném inertním plynem

Foto: Flickr, acor-cannes (CC BY-SA 2.0)

Způsob uchování plátna v turínské katedrále v době, kdy je vystavováno (nahore), a po většinu času, kdy vystavováno není (dole) – stále zůstává v pancéřovém pouzdře s inertním plynem

Foto: Flickr, Giancarlo - Foto 4U (CC BY 2.0)

*V blízkosti anatomického pravého ramene muže na plátně je květenství *Gundelia tournefortii* s jeho typickými jemně ostnatými dlouhými listy... Byly pozorovány na fotografiích z let 1898, 1931 a 1978. Viděl jsem je také na samotném plátně během speciální expozice, které jsem se zúčastnil v březnu 2000.“*

Prof. Avinoam Danin, Katedra evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě

Květy z okolí Jeruzaléma

Zajímavé také je, že v té době se profesor Danin, na žádost dr. Alana a Mary Whangerových, již několik let věnoval identifikaci a výzkumu obrazů květin, které ve stále větší míře nacházel na vysoce kvalitních fotografiích Turínského plátna. Detaily a souvislosti, které postupně objevoval, upoutaly jeho pozornost ještě v době, když bylo plátno v důsledku nesprávně provedené analýzy pomocí izotopu uhlíku ^{14}C považováno mnoha badateli za středověký podvrh. Výzkumu se věnoval od roku 1995 a stále jasněji docházel k až neuvěřitelnému závěru: na plátně je možné identifikovat stovky obrazů rostlin – a kombinaci čerstvých kvetoucích rostlin, jejichž obrazy jednoznačně rozeznal na plátně, nebylo možné získat nikde jinde než na velmi malém pásu území od Jeruzaléma po Hebron (místo asi 30 km na jih od Jeruzaléma, kde je podle staré židovské tradice pohřben Abrahám a další osobnosti z počátku dějin izraelského národa). Nikde jinde na světě to nebylo možné! A dokonce ani nikde jinde na území Izraele než v tomto asi 30 kilometrů dlouhém pásu. Profesor Danin, jako ten, kdo předtím prozkoumal a zmapoval výskyt veškeré flory na území Izraele, a to ve čtvercích 5 x 5 km, mohl tento závěr vyslovit s naprostou jistotou.

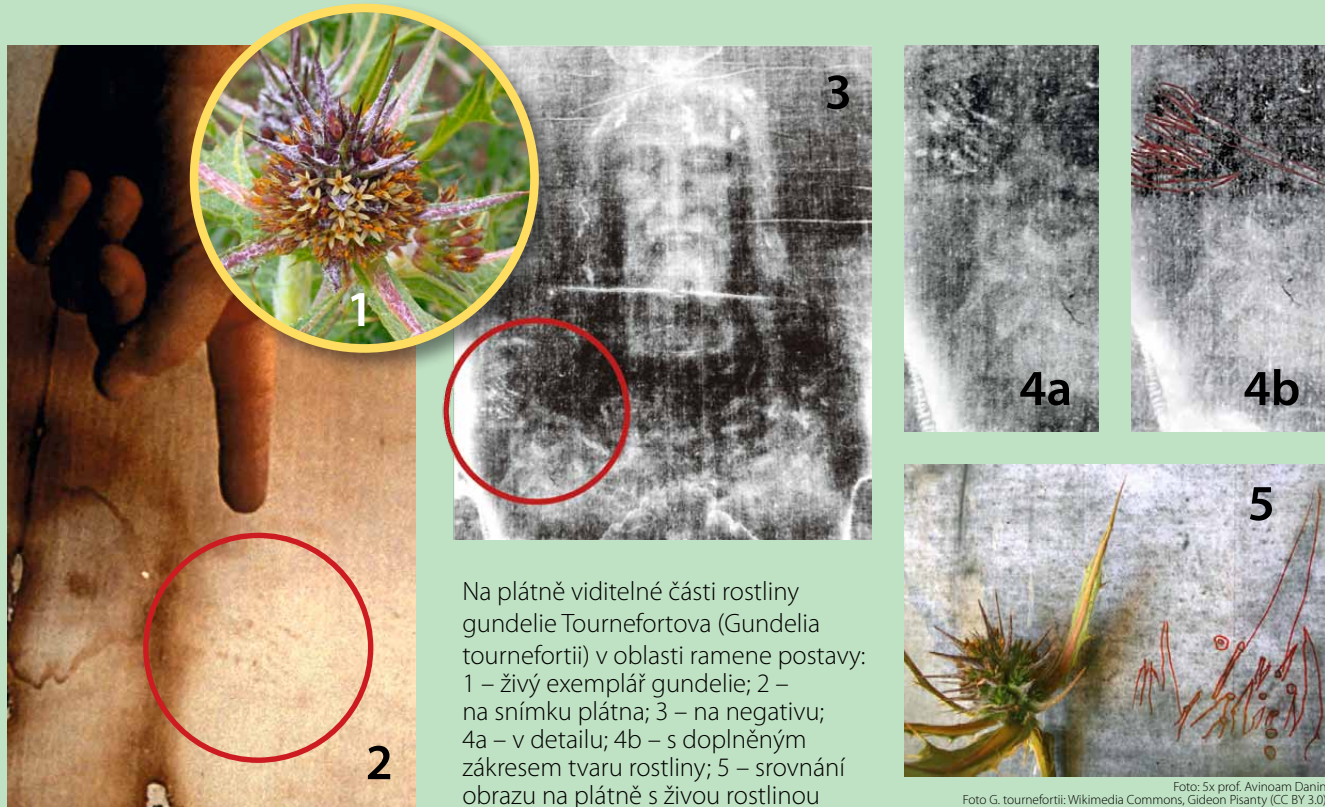
Květy nasbírané o Velikonocích!

Květiny, které na Turínském plátně identifikoval, kvetou často poměrně dlouho, některé až pět měsíců v roce. Když ale profesor Danin vytvořil průnik doby, po kterou kvetou, mohl daleko přesněji určit, kdy musely být nasbírány: všechny současně, tak aby kvetly, bylo možné opatřit v okolí Jeruzaléma výhradně v březnu a dubnu (viz tabulka na str. 17). V únoru ještě řada z nich nekvete, v květnu jsou již některé odkvetlé. Zbývá jen poměrně krátký časový úsek, ve kterém se doba kvetení všech identifikovaných druhů

protne: březen a duben. Ježíš Kristus byl ukřižován právě tehdy, když Židé slavili Velikonoce; srov. např. citát z Markova evangelia: „Bylo dva dny před velikonoce, svátkem nekvašených chlebů.

Velekněží a zákoníci přemýšleli, jak by se Ježíše lstí zmocnili a zabili ho.“ (Mk 14,1) A židovské Velikonoce jsou podobně ▷

Na plátně viditelné části rostliny gundelie Tournefortova (*Gundelia tournefortii*) v oblasti ramene postavy: 1 – živý exemplář gundelie; 2 – na snímku plátna; 3 – na negativu; 4a – v detailu; 4b – s doplněným zákřesem tvaru rostliny; 5 – srovnání obrazu na plátně s živou rostlinou

Foto: 5x prof. Avinoam Danin
Foto G. tournefortii: Wikimedia Commons, Gideon Pisanty (CC BY 3.0)

VELIKONOCE

Období kvetení druhů identifikovaných na Turínském plátně prof. Daninem

- Anemone coronaria (sasanka věncová)
- Anthemis bornmuelleri (rmen Bornmuellerův)
- Capparis aegyptia (kapara egyptská)
- Chrysanthemum coron. (zlateň věncová)
- Cistus creticus (cist krétský)
- Gundelia tournefortii (gundelie Tournefortova)
- Ridolfia segetum („nepravý fenykl“)
- Scabiosa prolifera (hlaváč)
- Zygophyllum dumosum (kaciba)

Tabulka dokládá, že rostliny, jejichž květy byly identifikovány na Turínském plátně, kvetou všechny skutečně v době Velikonoc (březen–duben)

jako křesťanské Velikonoce pohyblivým svátkem, který připadá buď na březen, nebo na duben!

Překvapivé závěry

Závěry, ke kterým došel, byly i pro něj samotného velmi překvapivé. Jako vědec, který kritickým způsobem zkoumá a pro-

věřuje z metodologického hlediska celý postup při provádění výzkumů, se sám ptal: Nemůže jít o nějakou souhru vzácných okolností, vady fotografií, artefakty, které vznikly až na fotografických deskách a filmech a které jen náhodou připomínají květiny? Aby vyloučil jakoukoliv pochybnost, prohlédl různé sady fotogra-

fií, od těch které které pořídil Giuseppe Enrie v roce 1931 až po ultrafialové fotografie, které v roce 1978 vytvořil Vernon Miller (z výzkumného týmu STURP – *The Shroud of Turin Research Project*). A k jakému došel závěru? Píše: „Po prozkoumání UV fotografií Vernona Millera, které mají vynikající kvalitu, jsem dospěl k závěru, že tyto UV fotografie nejen potvrdily všechny mé předchozí nálezy na Enrieho fotografiích, ale dokonce jsem našel další obrázky květin. Toto zjištění dokazuje, že tyto rostlinné a květinové obrazy skutečně existují a nejedná se o artefakty v materiálu způsobené speciálními orthochromatickými skleněnými deskami, které použil Enrie v roce 1931.“

Mimo to měl v letech 1998 a 2000 možnost vidět plátno na vlastní oči – a přesvědčit se, že obrazce se na něm skutečně nacházejí.

Rákosová hůl, trny a ručně vyrobený provaz

Profesor Danin na snímcích Turínského plátna objevil také obraz rákosu (*Arundo donax* nebo *Phragmites australis*), trnů pocházejících ze dvou druhů stromů a části lana, které bylo vyrobené způsobem, který se používal ve starověku – Danin to mohl potvrdit i díky tomu, že se této tradiční výrobě provazů z rostlin v minulosti experimentálně věnoval. Trny souvisejí s trnovou korunou. Danin vyslovil domněnku, že provaz byl použit k připoutání muže ke kříži (ještě před přibitím – pozn. redakce). K tomu, proč byl k mrtvému muži položen rákos, se Danin nijak nevyjadřuje. Ani my to s jistotou nevíme. Víme jen, že v souvislosti s Ježíšovým umučením zmiňují evangelia rákosovou hůl dvakrát. Jednou při tom, když se Ježíšovi po Pilátově rozsudku posmívali vojáci: „... upletli korunu z trní, vsadili mu ji na hlavu, do pravé ruky mu dali rákosovou hůl, klekali před ním a posmívali se mu: „Buď zdrav, židovský králi!“ (Mt 27,29), a podruhé, když Ježíš visel na kříži a jeden z vojáků mu dával napít: „Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít.“ (Mt 27,48)

Proč?

Naskýtá se otázka, proč tyto předměty byly zabaleny společně s mužem do plátna? A proč bylo zároveň s ním vloženo do plátna tolik květin? Odpověď na tuto otázku již samozřejmě není v kompetenci biologa. Ale prof. Danin dává zajímavou odpověď, jako ten, kdo zná velmi

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a paleografie

Na plátně byly objeveny nápisy, které se podařilo rozluštit. Jde o směsici latiny, hebrejštiny a řečtiny a vědci se přiklánějí k možnosti, že tyto nápisy vytvořili úředníci, kteří pečtili Ježíšův hrob. Nejčitelnější je nápis „INNECE“, což je asi zkratka nebo část výrazu „IN NECEM IBIS“ (trest smrti).

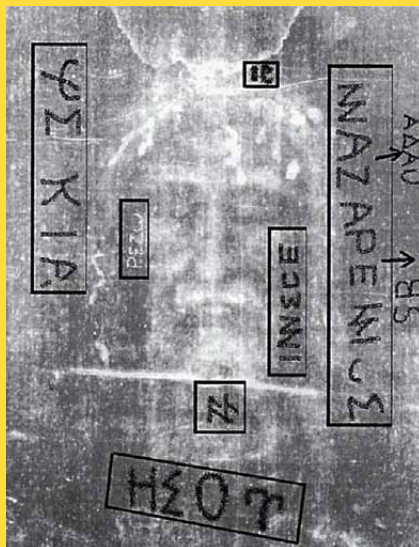

Foto: Marion / Courage

V roce 2009 potvrdil T. Castex některé nápisy, které objevili již A. Marion a A. L. Courageová z Optického institutu v Orsay v roce 1997 na Enrieho snímcích. Badatelé v roce 1977 použili analýzu několika odlišně zpracovaných obrazů obličejů, kdežto Castex zpracovával jednu fotografii. Nápis NAZARENU („Nazaretský“) objevil v roce 1978 Pietro Ugolotti a INNECE v roce 1980 prof. Aldo Marastoni, specialista na paleografii a papyrologii z Katolické univerzity v Miláně.

Nápis INNECE obtažený (obrázek 1) a jeho podoba na Turínském plátně po zvýrazňujících úpravách na snímku (obrázek 2), jak ho představili A. Marion a A. L. Courageová v roce 1997. Nápis INNECE na Turínském plátně po digitálních úpravách snímku T. Castexem v roce 2009 (obrázek 3).

Foto: Marion / Courage

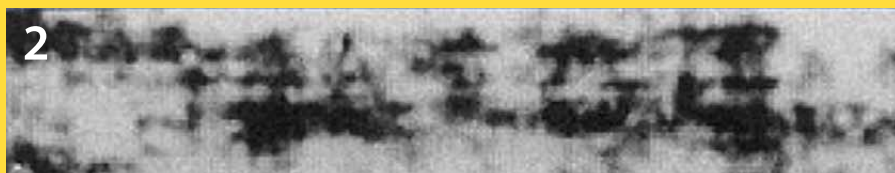

Foto: T. Castex

Foto: T. Castex

Foto: Pexels, Pixabay (CC0)

Foto: archiv prof. Avinoama Danina

V roce 2000 měl prof. Avinoam Danin (na snímku s knihou) příležitost vidět originál plátna v Turíně a stát v jeho blízkosti dvě hodiny. Ve své knize na to vzpomíná: „Byl jsem požádán, abych přečetl 53. kapitolu Izaiáše nahlas v hebrejštině. Myslel jsem na to, že pokud se skutečně jedná o pohřební rubáš Ježíše z Nazareta, je to poprvé za téměř 2000 let, kdy zaznívá v blízkosti plátna hebrejščina.“ (Izaiáš 53 líčí utrpení Mesiáše.)

dobře prostředí židovské kultury, ve kterém se jako žid pohyboval po většinu svého života: „Společným jmenovatelem pro všechny rostliny může být slovo *krev*. Pokud byl muž zahalený Turínským plátnem pohřben jako při židovském pohřbu, měla by s ním být pohřbena krev zemře-

lého. Pokud by na rostlinách byla krev zemřelého, byly by umístěny na jeho tělo nebo do jeho blízkosti v plátně.“

Poznatky biologa – nic víc!

Když shrnuje výsledky svého bádání, píše:

- Pozorování obrazů rostlin na stejných

místech na fotografiích vyrobených různými fotografickými technikami a na materiálu samotného plátna dokazuje, že jsou skutečné a nikoli artefakty vytvořené jednou či druhou fotografickou metodou.

- Oblast, kde bylo možné shromáždit čtyři indikátorové rostliny v čerstvém stavu a umístit je tak na plátno poblíž lidského těla, je oblast od Jeruzaléma po Hebron.
- Březen-duben je obdobím roku, kdy rozkvétá celá soustava rostlin identifikovaných na plátně.

Závěry profesora Danina jsou velmi zajímavé a mají zvláštní váhu. Nejen proto, že k nim došel přední izraelský odborník na výskyt a rozšíření rostlin na území někdejší Palestiny, ale také proto, že jde o badatele, který nemůže být podezříván z jakékoliv náboženské zaujatosti. Podle národnosti je Žid – ale jak sám dosvědčuje, dokonce ani k židovskému náboženství nemá vztah – tak jako k žádnému jinému náboženství. Na konferenci v americkém Ohio v roce 2008 sám řekl: „Jsem Žid a nejsem hlubokým vyznavačem žádného náboženství...“

Připravil Ondřej Prokop Vaněček ■

Použité a citované zdroje:

Danin, Avinoam. *Botany of the Shroud. The Story of Floral Images on the Shroud of Turin*. Jerusalem, 2010 (link ke stažení knihy ve formátu PDF: <https://flora.org.il/wp-content/themes/flora/includes/dl.php?id=2451921&type=book>)

Radkovský, František. *Turínské plátno jako multidisciplinární problém*. In: Marek Dunda, Pavel Zahradníček (ed.): *Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení*. 2. vyd., A.M.I.M.S.: Vranov nad Dyjí, 2021.

„Čekal jsem, že uvidím tahy štětcem – prostě věc vyrobenou lidskou rukou – a půjdu pryč. Ale sledoval jsem vědu přes třicet let. A když eliminujete ostatní možnosti, tak ta jedna zbývající – a nezáleží na tom, jak je nepravděpodobná – musí být pravdivá.“

Barrie Schwartz, pořizoval fotodokumentaci plátna pro vědecký tým „STURP“

Kdo je muž v plátně?

Foto: Flickr, acor-cameras (CC BY-SA 2.0)

Když vezmeme v úvahu naprostou detailní shodu toho, co lze vyčíst z plátna a popisu ukřižování Ježíše Krista, jak je zachyceno ve všech čtyřech evangeliích, můžeme se pokusit spočítat pravděpodobnost, že muž zabalený v plátně byl právě Ježíš Kristus.

V úvahu byly vzaty hlavní společné vlastnosti Ježíše a „muže z Turínského plátna“:

1. zabalení mrtvého těla do pohřebního plátna (neobvyklé pro ukřižované, kteří se běžně házeli do společných hrobů nebo byli necháni na kříži);
2. zranění na hlavě od trnové koruny (jedná se o jedinečný případ v historii);
3. nesení klády – horizontální části kříže na ramenu (známý způsob, ale ne moc používaný);
4. ukřižování hřebu (častý způsob v případě ukřižování menšího množství

Některé znaky mučení, které nese postava na plátně, jsou velmi vzácné až jedinečné – v historii doložitelné jen u osoby Ježíše Krista.

trnová koruna

bičování

rána po hřebu v zápěstí

dráhy stékání krve (viz. str. 26)

dochovaný hřeb (zaražený v kosti popraveného) užitý v 1. století při křížování

rány po hřebech v nohou

Foto: Bx archiv/MSI

Foto: Bx archiv/MSI

Foto: Flickr, BostonCatholics (CC BY-ND 2.0)

Sochařská rekonstrukce těla z Turínské plátna od Luigiho Mattea v trvalé expozici v Jeruzalémě, vytvořená podle 3D modelace obrazu muže z plátna (obraz na Turínském plátně totiž obsahuje prostorovou informaci)

odsouzených, v opačném případě se používaly provazy);

5. rána v boku po smrti (jedinečný případ; aby se urychlila smrt, obvykle se používalo tzv. crurifragium, tedy přeražení nohou odsouzených, kteří se pak již nemohli opřít o chodidla, a tak brzy umírali na udušení) – rána v boku, zřejmě od kopí, prošla hrudníkem a probodla již mrtvé srdce, aby byla jistota, že ukřižovaný je mrtev;
6. rychlé a provizorní pohřbení (jedná se o mimořádný případ: definitivní pohřbení, které předpokládalo rituální umývání a pomazání těla zesnulého, bylo z nějakého důvodu odloženo);
7. krátký pobyt mrtvého těla v plátně (je to prakticky jedinečný případ: na Turínském plátně nejsou známky tělesného rozkladu a mrtvé tělo v něm nebylo déle než 30 až 40 hodin).

Bylo vypočítáno, že pravděpodobnost, že by se tyto případy (některé jsou velmi vzácné až jedinečné) staly současně, je přibližně 1 ku 200 000 000 000 – to zna-

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a numizmatika

Díky trojrozměrnému zkoumání Turínského plátna vědci objevili, že na očích muže byly položeny mince. Na pravém oku jsou na minci písmena *U CAI*, identifikovatelná je i část vyraženého obrazce. Podle numizmatiků se jedná o mince, které dal razit Pilát Pontský v letech 29 až 30 po Kristu. Pilátovy peníze nesly nápis *TIBERIOU KAISAROS* (císaře Tiberia). Bylo však záhadou, proč je na místě *K* písmeno *C*, když jinak i obrazec na minci odpovídá archeologickým nálezům. A bylo velkým překvapením, když se později v numizmatických sbírkách našlo několik mincí dokládajících jednu vadnou ražbu s písmenem *C* místo *K*. To je věc, která ve středověku nemohla být známá. (Případný padělatel ve středověku dokonce nemohl tušit, že po téměř tisíci letech budeme schopni obraz zvětšit tak, že se obrazec mince stane patrným, že budeme určovat druhy pylových zrněk a tak usuzovat, kudy plátno během staletí putovalo, že dokážeme identifikovat lidskou krev a její krevní skupiny... – pozn. red.) Jsou to nesmírně zajímavé detaily... To vše ale ukazuje, že plátno nemůže být výrobek ze středověku.

Podle: Radkovský, František: „Turínské plátno jako multidisciplinární problém“ in Marek Dunda, Pavel Zahradníček (ed.): „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení.“ 2. vyd., A.M.I.M.S.: Vranov nad Dyjí, 2021.

Vpravo nahoře: prostorové (3D) zpracování obrazu z Turínského plátna
Níže: porovnání struktur v oblasti pravého oka s náčrtek mince ražené Pilátem

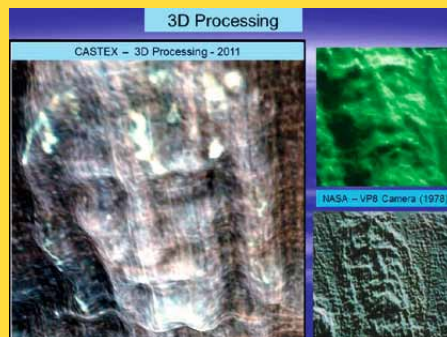

Foto: T. Castex

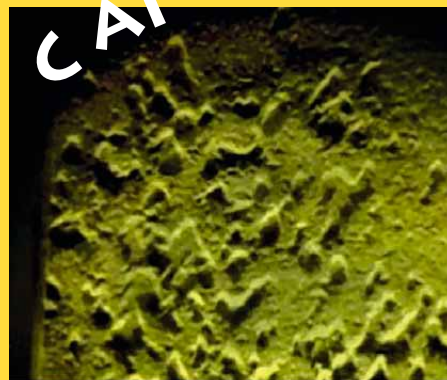

Foto: Wikimedia Commons, Jardi (CC BY-SA 4.0); FW, Macden, 1864

mená, že na 200 miliard hypoteticky ukřižovaných může jen jeden člověk mít sedm vlastností společných muži z Turínského plátna a Ježíšovi.

Je zřejmé, že v dějinách nemohlo být 200 miliard ukřižovaných (maximálně

několik stovek tisíc nebo několik milionů). Tento výpočet dovoluje vynést závěr, že je vysoce pravděpodobné, že ukřižovaný s těmito vlastnostmi je jedinečný a že člověk z Turínského plátna je tedy skutečně Ježíš Nazaretský.

Mons. František Radkovský (podle „Turínské plátno jako multidisciplinární problém“ v publikaci „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení“; 2. vyd., Vranov nad Dyjí: A.M.I.M.S., 2021 – druhé vydání knihy, které právě vychází, je možné objednat jen za příspěvek na tisk a poštovné – viz upoutávka na poslední straně časopisu; jako e-kniha zdarma na www.fatym.com) ■

Tajemství vzniku Turínského plátna

Vědci zjistili, že na plátně není žádný pigment (barvivo), obraz tedy není namalovaný ani otisknutý! Jsou tam pouze lehce zahnědlá vlákna na povrchu jednotlivých nití, ze kterých je plátno utkáno.

Foto: Wikimedia Commons, Reinhard Dietrich (CC BY-SA 2.0), Pixabay, TheDigitalArtist (CC0) / montáž: MS!

Zahnědnutí vláken na povrchu nití, díky kterému vznikl na plátně obrazec ležící postavy, bylo vyvoláno oxidací a dehydratací vláken. Příčinu tohoto procesu však neznáme. Tam, kde je obraz intenzivnější, je těchto zahnědlých vláken víc. Vědci NASA zjistili, že intenzita zhnědnutí roste s blízkostí plátna k povrchu těla. Tam, kde se plátno přímo dotýkalo těla, je zhnědnutí intenzivnější a naopak. To v podstatě odpovídá zákonu záření, tedy že intenzita záření je nepřímo úměrná čtverci vzdálenosti. Vědci dokonce podle tohoto zákona

dokázali vytvořit plastický model postavy, který je v Turíně vystaven. To napovídá něco o původu obrazu na plátně.

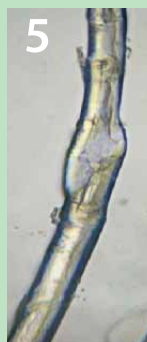
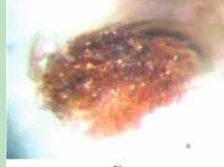
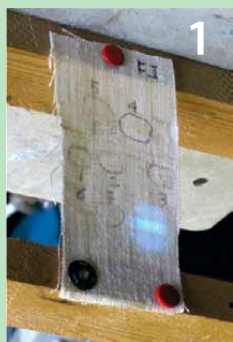
Navíc je potřeba říci, že záření vycházející z těla muselo být rovnoběžné a kolmé na podložku, na níž tělo leželo, takže vytvořilo obraz věrně. Vědci zkusili pokus, kdy natřeli figuranta nějakou látkou, přiložili k němu plátno a obraz stabilizovali teplem. Nedostali ale podobný obraz jako na Turínském plátně, protože když plátno, do kterého zabalili model, rozvinuli do roviny, celý obraz se zde-

formoval. Navíc podobnost s Turínským plátnem u všech dosavadních pokusů končila v okamžiku, kdy se jejich výsledek srovnal s originálním plátnem pod mikroskopem: až do roku 2008 se při žádném z podobných pokusů například nepodařilo dosáhnout zhnědnutí jen některých vláken – těch, která jsou na povrchu nití.

Pokusy s excimerovým laserem publikované v roce 2008

Profesor Giulio Fanti ve spolupráci s profesorem Giancarlem Pesaventem ▷

Simulace obrazu na Turínském plátně hlubokým ultrafialovým zářením

1 - Modrá záře na ústřížku lněného plátna způsobená pulsem excimerového laseru ArF. 2 - Vlákna lněné přize zbarvená působením laseru. 3 - Různá intenzita zbarvení na téže tkanině. 4 - Obrázek řezu jednoho lněného vlákna obarveného na povrchu pulzou excimerového laseru. 5 - Ultrafialová indukovaná fluorescence plátna ozářeného laserovými pulzami ArF. Ozařovanou plochu lze rozpoznat podle absence fluorescence.

Zdroj: Giuseppe Baldacchini: Deep Ultraviolet Radiation Simulates the Turin Shroud Image. 2010/10, In: researchgate.net

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a hematologie

Krvavé skvrny na plátně mají krevní skupinu AB. Je to stejná skupina jako na roušce uchovávané v Oviedu ve Španělsku, která je tam nepřetržitě od 8. století a na které se rovněž vyskytují pyly rostlin, které dokládají, že i tato rouška se kdysi nacházela v Palestině (vžitý název používaný již ve starověku pro celou oblast Svaté země, tj. historické území mezi Středozemním mořem a řekou Jordán – pozn. red.). Může to být šátek – rouška, o které se zmiňuje apoštol Jan ve svém evangeliu: v prázdném hrobě neležela mezi plátny, ale zvlášť, svinutá na jiném místě (Jan 20,7).

Chemie krve, jejíž stopy se nacházejí na plátně, je velmi specifická. Na plátně je krev ze skutečných ran. Je možné rozlišit krev, která vytekla z těla před smrtí a po smrti – viz článek *Pokusy o napodobení Turínského plátna* na str. 26.

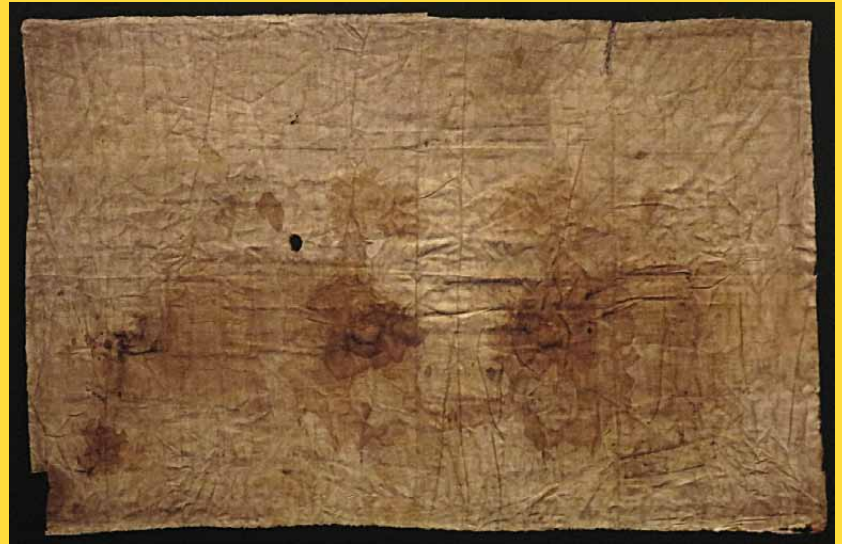

Foto: Wikimedia Commons, Reinhard Dietrich (CC BY-SA 2.0)

Zakrvácená obdélníková textilie zvaná Santo Sudario uchovávaná ve španělském Oviedu, o které se traduje, že je Kristovou pohřební rouškou, kterou mohl mít omotanou kolem hlavy. S Turínským plátnem ji kromě pylových zrn typických pro Svatou zemi a krevní skupiny AB spojuje ještě jedna věc: podle některých badatelů odpovídají tvary krvavých skvrn a jejich rozvržení těm na Turínském plátně.

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a palynologie

Věda studující pyl a aplikující získané poznatky v praxi se nazývá palynologie. Bývá označována také jako pylová analýza. Na plátně se uchoval pyl rostlin, podle kterého se dá zjistit, kudy plátno putovalo. V plátně se při výzkumech v 70. letech minulého století našel pyl z rostlin, které rostou jen v oblasti Palestiny (halofilní rostliny z okolí Mrtvého moře), Sinaje, pyly rostlin z oblasti Urfy (dřívější Edessy), z okolí Istanbulu (dříve Konstantinopol, Cařihrad), jižní Francie a severní Itálie. Zajímavé je však dodat, že dle názoru profesora Avinoama Danina z Katedry evoluce, systematiky a ekologie Hebrejské univerzity v Jeruzalémě (více o výzkumech tohoto předního židovského biologa viz článek *Obrazy květín na Turínském plátně a profesor Hebrejské univerzity v Jeruzalémě* na str. 6) by bylo velmi přínosné uskutečnit nový palynologický výzkum plátna dle současných metodologických standardů.

2x podle: Radkovský, František: „Turínské plátno jako multidisciplinární problém“ in Marek Dunda, Pavel Zahradníček (ed.): „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení.“ 2. vyd., A.M.I.M.S.: Vranov nad Dyjí, 2021.

Fotografie pylového zrna Gundelia tournefortii z Turínského plátna (vlevo), pořízená světelným mikroskopem. Vpravo: čerstvá pylová zrna pod výkonným mikroskopem (kolorováno)

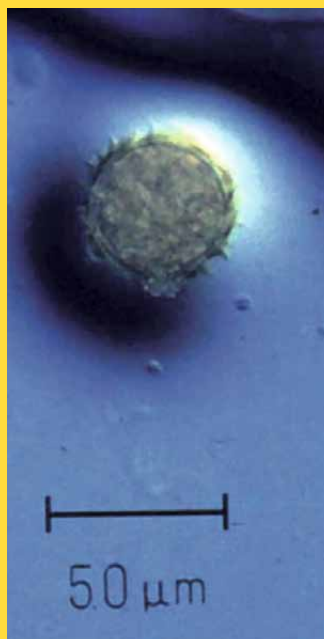
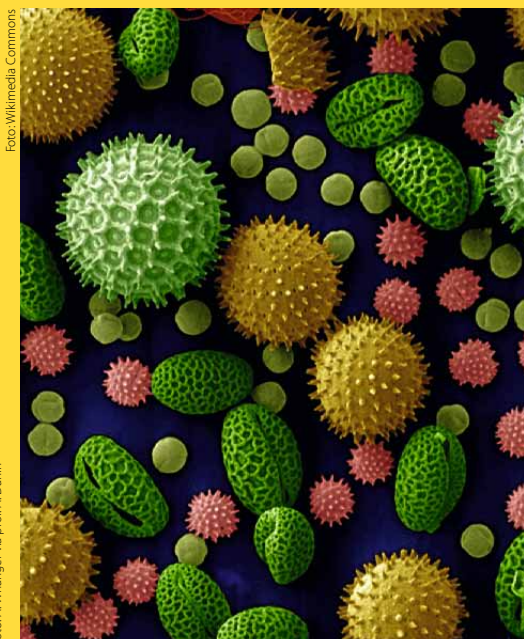

Foto: A. Whangera via prof. A. Danin

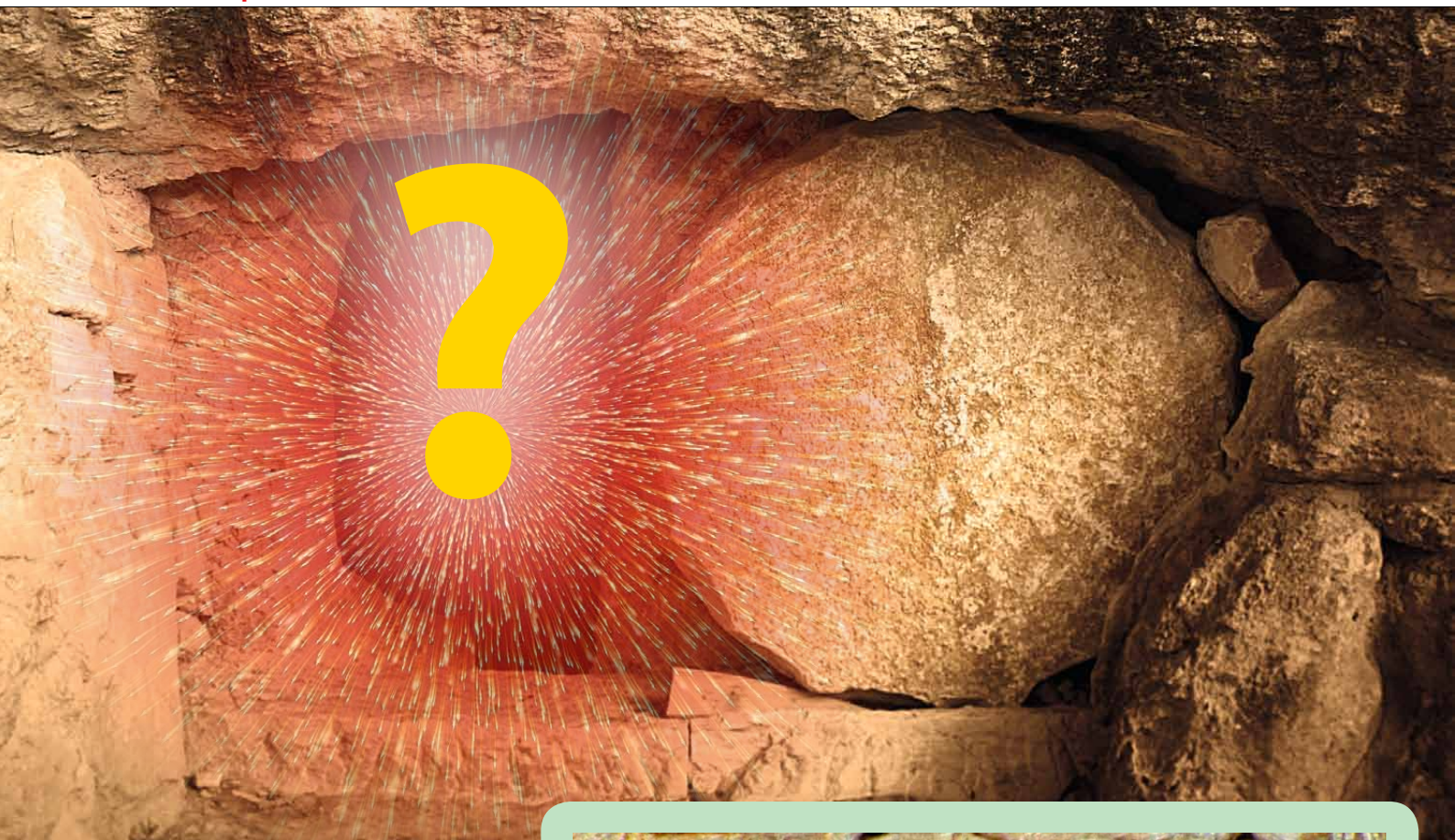

Foto: Pixabay, BRBurton23 (CCO); Pixabay, geralt (CCO) / koláž: MŠ!

Nejsme schopni vysvětlit, jaké záření zapříčinilo vpálení obrazu...

z Padovy použili tzv. excimerový laser, kterým se podařilo vytvořit obraz, jenž se svými vlastnostmi, i mikroskopickými, maximálně přibližuje charakteristikám obrazu na Turínském plátně. Byl však vytvořen obraz o ploše pouze několika centimetrů čtverečních s užitím napětí 500 tisíc voltů. Fyzikové zúčastnění na experimentu odhadují, že pro vytvoření obrazu o velikosti Turínského plátna podobným způsobem, a dokonce v krátkém časovém okamžiku, by bylo třeba elektrické napětí dosahující několika desítek milionů voltů. Muselo by tedy jít o jakousi energetickou explozi.

Dál již vedou jen hypotézy...

Jak by mohla taková energetická exploze nastat? Zde se dostáváme na pole hypotéz.

Giuseppe Baldacchini (viz prameny na konci tohoto článku) přišel s hypotézou anihilace hmoty a antihmoty, neboť podle něho je to jediný fyzikální jev, který vede k naprostému zmizení látky a utvoření odpovídající energie. Tento proces

Foto: ©STERA, Inc

Fotomikrografie Turínského plátna (STERA, Inc., Barrie Schwartz, 1978). Svazky více zbarvených vláken sousedících s méně zbarvenými vlákny ve stejné niti jsou dobře viditelné. Na některých z těchto barevných svazků lze vidět náhlé přerušování zbarvení (podle: Thibault Heimburger, 2013)

... můžeme si představit, že při vzkříšení náhlým zablesknutím tělo zmizelo z našeho prostoru a času.

je dnes možné laboratorně provést pouze na úrovni elementárních částic, avšak ve větším měřítku dominoval v prvopočátcích existence vesmíru, ihned po velkém třesku, upozorňuje vědec a pokračuje: tělo se proměnilo v ekvivalentní množství energie (mohli bychom říci „vzárilo se“). Tato hypotéza podle něho také dokáže vysvětlit fakt, že zaschlé stopy krve, které musely přilepit tělo k plátnu, zůstaly na plátně celistvé, neporušené, i když by

při běžném mechanickém odtržení plátna od těla zůstala část krvavých skvrn na těle a část na plátně.

Nejsme schopni vysvětlit, jaké záření zapříčinilo vpálení obrazu. Můžeme si představit, že při vzkříšení náhlým zablesknutím tělo zmizelo z našeho prostoru a času. Jak víme z evangelií, učedníci a ženy našli sice plátno, ale prázdné. Opravdu jde o multidisciplinární problém a zatím se potvrzuje to, že čím víc se věda

Politruk, topič a největší zázrak

Tento příběh mi vyprávěl člověk, který se tehdy toho „školení“ sám povinně účastnil.

Bylo to v osmdesátých letech minulého století. Na vojenském výzkumném pracovišti v Brně, tak jako tehdy všude jinde v armádě, probíhalo pravidelné politické školení. Pozvaný docent přednášel o náboženstvích, křesťanství a vědeckém ateismu. Křesťanství a Ježíše Krista hodnotil s nadhledem: „Nemohu popřít, že jeho učení je systém obsahující některé zajímavé myšlenky. Ale zajímavé myšlenky nacházíme i u mnohých jiných. Když bych tomu věnoval ten čas, také bych něco podobného dokázal sestavit...“

Přednáška skončila a byla možnost dotazů. Ty většinou žádné nebyly...

Ale dnes přeče! Úplně vzadu se přihlásil starý topič – školení bylo povinné pro všechny. „Soudruhu, říkáte, že byste něco podobného dokázal vymyslet. Nechci to zpochybňovat. Když už je tu to Ježíšovo učení, nebylo by asi opravdu těžké vymyslet něco podobného... Ale teprve kdybyste tak jako Ježíš podle tohoto svého učení sám důsledně žil, začal bych vás brát vážně. Kdybyste za ně byl ochoten i zemřít a skutečně za ně zemřel, věděl bych, že je berete zcela vážně i vy. Ale až kdybyste se třetí den po své smrti znovu živý setkal s námi, svými žáky, jedl, pil a rozmlouval s námi, pak teprve bych ve vás uvěřil!“

Kupodivu tento diskuzní příspěvek neměl tehdy pro topiče žádný „dopad“, kromě toho, že se již on ani další osazenstvo kotelny nemuseli zúčastňovat pravidelných politických školení. O to větší vliv měl na část ostatních posluchačů. Pocho-pili to, co dodnes mnohdy nechápu ani mnozí křesťané. Že Ježíšovo zmrtných-vstání je ten největší zázrak. Od něho

Foto: Unsplash, Ozan Safak (CC0)

se v křesťanství odvíjí doslova vše. Díky němu víme, komu jsme uvěřili...

Je to takový řetězec: Jestliže Ježíš vstal třetí den po své smrti z mrtvých (tak jak předtím slíbil), pak není jen člověk, ale je Bůh (tak jak před tím řekl). Je-li Bůh, pak můžeme věřit všemu dalšímu, co nám řekl – protože se nemůže ani mýlit (jako Bůh je vševědoucí), ani lhát (jako Bůh je nekonečně dobrý). A jako Bůh, protože je všemohoucí, také může splnit to, co slíbil apoštolům, že bude s nimi a také s těmi, kteří přijdou po nich – s Církví, kterou založil, aby věrně předávala a učila to, co jí svěřil. Když se s apoštoly po svém zmrtných-vstání loučil, řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha

Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (To jsou jeho slova ze závěru Matoušova evangelia, viz Mt 28,18–20.)

P. Pavel Zahradníček ■

Díky Ježíšovu zmrtných-vstání nejen apoštolové, ale i my víme, komu jsme uvěřili.

vyvíjí, tím víc se o plátně dovídáme, ale definitivní odpověď se stále hledá. Je třeba si uvědomit, že se zde jedná o pouhou

hypotézu a že samotná skutečnost zmrtných-vstání pro nás stále zůstává nevýslovným tajemstvím.

Mons. František Radkovský (podle „Turínského plátna jako multidisciplinární problém“ v publikaci „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení“, 2. vyd., Vranov nad Dyjí: A.M.I.M.S., 2021 – druhé vydání knihy, které právě vychází, je možné objednat jen za příspěvek na tisk a poštovné – viz upoutávka na poslední straně časopisu; jako e-kniha zdarma na www.fatym.com) ■

Prameny:

Baldacchini, G. – Di Lazzaro, P. – Murra, D. – Fanti, G. *Colouring linens with excimer lasers to simulate the body image of the Turin Shroud*. In: *Applied Optics*, 2008, vol. 47, str. 1278–1283.
Baldacchini, G. *Religions, Christianity and Shroud* [on-line]. Collegamento pro Sindone Internet, February 2013. Dostupné z: www.sindone.info/BALDAK12.PDF

Pokusy o napodobení Turínského plátna

V roce 2009 proběhla médii stručná zpráva, že italský vědec Luigi Garlaschelli, podporovaný Italskou asociací ateistů a agnostiků, napodobil způsob, jakým vzniklo Turínské plátno.

Foto: Wikimedia Commons, Jean-Housen (CC BY-SA 3.0)

Dle tiskové agentury *Reuters* prezentoval Luigi Garlaschelli své pokusy na konferenci o paranormálních jevech konané v Itálii. Tvrdil: „Ukázali jsme, že je možné

vyrobiť něco, co má tytéž charakteristiky jako Plátno.“ Garlaschelli vzal dobrovolníka, potřel ho slabým roztokem kyseliny s okrovým pigmentem. Zabalil ho

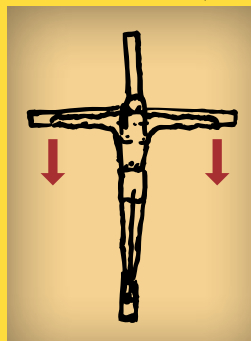
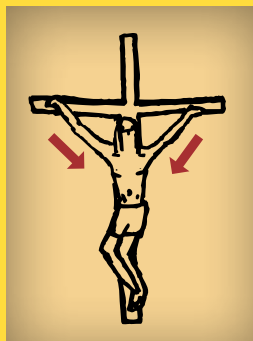
do plátna. Plátno pak sňal, zahřál a nakonec barevný pigment vypral. Výsledkem je něco, co údajně dost připomíná Turínské plátno. Alespoň zdánlivě...

TURÍNSKÉ PLÁTNO JAKO MULTIDISCIPLINÁRNÍ PROBLÉM

Exkurz: Turínské plátno a forenzní lékařství

Obrazec vytvořený na Turínském plátně krví nese překvapivé detaily. Jedním z nich je, že na plátně otištěné stopy krve, která stékala po rukou od zápěstí proražených hřeby, mají různé úhly. Smrt na kříži byla zápasem mezi dušením a bolestí. Když odsouzenec visel na přibitých rukou, krev mu stékala od zápěstí k loktům, hrudní svaly byly vahou těla napjaté, nemohl dýchat. A proto se musel na chvíli vzepřít na nohou a nadechnout se. V tu chvíli se změnil úhel rukou, a také stékající krev změnila úhel – začala skapávat z předloktí (viz šipky na nákrese). Jde jen o jeden z detailů, které při zkoumání plátna odhalili specialisté na soudní lékařství (forenzní medicínu). Ale i tyto detaily vylučují možnost podvrhu. Je nemyslitelné, aby nějaký středověký falzifikátor dokázal takové detaily postihnout a napodobit.

Kresba: Johanka Ilčíková (CC BY 4.0)

Nestačí „vypadat jako“...

Russ Breault, který se již řadu let věnuje problematice Turínského plátna, k tomu říká: „Nebudeme vědět, čeho dosáhli, dokud neposkytnou vzorky, které by bylo možno prozkoumat pod mikroskopem.“ Aby podobnost nebyla jen zdánlivá, bylo by totiž třeba ověřit, že:

- obraz skutečně neobsahuje žádný barevný pigment (tak jako ho dle opakovaných zkoumání neobsahuje Turínské plátno),
- zahnědlá jsou jen mikrovlákna na povrchu nití,
- obraz je skutečným negativem a tak jako na Turínském plátně nese v sobě prostorovou informaci (tedy že zobrazuje i části, které nepřišly do přímého styku s plátnem – byly od něj vzdáleny až 4 cm).

Na Turínském plátně jsou dva obrazy!

Ale to nejpodstatnější je, že na Turínském plátně jsou ve skutečnosti dvě sady obrazů: obraz těla a obraz krve – jak zdůrazňuje Russ Breault. A podstatné je, že na Turínském plátně není pod místy

Exkurz: Turínské plátno a anatomie

Hřeby, kterými byla přibita postava později zabalená do plátna, probíjejí zápěstí, ne středy dlaní, jak to často vidíme

Foto: Flickr, Senioscopia! (CC BY 2.0)

na obrazech a sochách – také tím se liší obraz na Turínském plátně od středověkých vyobrazení ukřižovaného Ježíše Krista. Přibíjet odsouzence uprostřed dlaní skutečně nebylo možné, protože by tělo svou vahou dlaň roztrhlo! I to je jeden z mnoha drobných, ale překvapivých detailů, které přináší zkoumání plátna specialisty na lidskou anatomii.

Obvyklé zobrazení s probitými dlaněmi (vlevo), rány na probitých zápěstích na Turínském plátně (vpravo nahoře). Jak ukazuje rentgenový snímek lidské ruky (vpravo dole), z vaziva dlaní by se hřeby vlivem váhy těla ve směru šipky vytrhly.

Foto: Wikimedia Commons

Foto: Wikimedia Commons, Hellerhoff (CC BY-SA 3.0)

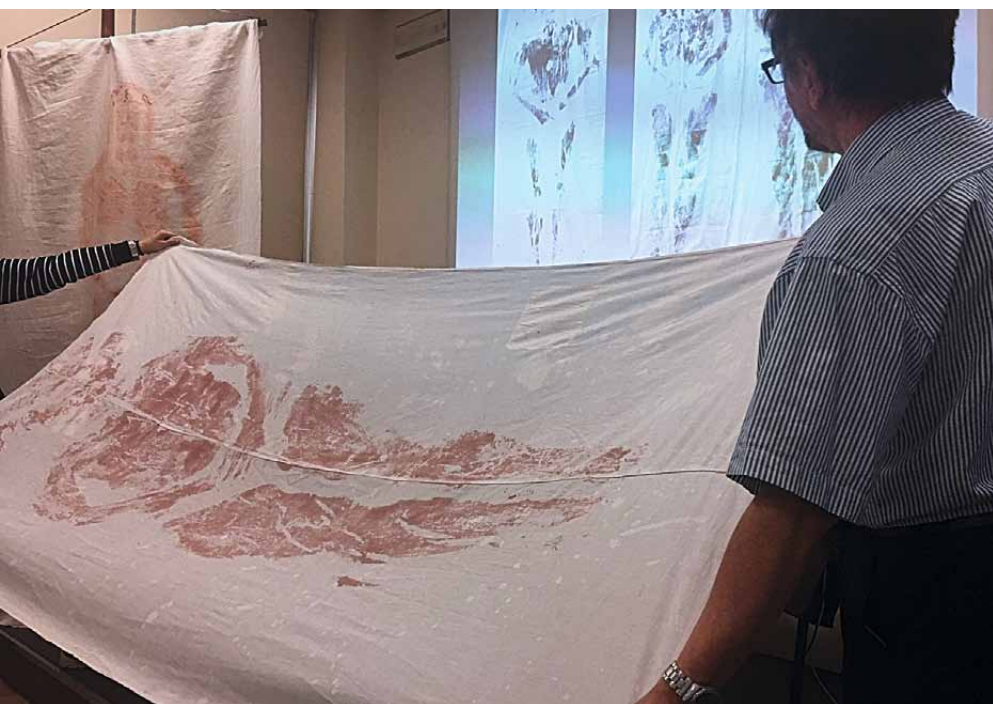

Foto: Twitter

Luigi Garlaschelli a jeho pokus o napodobení obrazu na Turínském plátně

pokrytými krví žádný obraz. Tedy pořadí bylo takové: nejdřív krev, pak obraz. Navíc nejde o „namalovanou“ krev. Nezabili jednoduše kůzle a nemalovali jeho krví na plátno (studie dokládající, že jde o krev některého z primátů, a dokonce krev lid-

skou viz shroud.com/pdfs/kearse1.pdf). Chemie krve je velmi specifická. Na plátně je krev ze skutečných ran. Nenacházíme na něm totiž celou krev, ale exudáty krevní sraženiny. Je na něm velmi málo červených krvinek, ty zůstaly ve sraže-

nině na povrchu těla. Nacházíme zde složky krve, jako je bilirubin, hem, sérum, ale ne celou krev. Je možné rozlišit krev, která vytekla z těla před smrtí a po smrti. Na obraze vytvořeném krví je patrný i vliv gravitace – část krve vytékala ještě v době, kdy tělo viselo vzpřímené na kříži...

Již ale sama skutečnost, že při pokusech napodobujících vznik plátna (Garlaschelliho experiment je jen jeden z mnoha) byla krev nanášena až po vytvoření obrazu, je dopředu diskvalifikuje. U Turínského plátna to bylo přesně opačně!

P. Pavel Zahradníček (podle „Exkurz: Pokusy o napodobení Turínského plátna“ v publikaci „Dotyky nebe a země. 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení“, 2. vyd., Vranov nad Dyjí: A.M.I.M.S., 2021 – druhé vydání knihy, které právě vychází, je možné objednat jen za příspěvek na tisk a poštovné – viz upoutávka na poslední straně časopisu; jako e-kniha zdarma na www.fatym.com) ■

Prameny:

Breault, R. *Is the Shroud of Turin a Fake?* [online]. 2009-10-11.

Dostupné z: <https://ezinearticles.com/?Is-the-Shroud-of-Turin-a-Fake?&id=3070895>.

Pullella, P. *Italian scientist reproduces Shroud of Turin* [online]. 2009-10-05.

Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-italy-shroud-idUSTRE5943HL20091005>.

**Na plátně je krev ze skutečných ran.
Nezabili jednoduše kůzle a nemalovali jeho krví na plátno.**

Páté evangelium?

Na Turínském plátně je zářející především jeho shoda s evangelií – a to do detailu. A dokonce oproti čtyřem „biblickým“ evangeliím – Matoušovu, Markovu, Lukášovu a Janovu – obsahuje ještě některé překvapivé detaily navíc. Když na plátně vidíme, jak hrozné to muselo být utrpení, které ten, jenž byl do něj zavinut, prožil, dává nám to nově a hlouběji pochopit celou hrůzu ukřižování. Můžeme nad tím meditovat – je to vlastně takové páté evangelium...

Bičování

TU JIM PROPUSTIL BARABÁŠE, JEŽÍŠE PAK DAL ZBIČOVAT A VYDAL HO, ABY BYL UKŘIŽOVÁN. (MT 27,26)

Tělo nese stopy bičování, a to velice krutého, které ukazuje, že bičovali dva lidé ze dvou stran – ano, i takové podrobnosti lze při důsledném studiu plátna zjistit. Důtky měly na dřevěné rukojeti připevněny kožené řemínky

a na jejich koncích byla přivázána olověná závažíčka v podobě malých činek, které zraňovaly kůži i svalovou tkáň. Nebylo obvyklé, aby byl odsouzenec před ukřižováním nejprve zbičován. Víme, že Pilát nechal Krista zbičovat, protože ho chtěl zachránit, a myslel si, že tím u jeho žalobců vzbudí soucit.

Replika římských důtek

Korunování trním

JEŽÍŠ VYŠEL S TRNOVOU KORUNOU A V RUDÉM PLÁŠTI. PILÁT JIM ŘEKL: »HLE, ČLOVĚK!« (J 19,5)

Ještě víc neobvyklé bylo korunování trním, protože odsouzcům trnovou korunu vůbec nedávali, nebyl důvod. Kristu ji nasadili, protože se prohlašoval za Krále – chtěli tak zesměšnit jeho i Židy, kteří usilovali o jeho smrt. Pilát na tabulku napsal „Ježíš Nazaretský, král židovský“ – i to je další skutečnost, která se uvádí v evangeliích a nenajde se nikde jinde u dalších ukřižovaných. Trnová koruna podle stop na plátně nebyla jako věneček, ale spíš jako klobouk. Také tím se liší postava na Turínském plátně od středověkých obrazů...

Trnová koruna měla dle stop na Turínském plátně tvar přílby – model zhotovený pro stálou výstavu o Turínském plátnu v Jeruzalémě

Nesení kříže a pády

**ON SÁM SI NESL KŘÍŽ
A ŠEL NA MÍSTO ZVANÉ
LEBKA, HEBREJSKY
GOLGOTA. (J 19,17)**

Je možné vidět, že muž nesl příčné břevno na ramenou, protože stopy po bičování na zádech jsou v určitých místech rozmazány a rozedrány právě tímto břevnem. Především na jednom z kolen jsou vidět stopy mnoha pádů. Na plátně se v místě rozbitých kolen našla drobná zrnka písku, která svým složením odpovídají jeruzalémské hornině.

Zranění na kolenou

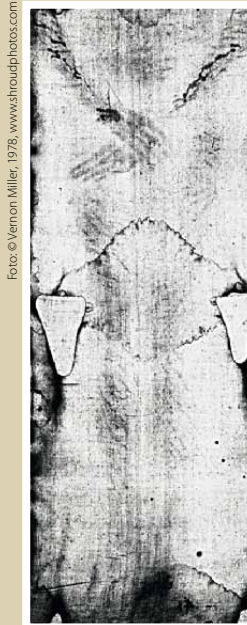

Foto © Vernon Miller, 1978, www.shroudphotos.com

Hřeby

**»DOKUD NEUVIDÍM NA JEHO
RUKOU JIZVY PO HŘEBECH
A NEVLOŽÍM SVŮJ PRST NA MÍSTO
HŘEBŮ (...), NEUVĚŘÍM!« (J 20,25)**

Způsob ukřižování – hřeby byly přibity v zápěstí, ne uprostřed dlaní, jak se to většinou zobrazuje (i v tom je rozdíl mezi obrazem na Turínském plátně a středověkými obrazy a sochami ukřižovaného Krista – viz exkurz na str. 27). V zápěstí je pohromadě několik šlach a kůstek, ve kterých hřeb pevně držel. Při přibití ruky byl navíc zasažen nerv, jehož poškození způsobilo zkroucení palců, takže nejsou na plátně vidět – to je další zarážející anatomický detail, který by středověkého falzifikátora nikdy nemohl napadnout. Nohy byly probity jedním hřebem – jedna byla dána přes druhou, proto je jedna noha pokrčená. Kristus zřejmě neměl podnožku, kromě jiných důvodů i právě proto tak brzy zemřel, jinak by umíral déle (viz níže).

*Můžeme nad ním
meditovat...*

Krev stékající pod různými úhly

**BYLO DEVĚT HODIN DOPOLEDNE, KDYŽ HO
UKŘÍŽOVALI. VE TŘI HODINY ZVOLAL JEŽÍŠ
MOCNÝM HLASEM: »BOŽE MŮJ, BOŽE MŮJ,
PROČ JSI MĚ OPUSTIL?« (MK 15,25.34)**

Stopy stékající krve mají různé úhly. Celá smrt na kříži byla vlastně zápasem mezi dušením a bolestí. Když visel na přibitých rukou, krev mu stékala od zápěstí k loktům, hrudní svaly byly vahou těla napjaté, nemohl dýchat (viz obrázek v exkurzu na str. 26). A proto se musel na chvíli vzepřít na nohou – postavit se na ně a nadechnout se. V tu chvíli se úhel rukou změnil a také stékající krev změnila úhel – začala skapávat z předloktí. Pokus o stání na nohou probitých hřebem však působil obrovskou bolest, a tak ukřižovaný znovu klesá a visí na rukou a krev mu opět stéká od zápěstí k loktům. Protože neměl na kříži podnožku pro nohy, nemohl na nich stát a jeho zápas končí zadušením.

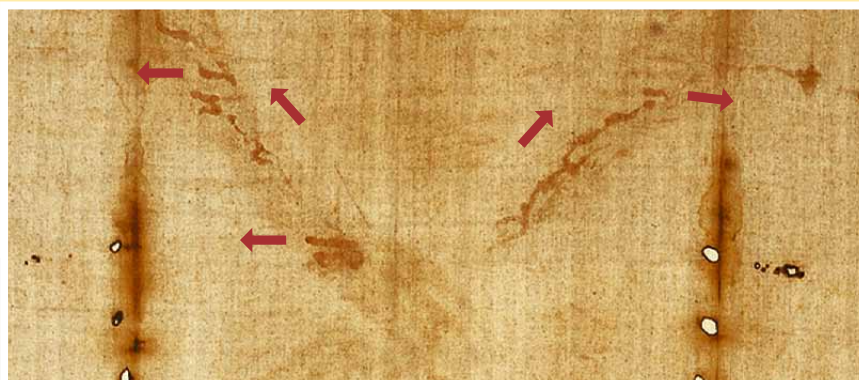

Foto: sindone.org

Beze známek rozkladu

**ANDĚL PROMLUVIL
K ŽENÁM: »(...) VÍM,
ŽE HLEDÁTE JEŽÍŠE,
UKŘÍŽOVANÉHO. NENÍ
TADY. BYL VZKŘÍŠEN,
JAK ŘEKL. POJĎTE
A PODÍVEJTE SE NA TO
MÍSTO, KAM BYL
POLOŽEN.« (MT 28,5-6)**

Ještě je potřeba upozornit na to, že na plátně nejsou žádné známky tělesného rozkladu – to znamená, že tělo zemřelého nemohlo být v plátně dlouho. Tato skutečnost sama o sobě otevírá dveře k faktu zmrtvýchvstání.

Připravil Ondřej Prokop Vaněček
(podle „Turínské plátno jako
multidisciplinární problém“ v publikaci
„Dotyky nebe a země. 7 událostí
a předmětů v dějinách křesťanství, které
zvou k zamyšlení“, 2. vyd., Vranov nad
Dyjí: A.M.I.M.S., 2021) ■

Anekdota, která mě opravdu zaujala

Foto: Flickr, Ian W Scott (CC BY SA 2.0); Freepik, stockking; Freepik, katemangostar (CC0) / koláž: MSI

„Když nastal večer, přišel bohatý člověk pocházející z Arimatie, jmenoval se Josef. I on byl Ježíšovým učedníkem. Došel k Pilátovi a žádal o Ježíšovo tělo. Pilát poručil, aby mu ho vydali. Josef vzal tělo, zavinul ho do čistého lněného plátna a uložil ho do své nové hrobky, kterou si dal vytesat ve skále. Před vchod do hrobky přivalil velký kámen a odešel.“
(z Matoušova evangelia – viz Mt 27,57–60)

A nyní ta v nadpisu slíbená anekdota:

Byl velkopáteční večer. Bylo již po Ježíšově pohřbu. Židé přišli za Josefem z Arimatie a vyčítali mu:

„Ty jsi prodal ten svůj nový krásný hrob tomu buřičovi, tomu rouhačovi, tomu Ježíšovi, co se vydával za Boha...!“

„Já jsem mu nic neprodal!“ zavrtěl hlavou Josef z Arimatie.

„No to není možné! Tys mu ho snad dal zadarmo...?“ Židé na to.

„Nic jsem mu nedal!“

Židé hleděli nechápavě.

„Jsem mu ho půjčil,“ povídá Josef, a dodal: „Ale jen přes víkend...!“

...

Víte, že Pán Ježíš vstal z mrtvých třetí den. V neděli ráno byl kámen od hrobu odvalený, hrob byl prázdný. Takže to v duchu té anekdoty bylo dokonce „jen na část víkendu“.

Ale víte také, že své vzkříšení – že vstane z mrtvých – dlouho před svým utrpením a smrtí apoštolům jasně předpověděl? V Matoušově, Markově a Lukášově evangeliu rozlišují biblisté tři tzv. „Ježíšovy předpovědi utrpení“. Jsou spojené i s tím, že jim předem jasně řekl, že pak bude třetí den vzkříšen. Jenomže oni to nevzali vážně, zapomněli na to... A tak s Ježíšovým zmrtnýchvstáním vážně počítal jen jediný z Ježíšových učedníků: Josef z Arimatie – a to asi ještě jen v této anekdotě! Kdyby apoštolové to, co jim Pán Ježíš řekl, vzali zcela vážně, mohli pak všechny tyto události prožívat úplně jinak. Vždyť on jim to dopředu řekl! Ale oni ho nevzali vážně. Zapomněli...

Také nám Pán Ježíš ledacos řekl a slíbil (viz něco z toho na protější straně, ale

je toho mnohem víc). A myslí to vážně. Bereme to vážně i my? Kdybychom ho totiž vzali vážně, náš pohled na řadu věcí a situací v našem vlastním životě by se velmi změnil. Ledacos totiž vypadá úplně jinak, když člověk ví, že je to jen na krátko, a pak to Pán Ježíš slíbil úplně změnit! A nejpozději při svém druhém příchodu slíbil změnit úplně všechno (srov. „Hle – všechno tvořím nové!“ Zj 21,5). Oproti věčnosti je totiž vše ostatní „jen na krátko“.

Je někdo, kdo již tehdy – když Pán Ježíš trpěl, když zemřel, když ho pohřbívali – dokázal vidět všechny ty věci s „nadhledem víry“? Byla to Panna Maria. I ona trpěla tím, co prožíval její Syn a co prožívala i ona sama. Tomu, kdo věří, se bolest nevyhne. Ale dá mu nadhled víry. Této nové perspektivě vidění, kterou dává pevná víra ve slova Pána Ježíše a ve vše, co nám slíbil, říkáme božská ctnost naděje.

P. Pavel Zahradníček ■

Kdyby to, co jim Pán Ježíš řekl, vzali zcela vážně...

Co Ježíš řekl

(a my to možná ještě nebereme vážně...)

Pán Ježíš řekl: „Nebe a země pomínou, ale má slova nikdy nepomínou.“ (Mt 24,35)

„Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě! Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mne ztratí, nalezne ho. Neboť co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?“ (Mt 16,24–26)

„Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20)

„Proč se bojíte? Pořád ještě nemáte víru?“ (Mk 4,40; podle P. Eliase Velly se v celé Bibli opakuje Boží povzbuzení „Neboj se!“ a „Nebojte se!“ celkem 365krát – tedy na každý den v roce jednou!)

„Neshromažďujte si poklady na zemi, kde je kazí mol a rez a kam se zloději prokopávají a kradou. Shromažďujte si však poklady v nebi, kde je ani mol, ani rez nekazí a kam se zloději nemohou prokopat a krást. Vždyť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.“ (Mt 6,19–21)

„... beze mne nemůžete dělat nic.“ (Jan 15,5)

... co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?

„Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i když umřel, bude žít...“ (Jan 11,25)

A pravda vás osvobodí

související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Co říká katechismus

Které jsou božské ctnosti?

Božské ctnosti jsou víra, naděje a láska.

Co je to víra?

Víra je božská ctnost, kterou věříme v Boha a ve všechno, co nám zjevil a co nám Církev předkládá k věření, protože Bůh je pravda sama. Vírou se člověk svobodně odevzdává Bohu. Proto se věřící snaží poznat a plnit Boží vůli, protože „víra se projevuje láskou“ (Gal 5,6).

Co je to naděje?

Naděje je božská ctnost, jíž toužíme po věčném životě jako po svém štěstí: od Boha jej očekáváme s důvěrou v Kristovy přísliby a opíráme se přitom o pomoc milosti Ducha Svátého, abychom si věčnou blaženost zasloužili a vytrvali až do konce pozemského života.

Co je to láska?

Láska je božská ctnost, kterou milujeme Boha nade všechno a svého bližního jako sebe z lásky k Bohu. Ježíš učinil z lásky nové přikázání, plnost Zákona. Láska je „svorník dokonalosti“ (Kol 3,14) a základ ostatních ctností, které oživuje, podněcuje a dává jim řád: bez lásky „nejsem nic“ a „nic mi neprospěje“ (1 Kor 13,1–3).

Srov. „Kompendium Katechismu katolické církve“, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006.

Foto: Unsplash, Gramandrea Villa (CCO)

Připravil P. Pavel Zahradníček

2021

SRPEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ZÁŘÍ

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4			
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ŘÍJEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2					
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

LISTOPAD

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

PROSINEC

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4			
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

2022

LEDEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ÚNOR

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

BŘEZEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

DUBEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

KVĚTEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ČERVEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4			
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

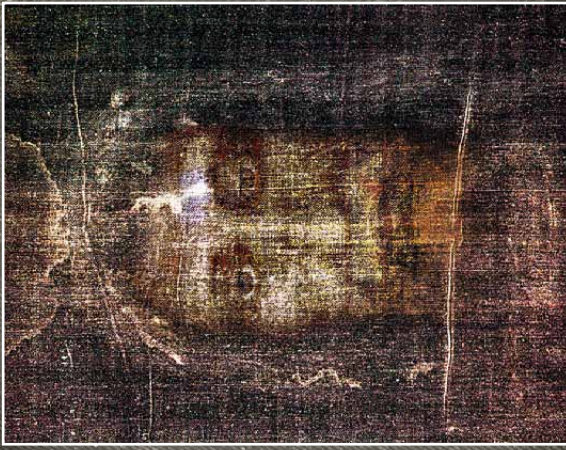
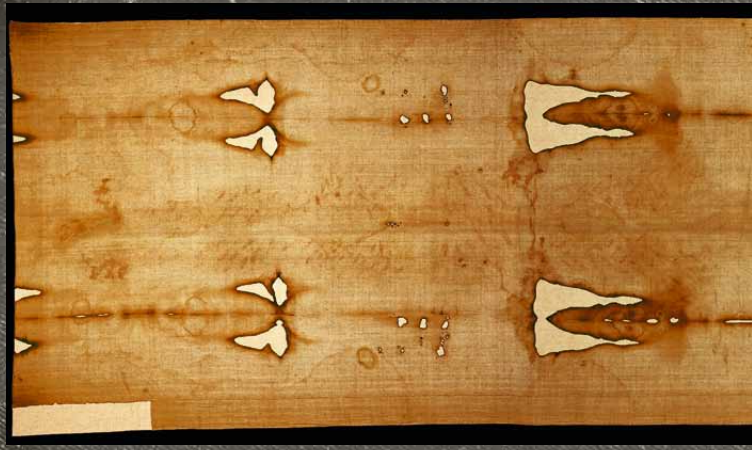

Foto: archiv MSI

Superimpozice (kriminálnětická metoda vzájemného překryvu obrazů k určování totožnosti) tváře z Turínskeho plátna a roušky z Manoppella

ČERVENEC

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2			
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

SRPEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ZÁŘÍ

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3		
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ŘÍJEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

LISTOPAD

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

PROSINEC

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

2023

LEDEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ÚNOR

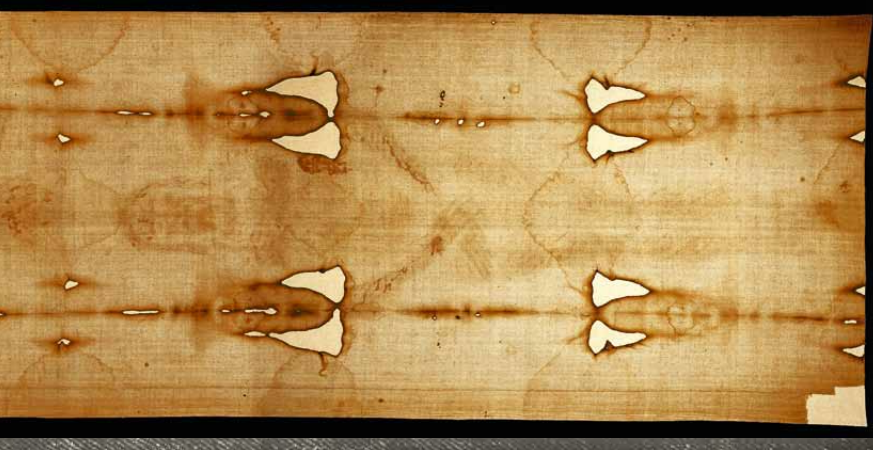
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

Vysvětlivky:

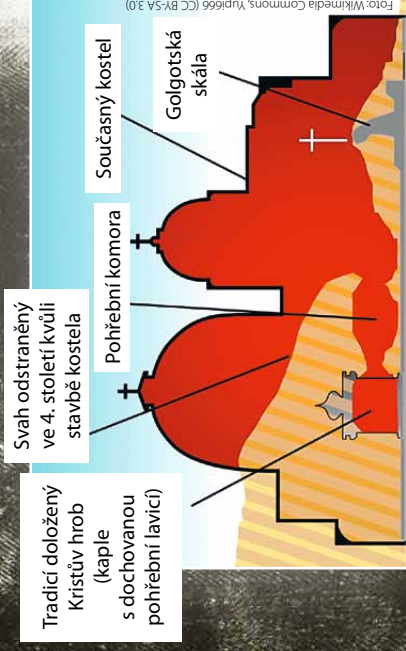
- doba adventní a postní
- doba vánoční a velikonoční
- Slavnost Seslání Ducha Svatého
- zasvěcené svátky (nutno světit stejně jako neděle)
- doporučené svátky

Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i když umřel, bude žít a žádný, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“

(z Janova evangelia, Jan 11,25n)

Fotografie Turinského plátna

Průřez Chrámem Božího hrobu (vybudovaného v Jeruzalémě nad místem Ježíšovy popravě a pohřbu), srafované jsou vyznačené části skal, které byly odstraněny (přesný tvar odstraněných částí není znám)

Dvě zahrady

Dva sousedé měli zahradu vedle sebe a chodili s výpěstky na trh. Jednomu se dařilo, druhému méně. Ten druhý se snažil, dělal vše, co první, nebo zase jinak nebo víc, ale prvnímu se neznámo proč dařilo lépe.

Šel si tedy stěžovat Místru:

„Čím to je? Půda je stejná, mám snad méně talentu nebo proč?“

Mistr řekl:

„Talentu máte oba stejně, tak na jednu zahradu. A tvůj soused se také stará o jednu zahradu, ty ale o dvě, o svou i o jeho – a na to nestačíš.“

O kolik zahrad se staráš ty?

Jitka Krausová (z knihy „Příběhy moudrosti. Pomoc na cestě k sebepoznání a růstu“, Vranov nad Dyjí; A.M.I.M.S., 2019 – viz upoutávka na této straně) ■

*Staráš se o svou i o jeho –
a na to nestačíš.*

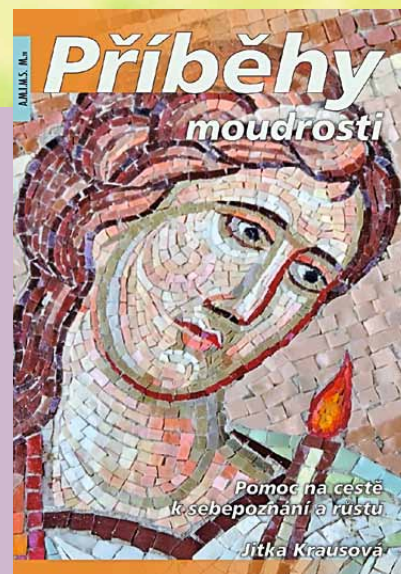
„Nesudte, abyste nebyli souzeni. Neboť podle toho, jak soudíte, budete sami souzeni, a jakou mírou měříte, takovou se naměří vám. Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve svém oku nepozoruješ? Nebo jak chceš říkat svému bratrovi: ‚Dovol, ať ti vyndám z oka třísku‘, a sám máš ve svém oku trám! Pokrytče! Napřed vyndej ze svého oka trám, a teprve potom budeš dobře vidět, abys mohl vyndat třísku z oka svého bratra.“

Ježíš Kristus (Mt 7,1–5)

Příběhy moudrosti

Jitka Krausová

Knihy má podtitul *Pomoc na cestě k sebepoznání a růstu* a obsahuje 100 krátkých příběhů pro zamyšlení. Sesbírala je MUDr. Jitka Krausová, OV, lékařka psychiatrička, pastorační asistentka Arcibiskupství olomouckého, zasvěcená panna olomoucké arcidiecéze. Příběhy používá při duchovním doprovázení, duchovních obnovách, ale i ve své lékařské praxi. Zaujmu věřící i nevěřící – a pomohou k zamyšlení nad podstatnými věcmi v našem životě. Knihu o 96 stranách vydal A.M.I.M.S. Doporučujeme ji i pro další šíření ve vašem okolí (příspěvek na tisk 20 Kč, můžete si ji objednat pomocí kuponu na str. 61 nebo na www.amims.net). K dispozici je také e-kniha zdarma ke stažení ve formátu PDF na www.fatym.com.

Nevěra A co dál...?

Foto: Pexels, Adrienn (CC0)

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Je mnoho lidí, kteří zažili to, co já. V dnešní době obzvlášť, ale...

Dva roky po svatbě jsem prožila nevěru. Nebudu popisovat to, co se děje ve chvíli, kdy člověka zradí milovaný.

Je psáno: „Milujte své nepřátele“ a náš Pán se rozhodl mě tomu učít. Narazila jsem na malinkatou modlitební knížku – nověna ke svatému Josefovi. Netroufala jsem si prosit Boha ani jeho Syna. K Matce

Boží? Chtěla jsem se modlit k muži a svatý Josef byl ten, ke kterému mě můj anděl přivedl. Začala jsem se modlit za slečnu, která byla mojí „sokyní“. Nebylo to jednoduché, ale co si Pán přál, k tomu mi dal sílu.

Na začátku to šlo ztuha, ale nehodlala jsem to vzdát. Moje prosby neustávaly a po dvou letech snahy jsem byla schopna Pánu odevzdat svého manžela, sebe s naší dcerou i slečnu se všemi problémy, o kterých jsem věděla. Bůh je neskonale moudrý a laskavý. Svatý Josef všechny mé prosby předložil našemu Pánu. Je to opravdu mocný přímlovce. Můj muž zůstal se mnou a opravdu ze srdce mě miluje.

A slečna, do posledního mého vzdechu dostala od Pána vše, oč jsem pro ni prosila – zdraví, starostlivého a milujícího manžela, děti... Troufám si říct, že je také šťastná.

Dnes jsem za to, co Pán dopustil, neskonale vděčná. Všechno, co do našeho vztahu nepatřilo, je pryč a zůstalo to nedůležitější. Pán na nás nepřestal pracovat, vnímám jeho něžnou péči neustále. Jistě, bolesti přicházejí pořád, ale já už

... bolesti přicházejí pořád, ale já už vím, že se mám na koho obrátit.

vím, že se mám na koho obrátit. Nejsme na ty naše bolístky, bolesti a trápení sami, máme svatého Josefa!

Scholastika (titulek redakce) ■

Svatý Josef všechny mé prosby předložil našemu Pánu. Je to opravdu mocný přímlovce.

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Lidé posvěcení Kristovou vykupitelskou milostí, kteří žijí na této zemi, i ti, co jsou již na věčnosti, žijí navzájem v nadpřirozeném společenství spolu s Kristem, svou Hlavou.^[Sent. cert.]

Věřící žijící na zemi mohou obdržet od Boha dary skrze vzájemné přímlovky.^[Sent. cert.]

Je dovolené a doporučené uctívat svaté v nebi a prosit je o přímlovku.^[De fide]

Srov. Ott, Ludwig. „Dogmatika“, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994.

Foto: Pexels, Bruno Salvadori (CCO)

A co kmotr?

Ke křtu a biřmování patří kmotr. V mnoha případech však kmotrové nenaplnují očekávání Církve a této rozhodně ne jen čestné služby kmotrovství se nezhostí tak, jak by měli.

Kmotry zrušil...!?

Již před delší dobou Rádio Vatikán informovalo o tom, že v italské diecézi Sulmona-Valva biskup Mons. Michele Fusco zrušil službu kmotrovství. Ponechme nyní stranou, zda je něco takového správné (protože kmotr nebo kmotra patří „pokud je to možné“ k požadavkům církevního práva – srov. níže), a poslehněme si jeho zdůvodnění toho zcela mimořádného kroku: „Při volbě biřmo-

Aby byl někdo připuštěn jako kmotr, je třeba (...) být vhodný a mít úmysl zastat tuto službu.

Z Kodexu kanonického práva, CIC Kán. 874 § 1

vacích a křestních kmotrů se často jedná spíše o formální povinnost, aniž by se přihlíželo k duchovní dimenzi. O kmotrech se rozhoduje na základě příbuzenských či přátelských vztahů anebo osobních zájmů, a nikoli s ohledem na specifickou úlohu, již jsou povoláni zastávat, tedy předávat víru, kterou v první řadě musí sami prožívat, aby o ní poté mohli svědčit.“ – Těmito slovy biskup Fusco zdůvodňuje, proč tuto službu ruší. Dodává, že kmotři „nechodí do kostela, nejsou součástí farního spole-

čenství, leckdy mají složitou manželskou situaci, s příjemcem svátosti mají možná přátelský vztah, ale o víře nelze mluvit. Kněží jsou nuceni takové kmotrovství odmítnout, čímž vzniká nedorozumění.“ (viz *Rádio Vatikán*, 5. 8. 2020)

Když jsem o tomto rozhodnutí jednoho z italských biskupů četl, dost mě to zaskočilo. Vás možná také... Ale na druhou stranu, kmotr má být kmotrem; být duchovní oporou svému svěřenci, žít příkladným křesťanským životem, a nebýt

Kmotr je víc než strýc! Kmotra je víc než teta!

jen tím, kdo si to při křtu „odstojí“ a dá nějaký pěkný, a snad i drahý dáreček.

Co říká „kodex“

Kodex kanonického práva v souvislosti s kmotrem uvádí (Kodex kanonického práva, latinsky Codex iuris canonici – ve zkratce CIC, dělí se na takzvané kánony, což je obdoba paragrafů známých z civilního práva; kodex kanonického práva obsahuje celkem 1752 kánonů, což je sice dost, ale porovnejme to s počtem paragrafů civilního práva nějaké země... – pozn. red.):

Kán. 872 – Pokud je to možné, má křténec kmotra, který má pomáhat dospělému křtěnci v uvedení do křesťanského života, křtěnce dítě představuje spolu s rodiči u křtu a snaží se, aby pokřtěný žil křesťanským životem, odpovídajícím křtu, a věrně plnil křestní závazky.

Kán. 873 – Ke křtu se vezme buď jen jeden kmotr nebo jen jedna kmotra nebo spolu kmotr a kmotra.

Kán. 874 § 1. – (kánony CIC se případně dále dělí na paragrafy – pozn. red.) Aby byl někdo přípuštěn jako kmotr, je třeba:

1. aby byl ustanoven křtěncem nebo jeho rodiči nebo těmi, kdo jsou na jejich místě; jestliže nejsou, určí ho farář nebo udělovatel; musí být vhodný a mít úmysl zastat tuto službu; ▷

Foto: Phabayo, Enrique Lopez87 (CCO)

Aby byl někdo přípuštěn jako kmotr, je třeba (...), aby dovršil šestnáctý rok svého věku, pokud diecézní biskup nestanovil jiný věk nebo farář nebo udělovatel neposkytl ze spravedlivého důvodu výjimku.

Z Kodexu kanonického práva, CIC Kán. 874 § 1

Jakobysmus

Jeden kněz říkával některým rodičům a kmotrům, když je připravoval na křest dítěte: „Nepřál bych vám a vašemu dítěti, aby to byl jen takový jakobysmus. Myslím, že si vaše dítě zaslouží víc. Víte, co je to jakobysmus?“

Rodiče nevěděli. Možná některým se z dějepisu vybavila vzpomínka na francouzské jakobíny. A tak kněz s úsměvem pokračoval:

„Rodiče a kmotrí se tváří, jako by něco slibovali. A kněz se tváří, jako by tomu věřil...“

I když to říkal s úsměvem, alespoň někteří při jeho slovech dost zvažovali. Uvědomili si vážnost situace – když člověk něco slibuje nejen Církvi, ale i Bohu.

Foto: Freepik.com, master1305

2. aby dovršil šestnáctý rok svého věku, pokud diecézní biskup nestanovil jiný věk, nebo farář nebo udělovatel neposkytl ze spravedlivého důvodu výjimku;
3. aby byl katolík, biřmovaný a již přijal svaté přijímání, dále aby vedl život odpovídající víře a převzatému kmotrovství;
4. aby nebyl stížen žádným kanonickým trestem přímo uloženým nebo úředně zjištěným;
5. aby nebyl otcem nebo matkou dítěte.

A jak bývá někdy skutečnost

Bohužel se však i v našich podmínkách ne zřídka stává, že rodiče buď nemají koho vybrat za kmotra, protože nikdo z jejich příbuzných a přátel tyto podmínky nespl-

ňuje, anebo chtějí právě ze svého okolí prosadit kmotra, který ani ve skutečnosti kmotrem být nemá a není u něj ani sebe-menší naděje, že by bez většího zázraku do těchto kmotrovských kvalit v dohledné

... aby byl katolík, biřmovaný a již přijal svaté přijímání, dále aby vedl život odpovídající víře a převzatému kmotrovství.

Z Kodexu kanonického práva, CIC Kán. 874 § 1

Svátost křtu „v kostce“

Pán Ježíš řekl: „Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen...“ (Mk 16,16) Všechny svátosti udržují a rozvíjejí nadpřirozený život, uvedení do něho se však děje křtem.

Křest se uděluje omytím vodou (může být i ponořením) a slovy: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.“ Co vlastně křest působí? Především:

a) Očištění – S vodou spojujeme před-

stavu umývání. A skutečně tu jde o očištění, o smytí dědičné viny a veškerého hříchu; jde o přemožení hříšné minulosti.

b) Nový život – Voda je pro nás symbolem života. Nový život, který pochází od Boha, nemůžeme ani naplánovat, ani sami vytvořit, musíme se k němu narodit. Tímto novým narozením je křest. Ten skutečně dává nový život, milost. Pokřtěný se stává Božím dítětem.

c) Přičlenění k Církvi – Křest spojuje jednotlivce nejen s Bohem, ale také se všemi, kteří se otevřeli Kristu. Skrze křest jsme se stali „jedním tělem“. Křest znamená začlenění do Církve. Kdo byl pokřtěn, je pokřtěn jednou provždy; neexistuje opakování křtu. Je křest nutný? Z toho, co bylo řečeno, plyne, že křest je nutný ke spáse pro všechny, kteří došli k poznání evangelia; bez křtu neexistuje spojení s Kristem, bez spojení s Kristem neexistuje přístup k nebeskému Otci. „Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (Jan 14,6)

Zachráněn však může být i ten, kdo o závaznosti křtu nic neví, avšak žije čestně podle svého svědomí. Je to tzv. „křest života“.

Je důležité vědět, že v případě nutnosti (např. v nebezpečí smrti) může platně pokřtít každý člověk.

A jak je to se křtem dětí? Dnes je téměř obecnou praxí Církve, že se křtí už malé děti. Křtí-li se dospělý, musí předcházet víra a rozhodnutí ke křesťanskému životu. Ale ani křest dětí se neuděluje nezávisle na víře. Zárukou toho, že dítě bude vychováno k víře,

Foto: Unsplash, Aaron Weiss (CCO)

Foto: Pexels, Askar Abayev (CCO)

je zde víra rodičů a kmotrů. Kde nejsou předpoklady pro křesťanskou výchovu, nesmí být křest ze strany Církve udělen. Křestní kmotrové přijímají závazek, že budou spolu s rodiči uskutečňovat pozdější křesťanskou výchovu pokřtěného. Je proto pochopitelné, že se nepočítá s kmotrovstvím nekatolických křesťanů, nevěřících a těch, kteří jsou nábožensky lhostejní. Na kmotry se také klade požadavek, aby biřmováním a eucharistií (viz následující infobloky *Svátost biřmování v kostce* a *Eucharistie v kostce*) byli již sami uvedeni do plného křesťanského života, a pokud žijí v manželství, aby toto manželství bylo církevně uzavřené.

Co znamená žít jako křesťan? Pokřtěný byl zbaven viny, má nový život, ale nese jej v „hliněné nádobě“. Tento nový život musí růst jako všechno, co je živé, ale může také chřadnout a odumřít. Křest nás nezabavuje pokušení a sklonu k sobectví. Proto musíme růst a osvědčovat se, abychom byli, jak říká Písmo, „světlem světa, které svítí před lidmi“. Je to náročné, že? Jsi takovým světlem? Snažíš se...? Bez další Boží pomoci „to nedáš“ – i proto jsou důležité další svátosti a modlitba!

Upraveno podle knihy Jana Kabeláče „Základy křesťanské víry“, A.M.I.M.S., Vranov nad Dyjí, 2021; příspěvek na tisk 5 Kč – více o knize na str. 60 ■

Má-li kmotřenců několik, je dobré, aby je občas i všechny sezval – dal jim pocítit, že mu na každém z nich záleží.

době dorostl a službu kmotrovství zodpovědně zachovával.

Někdy to kněží řeší tím, že doporučí, aby rodiče ke „svému nesplňujícímu“ kmotru přizvali ještě osvědčeného faráře, který vše splňuje a má ochotu svého svěřence doprovázet. Při této variantě je však důležité, aby už před udělením svátosti byly nastaveny podmínky pro tohoto kmotra, aby mohl dobře s rodiči spolupracovat. Jindy kněz přimhouří oko a nechá se uchláholit přísliby rodičů a „nesplňujícího“ kmotra přijme jako „kmotra na dluh“ s tím, že se bude snažit si to časem všechno doplnit a řádně osvojit. Leč často zůstává jen u těchto slov (srov. blok *Jakobysmus*).

Když kmotr bere své poslání vážně

Přece jen však jsou i kmotři, kteří si své služby váží a chtějí ji vykonávat co nejlépe. Občas se ptají, co by jako kmotři mohli ještě udělat navíc, aby svůj úkol plnili co nejlépe. Následující body mohou být velmi užitečné.

1. Kmotr je víc než strýc

Jako první a zásadní se jeví znovu obnovit označení kmotrů jako kmotrů (případně podle místních zvyklostí: kmocháček, kmotřka, kmotřička, kmotřenka, kmoch, kmotřík atd.). V posledních desetiletích se totiž mnohde toto označení jakoby vytratilo. V praxi to vypadá například ▶

takto: kmotra při křtu dělá bratr maminky a rodiče jej už od dětských let před dítětem označují jako strýce. Takových strýců a tetiček má vícero, ale kmotr není totéž

co strýc. Kmotr je víc než strýc. Kmotr je totiž v pomyslném žebříčku hned na druhém místě za rodiči, daleko před všemi strýci, tetičkami a dalšími. Proto je dobře,

když se kmotr důsledně označuje jako kmotr, když ho tak oslovuje i jeho svěřenec a když o něm jako o kmotrovi mluví celá rodina.

Mělo by být samozřejmé, že se kmotr za svého kmotřence denně modlí.

2. Věnovat se...

Další už je pak na kmotrovi – např. to, aby si se svým kmotřencem cíleně budoval bližší vztah, aby ho navštěvoval, věnoval

Foto: Flickr, My Catholic Photographer (CC BY-NC 2.0)

Svatost biřmování „v kostce“

V Bibli v knize Skutky apoštolů čteme: „Nastal den letnic... všichni byli naplněni Duchem Svatým...“ (Sk 2,1.4) Druhá svátost je jakýmsi dovršením křtu, a nazývá se proto svátostí křesťanské dospělosti. Biřmování uděluje zpravidla biskup, mimořádně kněz. Po modlitbě o dar

Ducha Svatého položí udělovatel ruku na hlavu biřmovaného, maže ho na čele křížem (olej, do něhož je přidán balzám) a říká: „Přijmi pečeť daru Ducha Svatého.“ Biřmovaný odpovídá: „Amen.“

O účincích biřmování se v Písmě Svatém, v Bibli říká: „... přijali Ducha Svatého“ (Sk 8,17). Duch Svatý se uděluje člověku ovšem už při křtu. Ale co se tam vkládá jako zárodek, nyní se plně rozvíjí. Biřmování činí křesťana duchovně dospělým a uschopňuje ho k boji proti lenosti a nepořádku ve vlastním nitru a k vyznávání víry navenek. Věřící se stává Kristovým apoštolem, hlásá evangelium ve světě nejen slovy, ale celým životním postojem. Apoštol Pavel napsal v dopise Galaťanům (Gal 5,22–23), co uskutečňuje Duch: „Ovocem Ducha je láska, radost,

pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrota, věrnost, tichost, zdrženlivost.“

Duch Svatý k nám však přichází pouze tehdy, když se mu otevřeme. Proto ani biřmování nepůsobí automaticky, ale vyžaduje naše spolupůsobení. Bůh nepracuje bez nás, ale s námi. Svátost biřmování vtiskuje věřícím zvláštní charakter (pečeť Páně), není možné ji proto opakovat. Dolní věková hranice pro biřmovance je u nás 15 let. Biřmovací kmotr má podobný význam jako kmotr křestní. Jsou na něho kladeny tytéž požadavky.

Upraveno podle knihy Jana Kabeláče „Základy křesťanské víry“, A.M.I.M.S., Vranov nad Dyjí, 2021, příspěvek na tisk 5 Kč – více o knize na str. 60 ■

Co se nám osvědčilo

Na Slovensku mají velmi hezký zvyk, že za kmotra jdou oba manželé a stávají se „krstnými rodiči“. I když nejsme Slováci, ale jsme Pražáci, s manželkou jsme to udělali přesně tak. Společně jsme se stali kmotry – a tedy takovými křestními rodiči – dvou dětí jedněch našich přátel, kteří nás kdysi o kmotrovství požádali. Je to podle mě mnohem lepší, než když je kmotrem člověk sám, protože manželé žijí spolu, mají společné děti – my máme šest svých vlastních –, a tak jako se společně modlíme za těch šest našich, společně se také modlíme i za ty dvě, kterým jsme kmotry, společně kmotřence navštěvujeme, společně se jim věnujeme... Připadá

mi to takové naprosto přirozené – kdyby byl člověk kmotrem sám bez manželky, tak by mi to připadalo, jako bych měl levobočka. Prostě by to bylo z mé vlastní zkušenosti divné a jsem rád, že to máme právě takto. (Poznámka redakce: I kodex kanonického práva předpokládá tuto možnost, když v kánonu 873 říká: Ke křtu se vezme buď jen jeden kmotr nebo jen jedna kmotra nebo spolu kmotr a kmotra.)

Kdyby byl člověk kmotrem sám bez manželky, tak by mi to připadalo, jako bych měl levobočka.

Radim ■

Foto: Pexels, Anna Shvets (CCO)

mu pozornost a samozřejmě ho povzbuzoval na cestě víry. Mělo by hned na první pohled být patrné, že pro kmotříčka je jeho svěřenec jedinečný, že má v jeho očích přednost před ostatními a že mu na něm hodně záleží. Samozřejmostí by mělo být, že nějakým mimořádnějším způsobem každoročně prožívá výroční den křtu nebo biřmování svého kmotřence. A to nejlépe přímo s ním. Má-li kmotřenců několik, je dobré, aby je občas i všechny sezval a znovu jim dal pocítit, že si váží toho, že může být jejich kmotrem a že mu na každém z nich záleží.

3. Modlit se

Mělo by být samozřejmé, že se kmotr za svého kmotřence denně modlí. Je vhodné, aby za něj jednou za rok nechal odsloužit mši svatou. Když pak kmotřenec vidí tuto duchovní péči a zájem z kmotrovny strany, jistě to nezůstane bez odezvy a také on se za svého kmotříčka bude rád modlit. A bude na něj o to víc pamatovat i po jeho smrti.

Důležitá služba na cestě ke spáse

Ano, poslání kmotra je jedinečné a velmi důležité. Může sehrát důležitou úlohu na cestě ke spáse jak v životě samotného kmotra, tak i jeho svěřence. Kéž by se znovu podařilo obnovit v plnosti správný pohled na službu kmotrovství.

P. Marek Dunda ■

Foto: Flickr, Jim B L (CC BY-NC-ND 2.0)

Radosté očekávání

Má mladší sestra čekala dvojčátka. V naší rodině ani v rodině jejího manžela se dvojčata nevyskytují, byli jsme všichni velmi překvapeni. O to víc jsme se těšili, zvláště moji dva malí synové. Denně jsme se za jejich „kmoťříčku s miminky“ modlili. Sestra už má doma též dvě holčičky, bylo jasné, že věc nebude jednoduchá, ale s pomocí Boží se dá zvládnout vše...

Komplikace

Sestřino těhotenství probíhalo výborně, proto nás jako blesk zasáhla zpráva o její hospitalizaci. Do termínu porodu zbývaly téměř dva měsíce, usilovně jsme se tedy modlili a prosili o modlitbu i další.

Zdalo se, že vše se upravuje, ale chlapec s holčičkou chtěli přijít na svět bez ohledu na kalendář...

Porod proběhl bez komplikací, jevílo se, že vše je v pořádku. Samozřejmě oba drobečkové museli do inkubátoru

a na přístroje, tuto zkušenost už jsme však měli za sebou díky mému nejmladšímu synovi, který bez mateřského pochování strávil v inkubátoru celé první tři týdny života. Přesto jsme úplně klidní nebyli, prosila jsem všechny o vytrvalost v modlitbách a také jsme se bavily se sestrou o možnosti nouzového křtu v inkubátoru.

Nedělní ráno

Dvojčátka zdárně už druhý týden prospívala... a pak události začaly nabírat

velmi rychlý spád. V neděli mi 7 minut před odchodem na mši svatou sestra telefonovala, že se synem to vypadá velice kriticky. Znovu jsme probraly možnost křtu a já jsem slíbila obětování mše svaté za malého synovce. Rychle jsem ještě o totéž poprosila manžela, syny a několik nejbližších.

Během mše svaté jsem byla ve zvláštním polopřítomném rozpoložení, ale dvě věci mě zasáhly neobyčejně silně. Četlo se první čtení a tam mimo jiné

Usilovně jsme se tedy modlili a prosili o modlitbu i další.

Foto: Flickr, Wiedmaier (CC BY-NC 2.0)

Náš Pán ví, co je pro nás dobré...

zaznělo: „Budou nad ním naříkat, jak se naříká nad smrtí jednorozeného syna...“ (Zach 12,10–11) Poté se zpíval žalm 63, který o větších svátcích bývá součástí ranních chval při modlitbě breviáře. A v žalmu upoutal mou pozornost verš: „... vždyť Tvá milost je lepší než život...“ Začala jsem o tom rozjímat a podařilo se mi s obsahem ztotožnit a uklidnit se – já sama mám u Pána dvě holčičky...

Pohřeb – slzy i naděje

Následujícího dne během dopoledne synovec Jeníček zemřel. Díky Bohu se sestře a švagrovi podařilo jej pokřtít. Ve středu se konal pohřeb. Bylo překvapivé, že v mém zaměstnání i v zaměstnání mé druhé sestry se lidé podívovali, proč nám stojí za to jet na pohřeb tak malému dítěti.

Po příjezdu do mé rodné obce jsme se s manželem i syny šli za maličkým rozloučit v modlitbě do kostela. Bylo tam krásně a nad maličkou bílou rakví jsem v slzách myslela na děťátko, které se za nás bude u Pána přimlouvát.

Foto: Flickr, Bombardieri (CC BY 2.0)

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Nejen s Jeníčkem jsme nadále spojeni...

Bývá zvykem, že na křtinách neteří zpívám nějakou skladbu. Pohřeb synovečka byl tichý, proto jsem sestru prosila o dovolení, zda Jeníčkovi smím zazpívat žalm. Kněz procházel žalmy z pohřebních obřadů – a pak mi sám vybral žalm. Byl to opět žalm 63: „Bože, Ty jsi můj Bůh, snažně Tě hledám, má duše po Tobě žíznila, prahne po Tobě mé tělo jak vyprahlá, žíznila, bezvodá země. Tak toužím Tě spatřit ve svatyni, abych viděl Tvou moc a slávu. Vždyť Tvá milost je lepší než život, mé rty Tě budou chválit.“

Nikdo z rodiny si nezoufá. Při každé mši svaté na Jeníčka i mé dvě dcerušky

„Bože, Ty jsi můj Bůh, snažně Tě hledám... Vždyť Tvá milost je lepší než život...“

Žalm 63

Co říká katechismus?

Jsou rodinné svazky absolutním dobrem?

I když jsou rodinné svazky důležité, přesto nejsou absolutní, protože prvním povoláním křesťana je následovat Krista a milovat ho: „Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mne hoden.“ (Mt 10,37) Rodiče mají s radostí podporovat své děti, aby následovaly Ježíše v každém životním stavu, i v zasvěceném životě nebo v kněžské službě.

Srov. Kompendium Katechismu katolické církve, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006.

myslím – při modlitbě nad dary. Náš Pán ví, co je pro nás dobré...

Marta (zkráceno) ■

Česká provincie Kongregace Milosrdných sester sv. Kříže

„Co je potřeba doby, je vůle Boží.“ (P. Theodosius) V polovině 19. stol. ve Švýcarsku založil kapucín P. Theodosius Florentini řeholní společenství, s jehož pomocí chtěl bojovat proti tehdejší sociální a mravní bídě. Sestry se zabývaly vzděláním a výchovou mládeže a péčí o chudé a nemocné. Naše služba se mění podle potřeby společnosti v zemích, ve kterých působíme. Své síly nasazujeme jak v oblasti školství a výchovy mládeže, tak ve zdravotnictví a sociálních službách. Zapojujeme se i v pastorační a jiných službách v Církvi, pořádáme duchovní obnovy. Svou modlitbou a obětí vyprošujeme Boží požehnání světu, Církvi i všem, kdo se na nás obrátili se svými starostmi.

Naše kongregace je součástí františkánské řeholní rodiny. Hluboký zdroj života nacházíme v Boží milosrdné lásce, která se v Ježíši Kristu zmařila až k smrti na kříži. Jako Milosrdné sestry sv. Kříže chceme být těmi, kdo v duchu oběti a lásky nesou vlastní kříže a podle svých možností a sil pomáhají s těžkým břemenem svým bližním.

V 17 zemích světa působí přes 3500 sester. V České republice působí 91 sester na 12 místech.

Více informací o nás naleznete na stránkách www.klaster-km.cz

Foto: archiv SCSC

Foto: Flickr, david_drei (CC BY-NC-SA 2.0)

Čas nelze vrátit, ale...

Na jedněch lidových misiích vyprávěli staří manželé svou životní zkušenost. Když se před více jak padesáti lety brali, on jí na pouti koupil růženec a slíbili si, že v neděli vždycky budou spolu chodit do kostela. Doba přinesla společné hospodaření v JZD, on se stal předsedou, vytýkali mu, že je příliš

nábožensky založený, přibýly jiné starosti, „kostel“ začali vynechávat, až to zůstalo jen na velké svátky jako věc formálního zvyku. Když se změnila politická situace, přišli do důchodu, on jednou náhodně objevil ten kdysi darovaný růženec. Najednou mu to připomnělo všechno to, co se od té doby odehrálo. Nenaplněný slib byl najednou velmi živý. Věděl, že čas vrátit nelze, ale lze něco udělat ještě teď.

Věděl, že čas vrátit nelze, ale lze něco udělat ještě teď.

Rozhodli se s manželkou chodit do kostela i ve všední dny, aby to nějak vynahradili. Protože v jejich farnosti každý den mše svatá není, dojíždějí svým

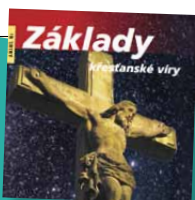
Nejzajímavější svědectví z časopisu *Milujte se!*

Nemáte starší výtisky časopisu? Nejzajímavějších 49 svědectví z prvních dvaceti čísel časopisu *Milujte se!* vyšlo v knize

Ze života pro život

(editoři sborníku: P. Marek Dunda a P. Pavel Zahradníček)

Knížku s 96 stranami, ze které je i svědectví na této straně, můžete pro sebe i pro šíření ve svém okolí objednat jen za příspěvek na tisk 20 Kč (+ obyčejné poštovné České pošty) pomocí kuponu na str. 62 nebo na www.amims.net a www.fatym.com. Na těchto webových stránkách je také možné knihu zdarma přečíst a stáhnout v kompletní verzi ve formátu PDF.

Svátost eucharistie „v kostce“

„Ježíš vzal chléb, lámal, dával svým učedníkům a řekl: ‚Vezměte a jezte z toho všichni: toto je moje tělo, které se za vás vydává.‘ Po večeři vzal také kalich, dal svým učedníkům a řekl: ‚Vezměte a pijte z něho všichni: toto je kalich mé krve, která se prolévá za vás a za všechny na odpuštění hříchů. Toto je smlouva nová a věčná. To konejte na mou památku.‘“ (Podle *Mešního řádu*)

Tento obřad, který sám Pán Ježíš poprvé uskutečnil při Poslední večeři, nazýváme „mše svatá“ nebo „slavení eucharistie“. Je centrální křesťanskou bohoslužbou. Znamení, která se při eucharistické slavnosti konají, nejsou jenom náznakem, symbolem, ale podle Kristova ustanovení to, co naznačují, také uskutečňují. Uskutečňují tedy přítomnost Ježíše Krista mezi námi. Chléb se stává tělem Kristovým, víno jeho krví. Při přijetí těchto darů se osobně setkáváme s Kristem.

Eucharistická slavnost má charakter oběti

Z dějin náboženství víme, že člověk i při primitivním náboženském poznání pociťoval potřebu svůj vztah k Bohu nějak vyjádřit a obvykle jej vyjadřo-

starým autem do sousedství, aby žádný den zbytečně nevynechali. Tak zevrubně si spočítali, kolik asi těch zanedbaných nedělí mohlo být. S uspokojením teď mohli dosvědčit, že už ty zanedbané neděle určitě všechny těmi všedními dny vynahradili. Teď myslí na děti, které to nenaučili, a snaží se to vynahrazovat před Bohem za ně. Je to určitě jeden z dobrých projevů pokání, ke kterému jsme stále Bohem vybízeni.

P. Jindřich Bartoš (podle knihy „Ze života pro život“, A.M.I.M.S., Vranov nad Dyjí, 2013 – viz upoutávka na této straně) ■

val obětí. Oběť byla znamením oddanosti a smíření s Bohem. Tyto významy se uplatňují i při eucharistické hostině. Mše svatá není jen připomínkou Poslední večeře, ale zpřítomňuje se v ní Ježíšova oběť na kříži. Při eucharistickém obřadu tuto skutečnost vyjadřuje chléb a víno proměněné v Tělo a Krev Pána Ježíše, aby tak bylo naznačeno prolítí krve, to je oddělení krve od těla. Svátý Pavel k tomu říká: „Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud (on) nepřijde.“ (1 Kor 11,26)

Eucharistická slavnost má charakter hostiny

V běžném životě se jídlem posilujeme, jídlo je nutné proto, abychom žili. Avšak společným jídlem také vytváříme společenství. To vše uskutečňuje eucharistická hostina v rovině duchovní. „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný,“ řekl Kristus (Jan 6,54). Tím prohlásil, že ho potřebujeme tak, jako potřebujeme denní chléb. Že musíme jíst jeho tělo, musíme pít jeho krev, chceme-li být jeho, chceme-li na sobě naplnit to, k čemu nás vede.

Poznámky pro praxi

Kristus je přítomen celý a nerozdělený jak v podobě chleba, tak v podobě vína. Proto se při katolické bohoslužbě

z praktických důvodů podává pouze eucharistický chléb. Jen při zvláštních příležitostech se podává „pod obojí“. Přijímat eucharistického Krista bychom měli co nejčastěji. Je dokonce možné jít k přijímání i podruhé tentýž den, jsme-li přítomni na celé mši. Pouze ten, kdo není ve „stavu Boží milosti“, tj. kdo se těžce něčím provinil, musí se dříve očistit svátostí smíření. Jednu hodinu před přijetím těla Kristova je třeba dodržet eucharistický půst. Voda a nezbytné léky však půst neruší. Nemocným jsou povoleny výjimky. Eucharistický chléb se uchovává v kostelích ve svatostánku i mimo bohoslužbu, a to pro potřebu nemocných a jako předmět úcty věřících.

Stavba mše svaté

Ve mši je spojena dvojí bohoslužba: bohoslužba slova a bohoslužba oběti.

- a) Bohoslužba slova: po úvodních obřadech se čtou úryvky z Písma, následuje výklad Písma nebo kázání.
- b) Bohoslužba oběti má tři části:
 - 1) přípravu obětních darů (chleba a vína);
 - 2) proměňování obětních darů;
 - 3) obřad svatého přijímání.

Upraveno podle knihy Jana Kabeláče „Základy křesťanské víry“, A.M.I.M.S., 2021; příspěvek na tisk 5 Kč – více o knize na str. 60) ■

Rada nad zlato

aneb Stálý zpovědník je lepší než psycholog

Strach

Když jsem jako malá třeačka měla jít k prvnímu svatému přijímání, předcházela i první svatá zpověď. Měla jsem z toho strach, protože jsem nevěděla, jak to chodí. A navíc... každý (i malé dítě) má problém ukázat někomu své slabé stránky. Tenkrát

zpověď dopadla dobře a začala jsem tak nějak pravidelně chodit ke svátosti smíření.

Minutová zpověď – značka ideál?

Když k nám přišel nový kněz, všichni jsme ho milovali. A všichni jsme k němu

rádi chodili ke zpovědi. A víte proč? Když jsme přišli, řekli jsme svoje hříchy, on nám dal rozhřešení a po minutě jsme odcházeli ze zpovědnice. Ale po čase jsem zjistila, že tohle není to pravé ořechové, co bych potřebovala. Uvědomila jsem si, že občas potřebuju slyšet

... po minutě jsme odcházeli ze zpovědnice. Ale po čase jsem zjistila, že tohle není to pravé ořechové, co bych potřebovala.

Foto: Flickr, elstx (CC BY 2.0)

[Církev.cz](#) | [E-shop](#) | [Karmelitánské nakladatelství](#) | [Katolický týdeník](#) | [Církevní rozhlasová společnost](#) | [O portálu](#)

[Knihy](#) | [Liturgické předměty](#) | [Klášteřní produkty](#) | [Devocionálie](#) | [Mešní vína](#) | [Předplatné](#) | [Přihlásit se](#)

[karmelitánské knihkupectví](#) | Hledejte knihy, témata a další produkty... | [Hledat](#) | [%](#) Akce | [Přání](#) | [Košík](#)

[Kategorie](#) | [Novinky](#) | [Edice KNA](#) | [Nejprodávanější](#) | [Připravujeme](#) | [Akce](#) | [Prodejny](#) | [Kontakt](#)

Mateřství | **Slovo mají děti** | **Akční sady knih** | **Máma, máma, máma**

Mateřství a jeho praktický i duchovní rozměr | 222 Kč **67 Kč** | Laskavá a veselá víra | 412 Kč **103 Kč** | Slovo a život | 300 Kč **270 Kč** | Co přináší život | 462 Kč **92 Kč**

Novinky

Pierre Claverie | Věst jako Pastýř | Janka Hřešková | Dívka pod hladinou | Svatá Křesťovská | Rodiče, máme vás rádi | Nejlepší dramatik

2200 vlastních vydaných titulů • 21 originálních edičních řad • nový e-shop

Objednávky on-line nově na eshop.cirkev.cz/knihy

Karmelitánské nakladatelství vydává knihy pro muže a ženy, rodiny s dětmi, pro duchovní a pastorační pracovníky či studenty teologie. V nabídce jsou knihy pro účastníky duchovních cvičení, učitele náboženství, katechety, ale i maminky, které si chtějí u dobré knížky odpočinout.

nějakou radu, nějaké povzbuzení. Tak jsem chodila při různých příležitostech ke svátosti smíření skoro vždy k jinému knězi. A když jsem náhodou u někoho byla víckrát a zdál se mi dobrý, tak jsem si říkala, že to by mohl být můj zpovědník. Někde jsem totiž četla, že je dobré mít stálého zpovědníka (lépe řečeno duchovního vůdce, a nemusí to být jen kněz, protože duchovní vedení – doprovázení – nemusí být nutně součástí svátosti smíření, i když často bývá...).

Kdo hledá, najde

A pak jsem i s kamarádkou byla na setkání mládeže. Obě dvě jsme tam šly k jednomu knězi ke svaté zpovědi. On mi doporučil, abych si našla svého duchovního vůdce, jednoho člověka, ke kterému budu mít důvěru, kterému budu moci říct všechno.

Na střední škole jsem poznala jednoho kněze a hned jsem využila příležitosti a šla k němu ke svaté zpovědi. Bylo to úžasné. Hned potom se mi ulevilo. Nejkrásnější bylo, když jsem vyznala, jaké dělám hlouposti, a on mi řekl: „Pán Bůh zaplať. Tak to tady všechno nech. V čem tě můžu povzbudit, v čem ti můžu poradit?“ Bylo to perfektní. Protože ten kněz nebydlí daleko od mé školy, vím, že kdykoliv mám nějaký problém, můžu za ním zajet a on mi pomůže už jenom tím, že se za mě bude modlit.

Našla jsem víc

V dnešní společnosti je trend chodit k psychologovi. Uznávám, já sama jsem o tom několikrát uvažovala. Ale pak jsem si uvědomila, že vlastně takového svého psychologa mám v osobě kněze. A mám mnohem víc. Psychologové pomáhají lidem jen v rovině duševní, kněz i v rovině duchovní. Zná mě teď už vcelku dobře ▷

*Někde jsem totiž četla,
že je dobré mít
stálého zpovědníka.*

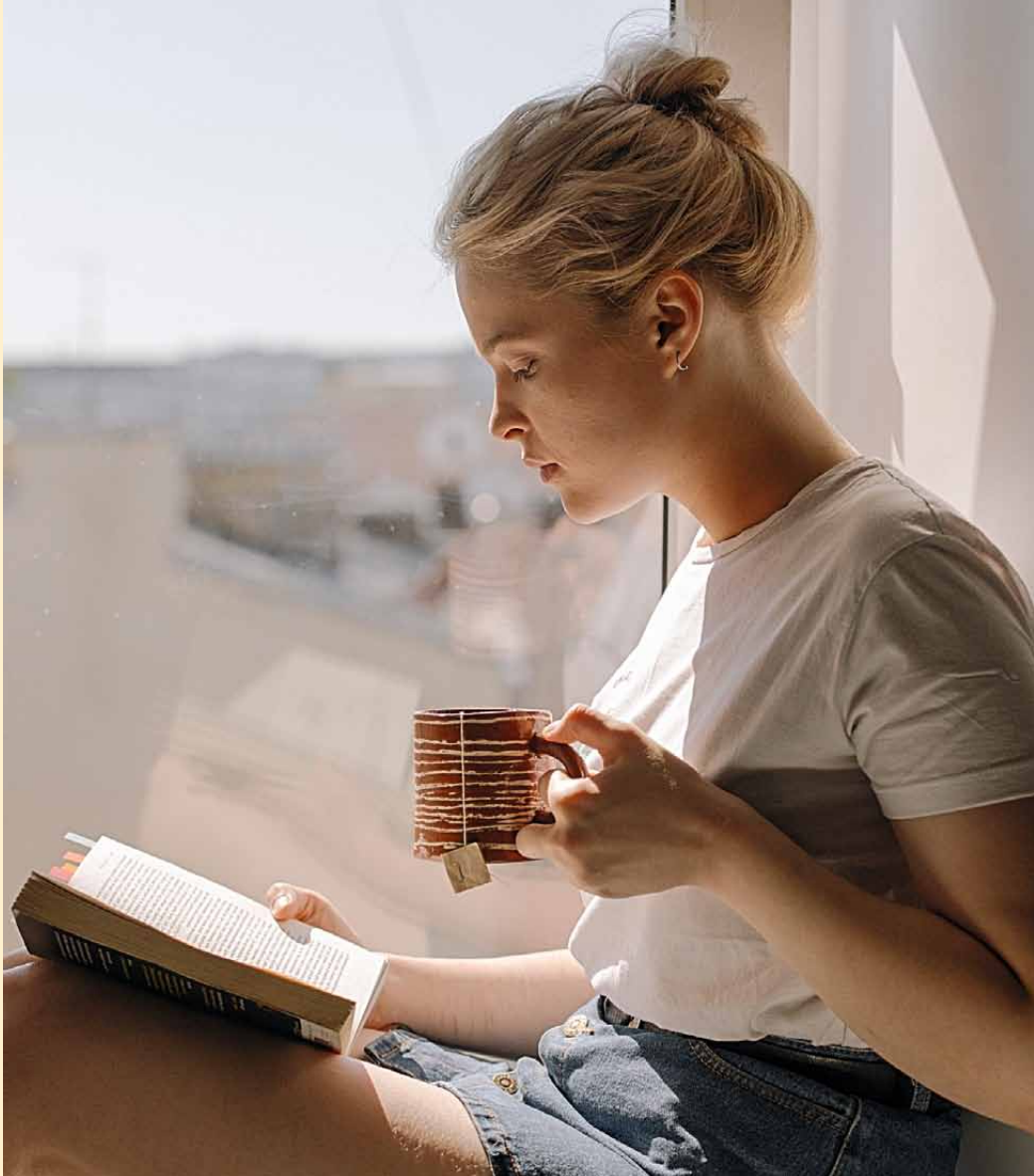

Foto: Pexels, contambro (CCO)

Knihy z Portálu

<https://obchod.portal.cz>

Portál byl založen v roce 1990 Salesiánskou provincií Dona Boska s cílem pomáhat při výchově dětí a mládeže. Od začátku se proto zaměřil především na publikace z oborů pedagogika, psychologie a sociální práce, a to na odborné i populární úrovni. Později přibýly knihy pro rodiče i děti, jak z oblasti beletrie, tak rozvíjející tvořivost. Nedílnou součástí knižní produkce jsou rozhovory, spirituální tituly, beletrie a non-fiction. Veškerou produkci nakladatelství Portál (včetně akčních slev) najdete na webu obchod.portal.cz.

Foto: Paveks, octobře (CCO)

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Církev přijala od Krista moc odpouštět hříchy spáchané po křtu.^[De fide]

Absoluční moc církve se vztahuje na všechny hříchy bez výjimky.^[De fide]

Srov. Ott, Ludwig. „Dogmatika“, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994.

Co říká katechismus

Jaký účel mají církevní přikázání?

Pět církevních přikázání má zaručit věřícím nezbytné minimum ducha modlitby, svátostného života, mravního úsilí a růstu lásky k Bohu a bližnímu.

Která jsou církevní přikázání?

Jsou to:

- 1) o nedělích a dalších zasvěcených svátcích se zúčastnit mše svaté a zdržet se práce a činností, které by posvěcování těchto dní mohly bránit;
- 2) alespoň jednou za rok vyznat své hříchy ve svátosti smíření;
- 3) alespoň v době velikonoční přistoupit ke svatému přijímání;
- 4) ve dnech stanovených církví se zdržovat požívání masa a zachovávat půst;
- 5) podle svých možností přispívat na hmotné potřeby církve.

Srov. Tomášek, František. „Katolický katechismus“, Česká katolická charita, 1968 (7. přepracované vydání).

Svátost smíření „v kostce“

Pán Ježíš po svém zmrtvýchvstání řekl: „Přijměte Ducha Svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je zadržíte, jsou zadrženy.“ (Jan 20,23) Těmito slovy dal Ježíš apoštolům a po nich všem, kteří přijmou svátostné kněžství, pravomoc smiřovat člověka s Bohem. Člověk je schopen velkých činů, ale také velkých selhání a provinění. Vina porušuje vztahy lidí a narušuje Boží plán se světem. V nejhlubším smyslu je vina porušením vztahu k Bohu a to vyjadřujeme slovem hřích. Hříchu se dopouští ten, kdo vědomě a dobrovolně porušuje nějakou morální hodnotu – kdo jedná špatně; jinými slovy: kdo jedná proti svému svědomí. Svědomí není nějaký abstraktní pocit, ale je to soud našeho rozumu, který nám ukazuje, co máme konat jako dobro nebo čeho se varovat jako zla. Objektivní morální hodnoty, kterými se má

a já vím, že za ním opravdu můžu přijít s čímkoliv. Ať už mám problém duchovní, duševní, ve vztazích k ostatním... opravdu s čímkoliv.

Psychologové pomáhají lidem jen v rovině duševní, kněz i v rovině duchovní.

k svému prospěchu podle Boží vůle řídit člověk i lidská společnost, jsou v Písmě shrnuty do tzv. „Desatera Božích přikázání“ a v evangeliích prohloubeny Ježíšovým učením.

Lidská vina může mít různé stupně. Je zřejmé, že je rozdíl mezi vraždou a malou lží. Proto rozlišujeme smrtelné (těžké) hříchy a zraňující (lehké) hříchy. Smrtelného hříchu se dopouští ten, kdo se zcela vědomě a zcela dobrovolně provinuje ve velmi závažné věci. Smrtelný hřích usmrcuje v duši člověka Boží život, milost. Spojení s Bohem je zcela přerušeno. Kde chybí některý z uvedených předpokladů, nejde buď vůbec o hřích, nebo jde o hřích zraňující (lehký). Ani zde ovšem nejde o nějakou bezvýznamnou událost. I lehký hřích vzdaluje člověka od Boha. Kristus přivádí znovu a znovu klesajícího křesťana zpět k Bohu i do společenství Církve prostřednictvím svátosti smíření.

Svátost smíření má tyto části:

1. **Sebepoznání (zpytování svědomí).** Člověk se zamýšlí nad svými činy a hodnotí je z hlediska Božího zákona. V praxi je možné použít tzv. „zrcadla svědomí“.
2. **Lítost a předsevzetí.** Bez lítosti není odpuštění. Je důležité vědět, že to není věc citu a nemusí vést k slzám. Lítost znamená nejen poznat, že jsme něco udělali špatně, ale tuto špatnost uznat a distancovat se od ní. Tím začíná proces, kterému říkáme obrácení. Neoddělitelnou součástí takové lítosti je předsevzetí nehřešit a případnou zaviněnou škodu napravit. Lítost, tedy vnitřní

Díky

Kdybych totiž kněze jako zpovědníky střídala, tak každý o mně ví jenom něco. A takto můžu přijít za zpovědníkem se slovy: „Víte, otče, jak jsem vám minule říkala, tak se stalo to, že...“

Pane, díky Ti za mého zpovědníka. Provázej ho, prosím, stále svým Sva-

tým Duchem, aby mě dokázal dobře vést za Tebou. Dej mu sílu k vykonávání všech jeho povinností.

Otče, díky i vám.

Marteo (podle knihy „Ze života pro život“, A.M.I.M.S., Vranov nad Dyjí, 2013 – viz upoutávka na straně 44) ■

Cyklus duchovních seminářů P. Eliase Velly on-line

www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=170

Přehrajte si nebo stáhněte kompletní audionahrávky čtyř na sebe navazujících seminářů známého exercitátora a exorcisty P. Eliase Velly, OFM Conv., konaných v letech 2005 až 2012 v Třebíči:

- 1. Ježíš lékař – uzdravující** (to je první důvod, proč člověk většinou přichází k Ježíši: „Ježíši, pomoz, uzdrav...!“)
- 2. Ježíš učitel** (následování Ježíše – jak se Ježíš může stát mým učitelem a já jedním z jeho učedníků)
- 3. Ježíš můj přítel** (jak žít v důvěrném přátelství s Ježíšem)
- 4. Ježíš můj Pán** (jak učinit Ježíše svým Pánem a Pánem celého svého života a co to pro člověka znamená; poslední díl cyklu, kterým celá série duchovních seminářů P. Eliase Velly vrcholí)

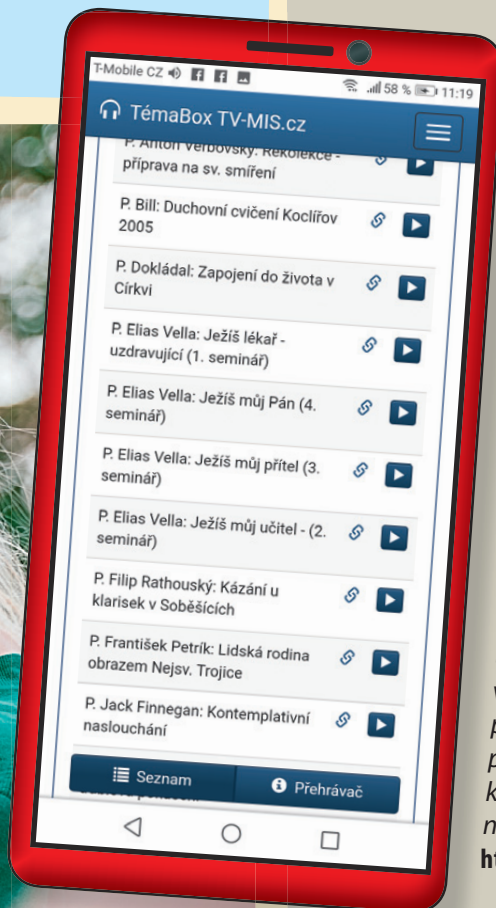
rozchod se zlem, je pro překonání hříchů tak rozhodující, že při dokonalé intenzitě této lítosti (motivované láskou k Bohu) Bůh odpouští ihned, jakmile se po hříchu k němu obrátíme, i když nám pak zůstává povinnost podrobit svůj hřích soudu zpovědníka.

- 3. Vyznání (zpověď).** Aby měla smysl Kristova slova o „odpuštění“ a „zadržení hříchů“, je nutné, aby kněz, než udělí odpuštění, byl s lidskou vinou seznámen. Pro praxi je třeba vědět, že úmyslné zamlčení smrtelného hříchu má za následek neúčinnost svátosti smíření. A že u smrtelných hříchů je třeba uvést i počet a závažné okolnosti. Je rozdíl, provinil-li se někdo jednou, nebo proviňuje-li se stále. Lehké hříchy není nutné vyznávat, protože se nám odpouštějí i mimo svátost smíření, např. modlitbou, četbou a rozjímáním Písma, přijetím Eucharistie apod.

Pro duchovní růst je však vyznání i lehkých hříchů, případně i rozhovor o osobních problémech, velmi důležité. Kněz, který zpovídá, je vázán velkou, neobvykle přísnou povinností mlčet. Je to vůbec nejpřísnější povinnost, která kněze váže, neexistuje žádná výjimka. Není tedy třeba bát se prozrazení.

- 4. Kající skutek (dostiučinění).** Abychom si uvědomili, že hřích není jen tak něco bezvýznamného, ukládá zpovědník vykonání nějakého dobrého činu, nebo skutku sebezáporu.
- 5. Rozhřešení.** Je to výslovné prominutí hříchů, které kněz pronáší jménem Kristovým.

Upraveno podle knihy Jana Kabeláče „Základy křesťanské víry“, A.M.I.M.S., 2021; příspěvek na tisk 5 Kč – více o knize na str. 60) ■

Nahrávky pro TV-MIS.cz poskytl Sdružení Ageus Třebíč. Semináře jsou anglicky s tlumočením do češtiny. P. Elias Vella mluví velmi srozumitelnou angličtinou, takže kromě duchovního užítku je možné poslech spojit i s procvičováním angličtiny!

Všechny čtyři semináře jsou dostupné také v TemaBoxu – přehrávači duchovních přednášek, seminářů, kázání a audioknih – na adrese <http://temabox.tv-mis.cz>.

Pane, díky Ti za mého zpovědníka.

<http://temabox.tv-mis.cz>

Hodina pro nebožtíka

Dnes se často mluví o tom, že je třeba dobře zacházet s těmi zdroji, které nejsou obnovitelné.

Ropa, plyn, uhlí... Ale jedním z naprosto neobnovitelných zdrojů je pro každého z nás náš pozemský čas!

Když si tak přemýšlím při pohřbech...

Občas si při pohřbu představuji, co asi prožívá ten nebožtík v tuto chvíli. Tak jedno je jasné: jeho mrtvé tělo leží v rakvi a jeho úkol skončil na dost dlouho – až do chvíle, kdy bude vzkříšeno. Ale ještě je tu duše – nesmrtelná – ta už je na věčnosti. Když

si představím duše některých nebožtíků a snažím se vcítit do toho, co by asi v tuto chvíli chtěli, u mnohých mi přijde, že by dali, nevím co, za to, aby se mohli ještě alespoň na hodinu vrátit zpátky do svého pozemského života a ovlivnit něco, co teď na věčnosti už ovlivnit nemohou.

Kdyby dostali ještě hodinu navíc...?

Říkám si, copak by asi dělali tu hodinu, na kterou by se mohli vrátit? Tuším, že by určitě nehromadili další majetek, necestovali pro zábavu, nesnažili se prosadit na úkor druhých, či dokonce se pomstít, asi by tu hodinu nestrávili ani před obrazovkou počítače nebo televize a ani při sportu nebo podobných aktivitách (i když

všeobecně nic proti nim – v zdravém těle, zdravý duch...).

Tři věci

Mám za to, že by tuto hodinu chtěli využít především na tři věci. Ta první – usmířit se se všemi a také s Bohem. Ta druhá – vykonat nějaké dobro, aby si ještě zvětšili poklad, který mají v nebi. A domnívám se, že by jim šlo také o třetí věc, a to trpělivě trpět, protože skrze utrpení se očisťují a už zde na zemi se skrze jeho trpělivé snášení usmírují hříchy, kvůli kterým se pak těžce trpí v očistci.

Jenže tu hodinu zemřelí nedostávají a smrtí je zpečetěno vše definitivně, tak jako když hrncíř vloží svůj výrobek do pece. Chudáci zemřelí už neovlivní nic...

Foto: Pixabay, kat7214; Flickr, learning_machine (CC BY-SA 2.0) / koláž: MSI

Měla jsem být třikrát

mrtvá

Tyto tři kratičké příběhy jsou z doby, kdy jsem Pána Boha ještě neznala, nebo spíše nechtěla znát. Z doby, kdy jsem věřila pouze na lidskou lásku a lidské štěstí. A přesto přese všechno On v mém životě působil tak silně.

Příběh první – neuvěřitelný

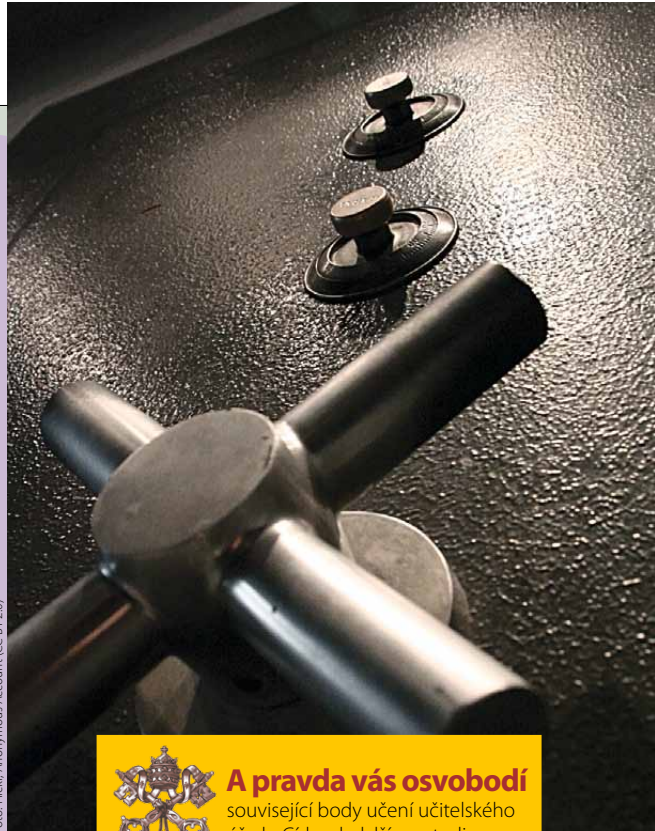
Byla jsem ve svých milovaných Tatrách na dovolené. Ten den jsem se rozhodla, že si udělám výlet na Kriváň. Musím podotknout, že jsem nebyla žádný tatranský zajíček. Tou dobou jsem toho měla v tomto pohoří prošlápnuto už mnoho. Byl krásný den a vystoupat na tu krásnou horu nebyl žádný problém. Nahoře bylo dost lidí, ostatně jako na všech vrcholech. Vyhlédla jsem si jedno odlehlejší místočko na severní straně hory. Protože mi Pán Bůh při narození zapomněl dát do vínku strach z výšek, rozhodla jsem se, že se posadím přímo na okraji severní stěny. Najím se tu, odpočinu a hlavně se pokochám pozemskou nádherou. Jenomže jak jsem byla stará, tak jsem byla blbá. A hlavně nepozorná. Okraj skály byl namrznutý, a jak jsem na něj šlápla, tak jsem uklouzla. Kam, to snad ani nemusím psát. V tom okamžiku mě někdo velmi pevně chytil za obě paže a ne zrovna s citem mě posadil na zadek. Spíš se mnou pěkně buchnul. Když jsem se probrala z úleku, ohlédla jsem se, ale v mém okolí vůbec nikdo nebyl. Hned po návratu na chatu se mnou začala lomcovat zimnice. Tvrdili, že je to svalová horečka, že jsem to přehnalá. Já však věděla své. Tak blízké setkání mého těla s mým andělem se muselo někde odrazit. Ten pevný stisk na svých pažích jsem potom cítila ještě několik let.

... tři kratičké příběhy jsou z doby, kdy jsem Pána Boha ještě neznala, nebo spíše nechtěla znát.

Příběh druhý: šlo o milimetry

Opravovala se pošta. Tak jak to u pošty bývá zvykem, za provozu. Všude se něco otloukalo, nahazovalo a stěhovalo a uprostřed toho nepořádku jsme museli s úsměvem obsluhovat naše klienty. I naše hlavní pokladna byla na nějakých válečkách, aby s ní mohli podle potřeby posunovat. Je velká a má několik metrů. Prostě prasátko. Ten večer jsem všechno uzavřela a šla sklidit do kasy, ale jak jsem otevřela její dveře, které měly nejmíň metrů nebo ještě víc, převážily celou pokladnu a ta začala na mě padat. Víím jen, že jsem couvala a neskutečně ječela. Ale najednou nebylo kam couvat. Za mnou byl přepážkový stůl. Tak jsem na něj alespoň hbitě vyskočila. Sedla jsem si na jeho desku a nohy mi zůstaly viset dolů, už jsem toho prostě víc nestihla, protože v tom okamžiku kasa dopadla. Zůstala nade mnou stát jak otevřená kniha – šprajcovaná o přepážkový stůl. Na chlup přesně od jeho pravé strany po levou. Kdyby ten stůl byl o milimetr užší, tak mě ta pokladna rozdrtila, nebo alespoň nohy. V tom okamžiku se nejspíš opětovně „narodili“ i někteří mí šéfové, protože opravdu nevím, jak by to zdůvodňovali.

Foto: Flickr, Anonymous Account (CC BY 2.0)

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského
úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Všechno, co existuje (kromě Boha), bylo celou svojí substancí Bohem přivedeno k bytí.^[De fide]

Svět je dílem Boží moudrosti.^[Sent. cert.]

Žádný tvor nemůže (jako hlavní příčina) něco stvořit z ničeho.^[Sent. comm.]

Bůh udržuje stvořené v jeho existenci.^[De fide]

Bůh chrání a řídí svou prozřetelností vše stvořené.^[De fide]

*Srov. Dogmatika. Olomouc;
Matice cyrilometodějská, 1994.*

Co říká katechismus?

K čemu stvořil Bůh svět?

Bůh stvořil svět ke své cti a slávě a k naší spáse.

Co znamená: Bůh udržuje svět?

Bůh udržuje svět znamená: Bůh působí svou všemohoucností, že celý svět i každý jednotlivý tvor trvá tak dlouho, dokud Bůh chce.

Co znamená: Bůh řídí svět?

Bůh řídí svět znamená: Všechno řídí Bůh a nic se neděje bez jeho vůle a dopuštění.

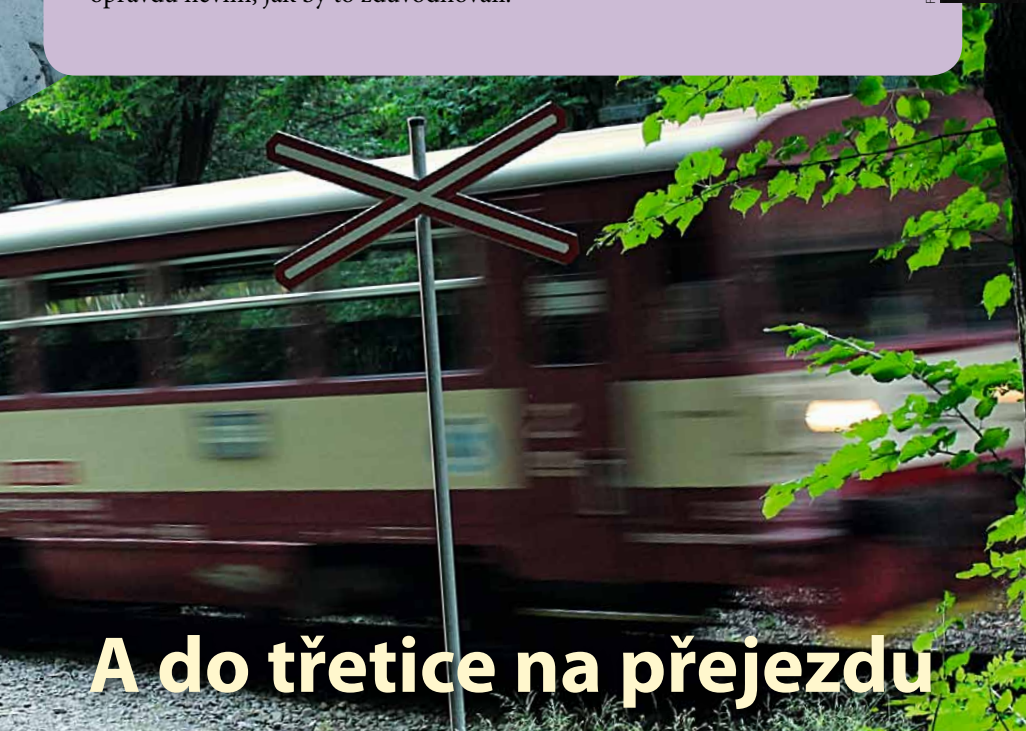
Proč dopouští Bůh i hříchy?

Bůh dopouští i hříchy, protože nechce brát člověku svobodnou vůli a následky hříchu umí obracet k dobrému.

Co říká Písmo svaté o Božím řízení světa:

Říká: „Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému.“ (Řím 8,28)

Srov. Fr. Tomášek: Katolický katechismus, Praha, 1968.

A do třetice na přejezdu

Už jsem měla narozeného Ctirádka. Chodili jsme často na procházky. Ten lednový den bylo všechno trochu jinak. Vyrasila jsem s kočárkem do lesa. Kdo zná Šumnou, ví, že se musí přejít přes železniční přejezd. Tenkrát měl jenom světelnou a zvukovou signalizaci. Kde se nacházela v daném okamžiku moje mysl, že jsem nezaznamenala ani světla, ani zvonečky, nevím a nikdy jsem si už nevzpomněla. Ale šla jsem jako hrdá novopečená matka. Najednou mi těsně za zadkem, do té prostory by se nedala strčit snad ani ruka, projela vlaková souprava. A okamžitě jsem uslyšela zvonit přejezd. Naskočila mi husí kůže, když jsem si uvědomila, co se stalo. Kdybych to nestihla... Nejvíce mi bylo líto pana strojvedoucího. Musel za tu chvíli zestárnout nejméně o sto let, když viděl, jak mu přímo pod vlak vpochodovala mladá žena s kočárkem. Zachránil nám život tím, že vůbec nic nedělal, prostě vůbec nic. Ani nebrzdil, ani netroubil, nevydal jediný zvuk, který by mě probral z mého rozpoložení. Pak bych se lekla, zastavila se a už bych neměla příležitost to tu napsat.

3x Lenka Pisková ■

Komunistická vláda nechala hranice socialistického Československa přísně střežit, byly obehnány tzv. železnou oponou – ploty z ostnatých drátů, někdy i pod elektrickým napětím. Když se Jan rozhodl emigrovat a šel prozkoumat situaci do pohraničního pásma, byl zatčen a odsouzen.

Nebát se, nekrást a nelhat!

Velmi zajímavý příběh P. Jana Palackého, SJ, lékaře a současně kněze a jezuitu, tvoří jeden z téměř stovky poutavých životopisných medailonů lékařů a zdravotníků v nově vydané knize „Eskulapova hůl, lampa a kříž“ s podtitulem „Svatí a věřící lékaři a zdravotníci 17.–21. století“ – viz upoutávka za tímto článkem.

Táta lékař, maminka lékárnice

Jan Palacký se narodil i zemřel v Brně, ale léčil těla i duše v Africe i Jižní Americe. Jeho otec byl lékař, pediatr, a za několik dní po Honzíkově narození (narodil se 21. 12. 1937) se rodina stěhovala do Uherského Hradiště, kde se tatínek stal primářem. Díky němu se tamní oddělení proměnilo na jedno z center moderní pediatrie,

presto ho komunistický režim sesadil a poslal v roce 1958 dělat obvodního pediatra. Doktor Palacký byl typický zanícený lékař, který starost o rodinu a děti v praktických záležitostech nechával na manželce, lékárnici. Otec Jan Palacký již jako kněz vzpomínal, jak jednou o Vánocích tatínek naskládal děti do vany, než odběhl do nemocnice, a – zapomněl.

Základem je rodina, tam vše dobré začíná

Rodiče byli oba věřící, ale otec byl zprvu levicově orientovaný a až vlivem manželky a přátel konvertoval. Mezi přáteli manželů Palackých byl i básník Jan Zahradníček a spisovatel Jan Čep. Jan tak vyrůstal v rodinné atmosféře víry, kultury a zdravotnictví. Na Slovácku prožil celé své dětství a zde také studoval na střední škole.

Smůla? Ne, štěstí...!

Věděl, že vzhledem k profilu rodiny jsou pro něj vysoké školy uzavřeny, takže se

rozhodl brzy emigrovat. Jako nerozvážený mladík šel v lednu 1956 napřed prozkoumat situaci do pohraničního pásma a byl zatčen pro pokus o útěk a odsouzen jako mladistvý na 7 měsíců. Nesměl dokončit školu, ale musel nastoupit do práce jako dělník do Fruty. To ale bylo dobře. Seznámil se zde s bývalým jezuitou, který se rozhodl oženit se, ale hledal někoho, koho by povzbudil, aby v řádu „převzal po něm štafetu“. Jan přijal „štafetový kolík“ a vstoupil tajně do jezuitského řádu ještě téhož roku 7. října 1956.

Kdo chce, hledá cestu

Toužil studovat, ale na školy nesměl. A přece se našlo řešení. Jeho teta vyučovala na SZŠ v Ostravě Vítkovicích a tato střední zdravotnická škola nespádala pod ministerstvo školství, ale zdravotnictví, a tak tu byl přijat. Maturoval v roce 1965 jako diplomovaný zdravotní bratr.

Nastoupil do práce do nemocnice v Zábřehu, vysoké školy byly pro něho i nadále uzavřeny.

Škola života a pak studia v Římě

Při zátahu na jezuitu v ilegalitě byl zatčen spolu s ostatními a odsouzen, ale díky amnestii nepobyl ve vězení dlouho. V roce 1966 začal studovat filosofii v Krakově a připravoval se tak na odchod do Říma. V roce 1968 při uvolnění se tam dostal a zahájil studium teologie na Gregoriánské univerzitě.

Chtěl na misie – do Sovětského svazu!

Chtěl jet na misie do Sovětského svazu, a proto v Římě studoval i na východním institutu Collegium Russicum. Byl vysvěcen 21. 11. 1971 ve východním ritu ruským biskupem. Na misie do Ruska se ale nikdy nedostal. Něco takového prostě tehdy nebylo možné.

Po svěcení pracoval 10 let jako nemocniční kaplan v jedné z největších nemocnic v Neapoli v týmu různých řeholních kněží. Jako zdravotní bratr často pomáhal

P. Jan Palacký, SJ, v roce 2017 na besedě s tématem *Krásy a bolesti Latinské Ameriky* konané na Velehradě

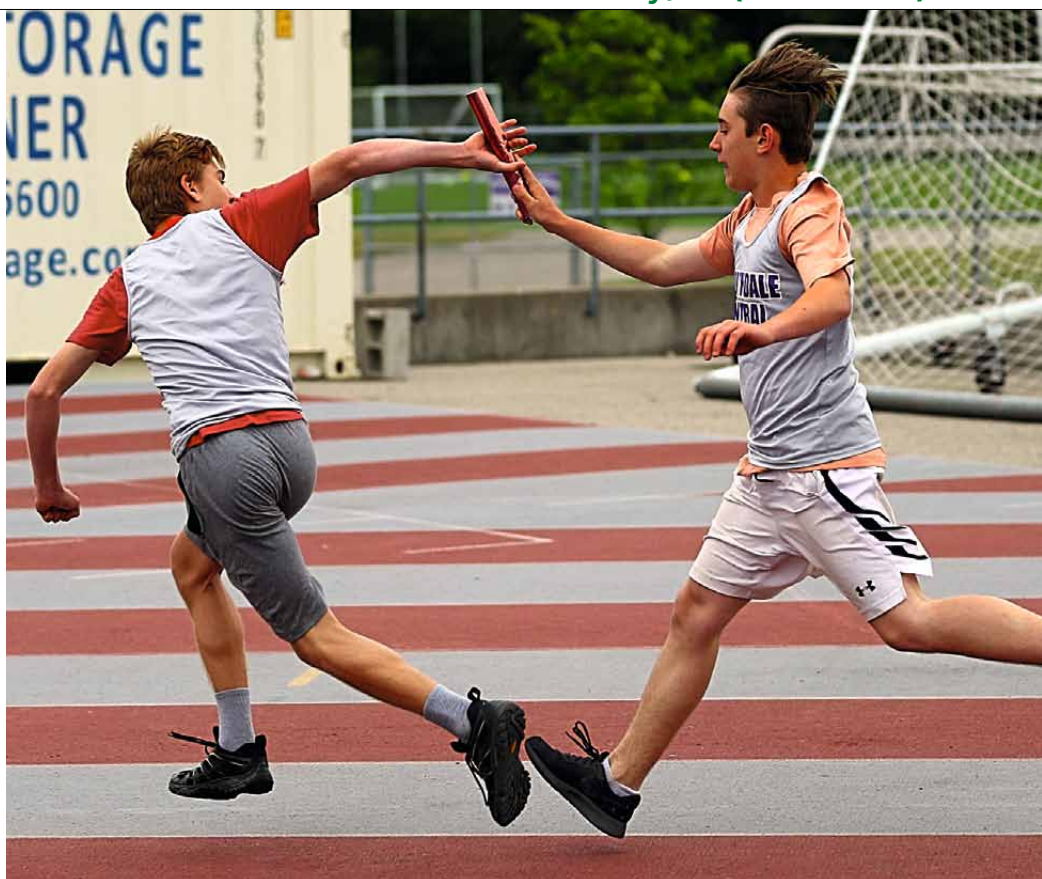

Foto: Flickr, Bruce McIntyre - Dorchester (CC BY-NC-ND 2.0)

nejen duchovně, ale i tělesně a rozhodl se vystudovat lékařství. Toto propojení se tehdy jevilo jako problematické, někteří kněží byli pohoršení – kněz a pitva – a gynekologie! Obrácený postup z lékaře na kněze byl mnohem přijatelnější. Přesto se mu podařilo vystudovat medicínu v Neapoli a v roce 1984 laureoval. Pak byl vyslán na misie na Madagaskar, kde působil 3 roky v misijní stanici a venkovské nemocnici.

Vážná nemoc, touha pracovat a sloužit

Práce bylo na Madagaskaru nad hlavu. Pak se zjistilo, že se nakazil nejenom malárií,

Oslava masopustu v San Francisco de Moxos, působišti P. Jana Palackého, SJ

Foto: San Francisco de Moxos, Facebook

Jan přijal „štafetový kolík“ a vstoupil tajně do jezuitského řádu.

ale pravděpodobně i tuberkulózní formou lepry. Léčil se 6 měsíců v nemocnici pro malomocné v Messině, dostal od italské vlády důchod, ale dlouho se marně domáhal toho, že je zdrav.

Nakonec jej poslali do Španělska do Fontiles, kde byla asi nejlepší evropská nemocnice pro malomocné, a zde bylo potvrzeno, že skutečně lepru nemá. Chtěl se vrátit k misijní činnosti.

Sám na misijní a lékařské stanici

Nakonec dostal nabídku v roce 1989 do Bolívie, do místa sice v pralese, ale na místě bez nebezpečí malárie. Měl zde působit zcela sám. Přesto zřídil lékařskou stanici – ošetřovnu –, sloužil jako ▷

Foto: archiv P. Jana Palackého, via Paměť národa

Byl člověkem velkých tužeb, ale vždy říkal: „Pokud to bude Boží vůle...“

P. Jan Palacký (uprostřed) s kolegy v bolívijské misijní stanici San Francisco de Moxos. Na pozadí bolívijská pampa

kněz i lékař a po nějaké době, když se jeho práce stala známou, získal finanční podporu od vlády, sponzory i dobrovolníky a mohl zřídit i malou nemocničku vedle kostela, do níž, když bylo nezbytně nutné, odběhl i ze mše svaté. Věřící prostě čekali a modlili se.

Věk přibývá, sil ubývá

Práce v deštném pralese byla fyzicky vyčerpávající, navíc zde prodělal i autonehodu a následkem toho měl poutingovou epilepsii.

V roce 2004 se tedy vrátil do Itálie do Neapole, kde sloužil ukrajinským

řeckokatolíkům, kteří na jeho dobrotu a obětavost dosud vzpomínají. Rok ještě sloužil v Albánii (2006–2007) jako kněz ve východním ritu a zároveň pediatr. Země po skončení komunistické vlády, která ji oficiálně vyhlásila za první ateistický stát na světě, byla zcela jinou misíí.

V roce 2010 se navrátil na přání představených do vlasti – do České republiky. Vypomáhal v řeckokatolické farnosti v Brně, a pokud mohl, sloužil rád při poutních slavnostech i na Velehradě. Stále toužil po misii na Ukrajině, ale to už nebylo možné. Sloužil také v brněnském Hospici sv. Alžběty. V roce 2017 dostal Cenu Celestýna Opitze (také jeho životopisný medailon najdete v nové knize *Eskulapova hůl, lampa a kříž*).

P. Jan Palacký, SJ, zemřel 31. 12. 2018 a byl pohřben do řádové hrobky jezuitů v Brně.

„Pokud to bude Boží vůle...“

Otec Jan byl člověkem velkých tužeb, ale vždy říkal: „Pokud to bude Boží vůle...“ Vyšly jeho vzpomínky v knize *Štafeta* s podtitulem *Vzpomínky z misíí* (2017). Jeho heslem bylo obměněné Masarykovo: „Nebát se, nekrást a nelhat.“

*Jitka Dominika Krausová, OV
(upraveno podle nově vydané knihy
„Eskulapova hůl, lampa a kříž:
Svatí a věřící lékaři a zdravotníci
(17.–21. století)“; A.M.I.M.S., 2021 – viz
upoutávka na této straně) ■*

Eskulapova hůl, lampa a kříž Svatí a věřící lékaři a zdravotníci (17.–21. století)

MUDr. Jitka Dominika Krausová, OV

Mons. Jan Graubner o této knize říká: „Téměř stovka medailonů ukazuje krásné příklady významných odborníků i velkých dobrodinců lidstva v nejrůznějších situacích. Pravdivý obraz jejich příběhů nezakrývá ani jejich bloudění či chyby, s nimiž bojovali. Tím nám snad mohou být bližší. Čerpali ze samotného Boha, nesli plody odpovídající síle pramene, z něhož čerpali.“

Kniha s 288 stranami vyšla letos o prázdninách. Tiskový apoštolát A.M.I.M.S. ji šíří jen za příspěvek na tisk (40 Kč) a poštovné (elektronická verze je na webu www.milujte.se zdarma ke stažení – dokonce ještě s některými medailony navíc, které se již nevešly do tištěné knihy). Tištěnou knihu můžete objednat pomocí kuponu na str. 62 nebo na www.amims.net či na www.fatym.com.

Kde se vyhrávají bitvy

Generál Arthur Wellesley, vévoda z Wellingtonu, který porazil Napoleona v bitvě u Waterloo (1815), jednoho dne navštívil vojenskou školu, na níž v mládí studoval a kde jako mladý kadet cvičil.

Když vstoupil do auly plné vojenských kadetů, prohlásil:

„Dobře se kolem sebe rozhlédněte. Zde byla vybojována bitva u Waterloo!“

* * *

Židé říkají, že svět je udržován jenom dechem dětí, které se učí, a dodávají: „Není možno přerušit vyučování, a to ani kdyby důvodem mělo být opětovné vybudování Jeruzalémského chrámu. (Poznámka: Nemyslíte, že je to právě v dnešní době dost aktuální?)“

Foto: Freepik, gpointstudio

Vrácení peněz

Jeden člověk se vrátil do obchodu, ve kterém ráno nakupoval. Přistoupil k prodáváči a řekl mu:

„Promiňte, že ruším, ale dnes ráno jsem vám dal tisícikorunovou bankovku a vy jste se spletl, když jste mi vrátil nazpět.“

Prodáváč odpověděl s dost nerudným tónem hlasu:

„Tak to máte smůlu. Měl jste to říct hned. Teď už je pozdě!“

Zákazník na to: „Všiml jsem si toho bohužel teprve později – až doma. Ale vůbec mi to nevadí. Přišel jsem vám vrátit stokorunu, kterou jste mi dal navíc.“

* * *

Dobří lidé přece jen ještě nevymřeli!

A co ty? Neumírá v tobě dobrý člověk, ani když se setkáš s někým nedobrym?

2x Pino Pellegrino (podle knihy „Příběhy pro osvěžení duše“, Karmelitánské nakladatelství, 2012 – knihy nejen z tohoto nakladatelství je možné objednávat na <https://eshop.cirkev.cz>) ■

Foto: Freepik; Pixabay, myshoun (CC0) / montáž: MS!

Z víry čerpat sílu k životu

ViRA.CZ

Pastorace.cz Vánoce Velikonoce Modlitba.cz Otázky a odpovědi Pro děti Manželství.cz

ViRA.CZ
Z VÍRY ČERPAT SÍLU K ŽIVOTU

» Nebuď nevěstka! «
(Jan 20,27) - Číst z Bible na každý den

KORONAKRIZE BIBLÉ NA NEDELI I VŠEDNÍ DNY BIBLICKÉ EMAILY TEXTY REJSTŘÍK VĚCNÝ SERVIS PRO VÁS O WEBU OTÁZKY A ODPOVĚDI

3. 7. 2021, Pavel Semela (Foto: IMA)

Kdo by se chlubil svými slabostmi?

Vzpomínám na jednu svoji zkušenost z dlouhého běžeckého závodu. Z podobných běhů vím, že krize určitě přijdou, ale zase odejdou. Tady jsem ale po 80 km nemohl vůbec. Byl jsem přesvědčený, že to musím vzdát.

30. 6. 2021, Jacques Philippe (Foto: IMA)

Motto webu: Ten, kdo doufá v Boha a spoléhá se na něj, je jako strom u vody. (srov. Jer 17,5-8)

Google! Vyhledávání

UNITEB (CITJ)
Přítel | Litomyšl | Vsetín
19. - 21. 8. 2021

Festival UNITEB letos jinak
19. - 21. 8. 2021

Bible na neděli

Motto webu: Ten, kdo doufá v Boha a spoléhá se na něj, je jako strom u vody. (srov. Jer 17,5-8)

Internetový portál pro víru a život z víry: články, zamyšlení, aktuality, otázky a odpovědi, bible na neděli i všední dny, kratičké biblické e-maily na každý den, věcný rejstřík, rozcestník na další katolické weby pro děti, manžele, o modlitbě...

Doporučujeme také další rozsáhlý katolický internetový portál www.fatym.com!

Duchovní boj

Foto: Pexels, Specna Arms (CCO)

Je třeba začít „od Adama“ (a Evy)

V třetí kapitole Bible (tj. v 1. knize Mojžíšově – Gen 3) čteme o události, která poznamenala celé lidstvo. Církev ji nazývá dědičným hříchem. Tou skutečností se člověk dostal do nepřátelství s Bohem. Přestal vnímat Boží svět a Boží nepřítel začal nad ním vykonávat určitou moc. Zneužil jeho svobody, pošpinil všechny ty dary, které člověk od Boha dostal. Jako první reakci ze strany Boží vidíme, že Bůh hledá člověka. To je důležitý moment. Hledá ho, aby ho zachránil. A Božímu nepříteli Bůh řekne velmi důležitou větu: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gen 3,15)

... nemít nic společného!

Podstata „boje“: nemít nic společného

To je pro duchovní boj velmi důležitý a základní text. Oč vlastně v tom duchovním boji jde? Bůh sám klade nepřátelství mezi Božího nepřítele (zlého ducha, ďábla, který je v příběhu o prvních lidech symbolizován hadem – pozn. red.) a ženu – mezi „potomstvo“ Božího nepřítele a potomstvo ženy. Víte, že exegeté toto místo Písma svatého vykládají různým způsobem: že se jedná o vztahy na izraelský národ, potom na Církev, ale také a především na tu, která je znamením Izraele a také nového Božího lidu:

na Matku Boží. Bůh v této ženě ustanovil nepřátelství. A podstata tohoto nepřátelství je v tom, že ona neměla s ním vůbec nic společného.

Když budeme mluvit o vlastním duchovním „boji“, varujme se všech lidských představ. Toho, že vezmeme do rukou nějaké zbraně a budeme zápasit. Duchovní boj se děje jinak než boj na frontě. Duchovní boj vede na prvním místě Bůh sám. Vede ho skrze ty, kteří mu zcela patří. Způsob toho boje spočívá

Duchovní boj se děje jinak než boj na frontě.

CHUDÉ ŠKOLSKÉ SESTRY NAŠÍ PANÍ

Jsme společenství sester, které darovaly řeholním zasvěcením svůj život Bohu. Naším posláním jsou výchova a vzdělávání zaměřené především na děti a mládež. Pomáháme jim na jejich cestě víry a osobního růstu v harmonické osobnosti. Zdrojem našeho života ve společenství a v apoštolské službě je modlitba a Eucharistie. Ve svých postojích naslouchání a službě bližním následujeme Pannu Marii.

Naši kongregaci založila v Bavorsku v roce 1833 blahoslavená Matka Terezie od Ježíše Gerhardinger pro výchovu a vzdělávání chudých dětí. Kongregace se brzy rozšířila a dnes sestry slouží ve 30 zemích světa.

Pro vás, které hledáte své povolání, ať jsou povzbuzením slova naší zakladatelky bl. Terezie od Ježíše: „Darujme Bohu celé své srdce, vždyť jemu jedinému patří.“ Více informací o nás najdete na www.skolskesestry.cz.

Kontakt: Chudé školské sestry Naší Paní, Zahradní 1433, Slavkov u Brna 684 01
e-mail: ssnd@seznam.cz

v tom, že člověk, který je Bohu oddaný, otevře se natolik Boží milosti a ve své snaze usiluje o to, aby s Božím nepřítelem neměl nic společného! To je úplně nejštějnější věc.

My tento způsob duchovního boje vidíme na Kristu samém. Že je to záležitost jiného přístupu k životu, záležitost jiného vnímání, smýšlení, jiné hierarchie hodnot, jiného posazení do života... Jiného zdroje

života! Pro nás, jako pro člověka stvořeného k obrazu Božimu a pošpiněnému hříchem, je možné pojmut duchovní boj pouze a jedine jako milost: tedy jako účast na tom, co koná v našem životě Bůh!

P. Vojtěch Kodet (upraveno podle přednášky „Duchovní boj“, on-line na <http://temabox.tv-mis.cz/?id=548> – viz upoutávka na této straně) ■

Foto: Pexels, MART PRODUCTION (CC0)

Duchovní boj vede na prvním místě Bůh sám. Vede ho skrze ty, kteří mu zcela patří.

Způsob toho boje spočívá v tom, že člověk, který je Bohu oddaný, otevře se natolik Boží milosti a ve své snaze usiluje o to, aby s Božím nepřítelem neměl nic společného!

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

První lidé těžce zhřešili překročením zkušebního Božího zákazu. ^[De fide]

Prarodiče propadli smrti a ďáblu panství. ^[De fide]

Srov. Ott, Ludwig, „Dogmatika“, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994.

TémaBox

přehrávač duchovních přednášek, seminářů, audioknih, kázání...

TémaBox <http://temabox.tv-mis.cz> nabízí stovky hodin různých přednášek, seminářů, duchovních obnov a kázání (kardinál Tomáš Špidlík, biskupové Karel Herbst, Josef Kajnek a Pavel Posád, P. Vojtěch Kodet, P. Joseph Bill, P. Angelo Scarano, P. Alois Pekárek, P. Pavel Dokládal, P. Pavel Havlát, P. Tomáš Halík, Kateřina Lachmanová, Věra Luxová...). TémaBox je součástí internetové křesťanské televize TV-MIS.cz. Společně s hudebním přehrávačem JukeBox (<http://jukebox.tv-mis.cz>) nabízí výběr toho nejzajímavějšího z audiosekcce TV-MIS.cz. Obsah je možno i uložit a dále šířit.

- Zadejte do prohlížeče adresu <http://temabox.tv-mis.cz>.
- Ze seznamu nabízených audiokolekcí si sestavte svůj vlastní program.

Příjemný poslech! Co vás zaujme, můžete sdílet dál...

Foto: Freepik

<http://temabox.tv-mis.cz>

Jak mluvit o víře?

V nově vydané knize P. Jana Kabeláče „Základy křesťanské víry“ možná nenajdete věci, o kterých byste si řekli: „Tak tohle jsem vůbec nevěděl!“ (i když možná i to tam najdete), ale rozhodně tam najdete místa, kdy si řeknete: „Úžasné! Takto jednoduše a srozumitelně bych to sám do teď vysvětlit nezládl.“

Vyprávěl si s lidmi – a dal dárek

U otce Jana jsem byl těsně před svým kněžským svěcením několik týdnů na jáhenské praxi. Byla to chvílka, ale dalo mi to hodně. Naučil jsem se, jak řadu věcí srozumitelně vysvětlit lidem, kteří o katolické víře zatím mají jen velmi mlhavé představy. Už tehdy, kromě toho, že si s nimi na faře v Břeclavi-

Poštorné dlouze a přátelsky vyprávěl, jim dával jako dárek krátký text *Základy křesťanské víry*, který kopíroval na farním xeroxu. O rok později vyšel poprvé jako tenká brožurka. Letos se dočkal již pátého vydání.

„Semafor“

Víra samozřejmě není jen ze čtení, ale – jak říká Písmo svaté – je „ze slyšení“. Je třeba nejen „dát něco na čtení“, ale s lidmi o ní mluvit. Jak? Dominikán P. Jan Rajlich, OP, se již několik desetiletí prakticky věnuje evangelizaci v nevěřícím prostředí. Říká, že při rozhovorech o víře, při evangelizaci je třeba jakoby sledovat pomyslný „semafor“:

Začneme několika slovy a sledujeme reakci toho druhého (může jít o někoho, kdo je vzdálený víře v našem blízkém okolí nebo o někoho úplně cizího – toto

pravidlo „semaforu“ platí v obou případech). Když projeví zájem, je to zelená – „jedeme dál“. Ve chvíli, kdy vidíme odmítavou reakci, je to červená. V tu chvíli nemá význam „jet dál“ – to by skončilo jen havárií, která postup k cíli rozhodně neurychlí – tak jako to nedopadne dobře, když jedeme s autem na červenou... Ale je třeba počkat, až za nějakou dobu opět blikne zelená. Ani na žádném semaforu červená nesvítí věčně...

Otec Jan ještě předesílá: všechno ale začíná modlitbou. To je důležitá věc, kterou je třeba pochopit: Bůh je ten, který realizoval dílo spásy a který ho chce dál šířit mezi lidmi. Nemůžeme jednat „jen za sebe“. Musíme prosit, abychom byli Bohem posláni: „Zde jsem, Pane, pošli mě!“ (srov. Iz 6,8) Další důležitá věc je prosba o Ducha

Foto: Freepik / malé ikonky: Flickr, kevan (CC BY 2.0); Freepik, jcomp

Název publikace, popis a doporučený příspěvek na tisk	kusů		
Jitka Krausová: Příběhy moudrosti (formát A5, 96 stran, 20 Kč)			
Jozef Luscoň: Do akce jde Titus! (A5, 128 stran, 25 Kč) Napínavý příběh nového blahoslaveného kněze, saleziána. Nejen pro mládež...			
Jana Zehnalová: Nebraňte dětem přicházet (formát A5, 88 stran, 20 Kč) Katecheze pro děti			
Josef Janšta: Eliška a Víta (A5, 76 stran, 15 Kč) Čtivý příběh pro děti staršího školního věku od známého autora příběhů pro děti a mládež			
Josef Janšta: O výchově (A5, 40 stran, 10 Kč) Několik užitečných poznámek a doporučení k nelehkému úkolu, jakým je výchova			
Josef Janšta: Od šikany ke spolu I. + II. (A5, 80 + 68 stran, celkem 40 Kč) Napínavý příběh pro děti školního věku (ve dvou svazcích)			
Josef Janšta: Prázdniny bez tabletu I. + II. (A5, 76 + 84 stran, celkem 40 Kč) Napínavý příběh pro děti mladšího školního věku (2 svazky)			
Omalovánky od ATER: Šebestián Kubínek (A5, 21 stran, 5 Kč) Zajímavý život muže, který pro Pána Ježíše všechno opustil...			
P. Marek Dunda a kol.: Hesla pro skvělý život (A5, 104 stran, 20 Kč) Zveršovaný katechismus v heslech (pracovní verze k YOUCAT)			
Pojď si hrát: Stvoření světa (A5, 32 stran, 8 Kč) Domalovánky, luštěnky, křížovky, spojovačky			
Pojď si hrát: Sv. Zdislava (A5, 20 stran, 4 Kč) Domalovánky, luštěnky, křížovky, spojovačky			
Sestry dominikánky: Vaříme se sestrou Flavii (A5, 76 stran, 20 Kč) Recepty řeholní sestry, která vařila v litoměřickém semináři bohoslovcům			
P. Josef Soukop: Velký náčelník dává Základní kurz křesťanské nauky (A5, 60 stran, 15 Kč) Velmi srozumitelně a přitom do hloubky (a ještě k tomu velmi poutavě s použitím velkého množství příkladů)			
P. Martin Sedloň, OMI: Doprovázení (12 x 21 cm, 44 stran, 10 Kč) Řada myšlenek a impulsů – kniha, kterou můžete kdekoliv otevřít a hned se do ní začtete. Stručné, jasné, čtivé – výborná dárková kniha			
P. Martin Sedloň, OMI: Poutníkem naděje (12 x 21 cm, 44 stran, 10 Kč) Kniha o tom, co tak mnoho lidí potřebuje, ale přitom to postrádá: o naději. Kniha na četbu již trochu náročnější než ta předchozí			
P. Marek Dunda (ed.): Tak kázal Vianney (A5, 72 str., 15 Kč) Tiskový apoštolát A.M.I.M.S. postupně publikuje kázání svatého faráře arského. V této a následujících čtyřech publikacích najdete již více než polovinu z celkem osmdesáti dochovaných kázání sv. Jana Marie Vianneye.			
P. Marek Dunda (ed.): Jak kázal Vianney o svaté zvědi (A5, 68 stran, 15 Kč)			
P. Marek Dunda (ed.): I tak kázal Vianney (A5, 68 stran, 15 Kč)			
P. Marek Dunda (ed.): Promluvy sv. Jana Marie Vianneye (A5, 60 stran, 15 Kč)			
P. Marek Dunda (ed.): Z myšlenek sv. Jana Marie Vianneye (A5, 36 stran, 10 Kč)			
P. Jan Richter (ed.): Zajed' na hlubinu (formát A5, 56 stran, 15 Kč) Mozaika z myšlenek svatého papeže Jana Pavla II.			
P. Marek Dunda (ed.): Řekli svatí a to platí I., II. a III. (A5, 80–84 stran, 3 x 20 Kč) Rozsáhlá sbírka stovek citátů svatých a blahoslavených	I.	II.	III.
sv. Jan Zlatoústý: Kázání na Janovo evangelium, kázání 1–15 (A5, 84 stran, 20 Kč) Kázání, ve kterých jeden z nejvýznamnějších kazatelů starověké Církve probírá takzvaný „Prolog“, tj. prvních osmnáct veršů Janova evangelia. Editorem celé série je P. Marek Dunda.			
sv. Jan Zlatoústý: Kázání na Janovo evangelium, kázání 62–75 (A5, 84 stran, 20 Kč) Kázání na 11.–14. kapitolu Janova evangelia, tedy o událostech předcházejících Ježíšovu utrpení a o části poslední večeře			
P. Ladislav Simajchl: Stáří (A5, 48 stran, 10 Kč) Jak prožívat stáří tak, abyste se na něj mohli téměř těšit...			
P. Ladislav Simajchl: Rodiče a školáci (A5, 76 stran, 15 Kč) Čítanka o výchově dětí od školáčků po studenty. Pro rodiče dětí školního věku (od 1. třídy až po pubertu včetně)			

„Kdo rozsévá skoupě, skoupě bude také sklízet, a kdo rozsévá požehnaně, požehnaně bude také sklízet.“

2 Kor 9,6

Svatého. Od těchto dvou věcí začíná všechno. (Kompletní nahrávku P. Jan Rajlich, OP, *Nová evangelizace. Proč a hlavně jak evangelizovat?* si můžete poslechnout na www.tv-mis.cz/titul.php?id=625 – od 28. minuty obsahuje praktický návod *Jak evangelizovat*).

Položená kniha?

I když „mluvit s druhými“ je velmi důležité, i jen položená knížka volně k rozebrání (v zádveři kostela, v čekárně, kdekoliv, kde je to vhodné...)

může také udělat své. O peníze nejde – doporučený příspěvek na tisk jedné knížky s 64 stranami je jen 5 Kč. Kvůli poštovnímu je samozřejmě nemá význam objednávat po jedné. Proto jsme se snažili, aby vyšly tak levně (je to díky vysokému nákladu 70 000 výtisků a bezplatné práci dobrovolníků), a mohli jste si jich objednat třeba stovky (viz kupon na str. 62).

Zbývá už jen dodat, že podobně je možné šířit i časopis *Milujte se!*. Ale i zde platí, že nejlepší je s lidmi předtím mluvit (viz text na str. 4).

P. Pavel Zahradníček

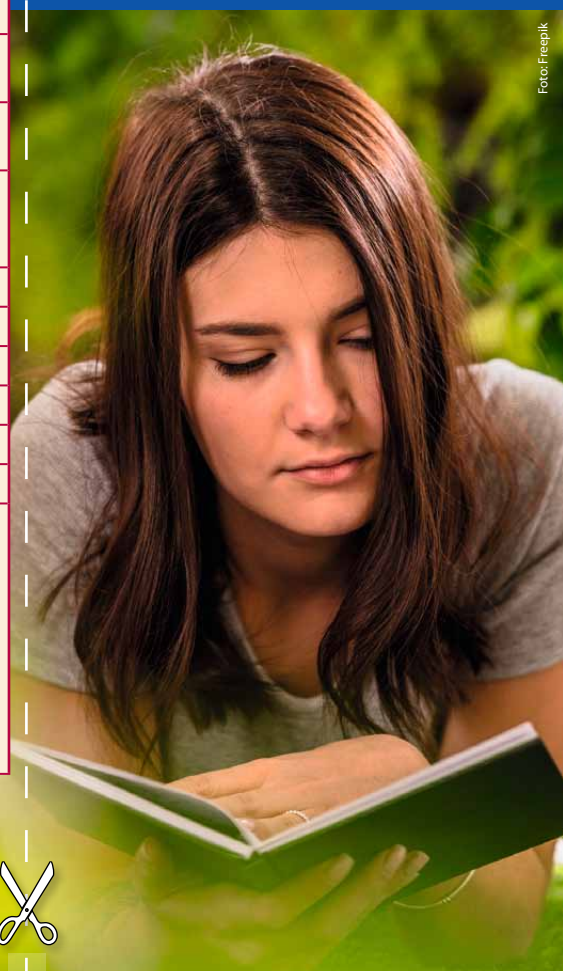

Název publikace, popis a doporučený příspěvek na tisk	kusů
Jitka Krausová: <i>Eskulapova hůl, lampa a kříž</i> (A5, 288 stran, 40 Kč) Svatí a věřící lékaři a zdravotníci (17.–21. století)	NOVÉ
Jitka Krausová: <i>Manželství – cesta ke svatosti</i> (A5, 322 stran, 40 Kč) Příběhy svatých manželů 20. století – a dokonce začátku 21. století	
Nálepky s hesly (dva archy A4, 24 Kč oba archy dohromady, viz str. 58n)	
Joseph Fabelle: <i>Cena, kterou zaplatíš</i> (A5, 160 stran, 30 Kč) Muslim z Iráku napínavě vypráví o svém obrácení, křtu, útěku...	
P. Marek Dunda, P. Pavel Zahradníček (ed.): <i>Dotyky nebe a země</i> (formát A5, 128 str., plnobarevná obálka, 30 Kč) 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení	2. VYD.
P. Pavel Zahradníček: <i>Dějiny, jak je možná neznáte</i> (A5, 128 stran, plnobarevná obálka, 30 Kč) 10 mýtů o křesťanství ve světle historických faktů	2. VYD.
P. Josef Doubrava, P. Marek Dunda: <i>Mozaika duchovní moudrosti</i> (A5, 96 str., plnobarevná obálka, 20 Kč) Výběr citátů známých osobností	2. VYD.
Jaroslav V. Polc: <i>Jan Hus v představách šesti staletí a ve skutečnosti</i> (A5, 128 str., plnobarevná obálka, 30 Kč) Kým byl Jan Hus ve skutečnosti – ve světle faktů, jeho klady i zápory...	
Thomas E. Woods, Jr.: <i>Jak katolická církev budovala západní civilizaci</i> (A5, 208 stran + 16 stran barevných příloh, 180 Kč)	
P. Marek Dunda: <i>Krokodýl aneb můžeš růst</i> (A5, 64 stran, plnobarevná obálka, 15 Kč) 36 impulsů pro růst lásky k Bohu i k bližnímu	
<i>Ze života pro život</i> (A5, 96 stran, plnobar. obálka, 20 Kč) Výběr z nejzajímavějších svědectví, která vyšla v prvních dvaceti číslech časopisu <i>Milujte se!</i>	
sestra Cecílie: <i>Útek sestry Cecílie</i> (A5, 96 stran, plnobarevná obálka, 20 Kč) Napínavé, ale i humorné vyprávění řeholnice, která v 50. letech ukrývala kněze před StB a pak před ní sama utíkala	
sv. Alfons M. Liguori: <i>Návod na dobrý život</i> (A5, 96 stran, plnobarevná obálka, 20 Kč) Stručně a jasně o základech duchovního života – dobrého a radostného	
P. Jan Kabeláč: <i>Základy křesťanské víry</i> (A6, 44 stran, 5 Kč) Stručně a srozumitelně nás toto dílko uvádí do křesťanských postojů. Je to jedna z nejžádanějších brožurek A.M.I.M.S. – vytištěno již přes 110 000 kusů.	2. VYD.
P. Marek Dunda: <i>To promodlím</i> (A6, 42 stran, 5 Kč) Další z evangelizačních publikací s modlitbami – také s těmi nejzákladnějšími	
P. Josef Havelka: <i>Rozmlouvej s Bohem</i> (A6, 24 stran, 5 Kč) Nejen modlitby, ale také stručný úvod do modlitby – publikace hlavně pro mládež	
P. Petr Šabaka: <i>Pane Bože, co mám dělat?</i> (A5, 44 stran, 12 Kč) Aneb manuál pro člověka, který si v kostele připadá jako Alenka v říši divů	
P. Marek Dunda a kol.: <i>Příprava na svátost smíření dnes</i> (vydala MCM, A6, 48 stran, doporučený příspěvek na tisk při objednání naším prostřednictvím je 25 Kč) Publikace nabízí víc než jen zpovědní zrcadlo...	
P. Leo Zerhau: <i>Vyřídte sijónské dceři. Kázání pro nemocné</i> (A5, 24 stran, 7 Kč)	
Níže můžete dopsat objednávané tituly podle www.amims.net	
Nezapomeňte prosím uvést své jméno, adresu a PSČ:	
Jméno:	
Adresa:	PSČ:
Vyplněný kupon zašlete na adresu A.M.I.M.S., Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí. Knihy vám přijdou jako obyčejná poštovní zásilka České pošty s vloženou složenkou na úhradu příspěvku na tisk a poštovné (možno uhradit i bezhotovostně). Možno objednávat i na apostolat@fatym.com .	

Jak používat knihy z A.M.I.M.S. nejen pro sebe, ale i pro druhé?

Publikace, které v tiskovém apoštolátu A.M.I.M.S. vydáváme, většinou osloví i lidi vzdálené od víry. Knih si můžete objednat alespoň deset od každého vybraného titulu. V objednacím kuponu na str. 61–62 je jen část naší nabídky – více najdete na www.amims.net. Sami byste si měli nejdříve knihy přečíst (to je možné i bez toho, že byste si knihu objednali – kompletní texty většiny publikací z A.M.I.M.S. najdete na internetových adresách www.fatym.com a www.amims.net). Potom byste měli uvážit, koho z vašich známých, přátel, sousedů, příbuzných (zejména těch, kteří jsou nevěřící či víře odcizení, kteří již dlouho neudělali nic pro své náboženské vzdělání, kteří jsou nemocní, osamělí...) by kniha mohla oslovit, zaujmout, komu by byla prospěšná. Knihy pak můžete rozdávat, půjčovat, nabízet za příspěvek na tisk...

P. Marek Dunda ■

Manželství – cesta ke svatosti

Jitka Krausová

Kniha s podtitulem Svatí manželé 20. století nabízí 110 příběhů jak manželských párů, tak jednotlivých manželů a manželek, kteří v různých prostředích a situacích dovedli jít po svaté cestě. Za každým medailonem následují otázky či podněty k možnému přemýšlení, rozjímání, ideálně i společnému. (322 stran, doporučený příspěvek 40 Kč)

Návod na dobrý život

sv. Alfons Maria de Liguori

Velmi stručná, ale praktická knížka učitele Církve sv. Alfonse Marie de Liguori. Stručně a jasně to podstatné. Ve světě vyšla již ve více než 600 vydáních! (96 stran, 20 Kč)

Příběhy duchovní moudrosti

Jitka Krausová

Stovka krátkých příběhů, které sesbírala MUDr. Jitka Krausová – lékařka psychiatrička, pastorační asistentka a zasvěcená panna. Používá je při duchovním doprovázení, duchovních obnovách i ve své lékařské praxi jako Pomoc na cestě k sebepoznání a růstu. Jistě zaujmou věřící i nevěřící a pomohou k zamyšlení nad podstatnými věcmi v našem životě. (96 stran, 20 Kč)

Krokodýl aneb můžeš růst

P. Marek Dunda

Krokodýl je starým symbolem duchovního života, prý roste po celý svůj život. Podobně i my můžeme celý život duchovně růst. Tato příručka k tomu nabízí stručné postřehy a inspirace – většinou myšlenky ze starších katolických příruček, ovšem převedené do řeči dnešní doby. Mnozí se diví, jak jsou tyto myšlenky konkrétní a aktuální. (64 stran, 15 Kč)

Cena, kterou zaplatíš

Joseph Fabelle

Autor (původním jménem Mohamed al-Saíd al-Músávi) se měl stát hlavou šíitského rodinného klanu. Místo toho se rozhodl opustit islám a přijmout křesť. Následovalo zděšení a hněv rodiny, vězení, mučení, útěk z Iráku... Svůj příběh napsal ve Francii, kde se nyní i s manželkou a dětmi skrývá před fatvou – islámským rozsudkem smrti. (160 stran, 30 Kč)

Mozaika duchovní moudrosti

Dva kněží (P. Josef Doubrava, P. Marek Dunda) celý život sbírali zajímavé citáty známých i méně známých osobností o moudrosti, štěstí, lásce, naději, víře, vztahu vědy a víry... Do knihy se začtete, kdekoliv ji otevřete. Výborný dárek pro každého – podobně jako předchozí a následující dvě knihy. (96 stran, 20 Kč)

Útěk sestry Cecílie

Řeholní sestra vypráví svůj příběh nejen o tom, jak v 50. letech minulého století pomáhala v útěku kněžím, kterým hrozilo uvěznění, jak potom sama utíkala, skrývala se jako psanec... Místy napínavé jako detektivka, místy naopak velmi humorné autentické vyprávění z vlastního života. Další kniha, která se čte doslova jedním dechem. (96 stran, 20 Kč)

Do akce jde Titus!

Jozef Luscoň

Čtivé vyprávění o salesiánovi blahoslaveném Titovi Zemanovi, který v roce 1950 převedl přes hraniční řeku Moravu dvě skupiny bohoslovců a kněží. Třetí výprava skončila zatčením... (128 stran, 25 Kč)

Ze života pro život

Výběr těch nejzajímavějších svědectví z prvních dvaceti čísel časopisu Milujte se!. Skutečné příběhy, někdy obyčejné, jindy zcela mimořádné, které zaujmou snad úplně každého. (96 stran, 20 Kč)

Jak katolická církev budovala západní civilizaci

Thomas E. Woods, Jr.

Již druhé vydání knihy amerického historika o tom, za co vše vděčí naše civilizace katolické církvi: například za zrod moderní vědy, systém univerzit, západní právní systém a mezinárodní právo, charitu aj. Přináší též vyvážená historická fakta o Galileově případu. (208 stran + 16 stran barevných příloh, 180 Kč)

ABC civilizace lásky

1.

Měj v úctě každého člověka, protože v něm žije Kristus. Buď vnímavý ke každému – je to tvůj bratr a sestra.

2.

O každém smýšlej dobře – o nikom nesmýšlej zle. I v nejhorším člověku se pokus najít něco dobrého.

3.

O druhých mluv vždy dobře – o bližních nikdy nehovoř zle. Naprav křivdu způsobenou slovem. Nebud' příčinou konfliktů mezi lidmi.

4.

S každým hovoř jazykem lásky. Nezvyšuj hlas. Neproklínej. Nezpůsobuj problémy. Nezapřičiňuj pláč. Uklidňuj a projevuji dobrotu.

5.

Odpouštěj všem a vše. Nepřechovávej v srdci hněv. Vždy podej ruku ke smíření první.

6.

Čiň vždy dobře bližnímu. Každému čiň dobro tak, jak chceš, aby ho druzí činili tobě. Nepřemýšlej o tom, co má někdo udělat pro tebe, ale o tom, co máš ty udělat pro někoho.

7.

Aktivně pomáhej v utrpení. Ochotně přispěj útechou, radou, pomocí, srdcem.

8.

Pracuj poctivě, protože plody tvé práce používají druzí, jako i ty používáš plody jejich práce.

9.

Zapoj se do života společnosti. Otevři se chudým a nemocným. Poděl se o hmotná i duchovní dobra. Snaž se vidět potřebné kolem sebe.

10.

Modli se za všechny, dokonce i za nepřátele.

kardinál Stefan Wyszyński

Když jsi to přečetl, promyslel a promodlil, běž, žij a šíř to dál!

Dějiny, jak je možná neznáte

10 mýtů o křesťanství ve světle historických faktů
P. Pavel Zahradníček

Dějiny jsou opředeny mnoha mýty. Kniha analyzuje populární formou 10 z nich, které se týkají křesťanství. Často je dokonce možné doložit, kdy a kdo je vytvořil... Řada těchto mýtů se u nás ve 20. století dostala i do učebnic. Jsou opakovány, lidé jim věří... Kniha nabízí fakta, díky kterým si každý může udělat svůj názor. (128 stran, doporučený příspěvek 30 Kč)

Dotyky nebe a země

7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení

Sborník kolektivu autorů s přibližně stovkou barevných fotografií, reprodukcí a schémat obsahuje sedm témat zpracovaných šesti různými autory: Turínské plátno (včetně nově publikovaných poznatků), Rouška z Manoppella, Zázrak zázraků v Calandě, Nositel Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu Alexis Carrel svědkem zázraku v Lurdech, Plačící Madona v Syrakusách, Obrácení Andrého Frossarda, Eucharistický zázrak v Sokolce. (128 stran, 30 Kč)

*Oba tituly možno objednat pomocí kuponu na str. 62 nebo na adrese apostolat@fatym.com, nebo na adrese redakce časopisu [## **Milujte se!**](mailto:Milujte se!</i></p></div><div data-bbox=)*

Římskokatolický farní úřad, Náměstí 20
671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se